

KARINIO DALINIO VYSTYMAS ŠILALĖS RAJONE

Investicijų projektas

TURINYS

SANTRAUKA	4
NAUDOJAMOS SĄVOKOS.....	6
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	7
LENTELIŲ SĄRAŠAS	7
1. PROJEKTO KONTEKSTAS	9
1.1. Paslaugos pasiūla ir paklausa	9
1.2. Teisinė aplinka	16
1.3. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys	21
2. PROJEKTO TURINYS.....	22
2.1. Projekto tikslas ir uždaviniai	22
2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais	22
2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos	23
2.4. Projekto organizacija	24
2.5. Projekto siekiami rezultatai.....	25
3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS	27
3.1. Esama situacija	27
3.1.1. Sprendimai dėl esamos infrastruktūros	28
3.1.2. 2018 m. numatomi atlikti veiksmai.....	28
3.2. Galimos projekto veiklos	29
3.3. Veiklų vertinimo kriterijai.....	32
3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvų aprašymas	34
3.5. Analizės metodo pasirinkimas	36
4. FINANSINĖ ANALIZĖ.....	37
4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis	37
4.2. Finansinė diskonto norma	37
4.3. Projekto lėšų srautai.....	37
4.3.1. Naujų pastatų statyba (alternatyva Nr. I)	38
4.3.2. Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija (alternatyva Nr. II)	48
4.4. Finansiniai rodikliai	53
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ	54
5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines	54
5.2. Socialinė diskonto norma	54
5.3. Išorinio poveikio įvertinimas.....	55
5.3.1. Poveikio komponentai	55
5.3.2. Poveikio mastas	56
5.4. Ekonominiai rodikliai	62
5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas	62
6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS	63
6.1. Jautrumo analizė	63
6.2. Scenarijų analizė	66
6.3. Kintamųjų tikimybės	67
6.4. Rizikų vertinimas	68
6.5. Rizikos priimtumas	71
6.6. Rizikų valdymo veiksmai	73
7. RIZIKŲ MATRICA.....	76
8. VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO RODIKLIAI.....	85
8.1. Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	85
8.2. Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	85
8.3. Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai.....	86

8.4.	VPSP projekto vertė	88
8.5.	Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	88
8.6.	Nominalių VPSP finansinių rodiklių reikšmių apskaičiavimas.....	88
8.7.	Apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija	88
9.	PROJEKTO VYKDYMO PLANAS.....	91
9.1.	Projekto etapai ir trukmė	91
9.2.	Projekto vieta	91
9.3.	Projekto komanda	91
9.4.	Projekto prielaidos ir tęstinumas.....	92
	IŠVADOS	93
1	PRIEDAS. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Nr. 634 teritorijos ribų planas	94
2	PRIEDAS. Rizikų vertinimo metodika	95
3	PRIEDAS. Alternatyvus socialinės-ekonominės naudos vertinimas.....	101
4	PRIEDAS. Investicijų projekto duomenų suvestinė.....	103

SANTRAUKA

Projekto kontekstas. IP nagrinėjamos viešosioms paslaugoms ypatingą aktualumą suteikia auganti Rusijos Federacijos karinė galia ir sprendimai ją naudoti, pažeidžiant tarptautines normas ir įsipareigojimus, kuriais grindžiama saugumo architektūra Europoje. Lietuvos Respublika yra Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) visateisė narė nuo 2004 m., kas nulemia pareigą kasmet skirti 2 % nuo BVP gynybos tikslams iki 2024 metų. Nuolatinių gyventojų skaičius mažėjo kiekvienais Lietuvos Respublikos narystės NATO metais (žr. paveikslą žemiau), o per 2004-2016 m. laikotarpį gyventojų sumažėjo 16,2%, tačiau Lietuvos Respublikos BVP ne tik išlieka tame pačiame lygyje, bet ir auga (per 2004-2016 m. laikotarpį Lietuvos Respublikos BVP išaugo 2,12 karto). Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų pagrindinė sudedamoji dalis yra kariuomenė, kurią sudaro kariuomenės pajėgos, junginiai, daliniai ir kiti kariniai vienetai. Iki 2023 metų iš esmės padidės profesinės karo tarnybos karių skaičius, o 2021-2022 metais planuojamas dar didesnis profesinės karo tarnybos karių skaičiaus padidėjimas (iki 19.000 karių). Kariuomenės vienetų nuolatinės dislokacijos vietoms reikalingi specialiai pritaikyti pastatų bei kitų infrastruktūros vienetų kompleksai (kareivinės, valgyklos, sandėliai, rikiuotės aikštės, sandėliai, štabai, degalinės), o kariuomenės teikiamas aukščiau apibūdintas viešasis paslaugas gali teikti tik krašto apsaugos sistemos institucijos bei ginkluotosios pajėgos, todėl privatus juridiniai asmenys šios paslaugos vidaus rinkoje teikti negali. Lietuvos kariuomenės teikiamoms paslaugoms įtaką turi socialinės-ekonominės, demografinės, taip pat technologinės tendencijos. Identifikuotos problemos apima nepakankamus kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui, taip pat ribotą prisidėjimą prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Kaip pagrindinė spręstina problema yra identifikuojamas esamos karinės infrastruktūros nepakankamumas aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus.

Projekto turinys. Projekto tikslas - padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui, projekto uždavinys – užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui. Numatomas projekto vykdytojas – KAM, numatomas projekto partneris – LK. Numatoma projekto trukmė – dveji metai, per kuriuos numatoma atnaujinti bei sukurti infrastruktūrą nuolatiniam kovinio dalinio dislokavimui.

Projekto galimybės ir alternatyvos. Rengiant projektą, išnagrinėtos galimos veiklos ir alternatyvos, kurios sudarytų sąlygas pasiekti projekto tikslą ir uždavinį. Kokybinio požiūriu įvertintos 8 galimos veiklos. Iš jų 6 veiklos priskirtos trumpajam veiklų sąrašui, o dvi alternatyvos įvertintos finansiniu bei socialiniu ekonominiu požiūriu. Taikyti kokybinio vertinimo kriterijai yra šie: aktualumas turimų poreikių kontekste, pagrįstumas, poveikis valstybės biudžetui, rezultato pasiekimo greitis, atitiktis strateginiams dokumentams. Pagrindiniai finansiniai bei ekonominiai rodikliai yra grynoji dabartinė vertė (finansinė/ekonominė).

Finansinė analizė. Rengiant investicijų projektą, taikytas 15 metų projekto ataskaitinis laikotarpis, 4,0 % reali finansinė diskonto norma. Pagrindiniai optimalios alternatyvos finansiniai duomenys pateikiami žemiau:

Finansinis srautas		GDV, Eur	Suma, Eur
A.	Alternatyvos investicijos, iš viso	32.521.978	35.757.581
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	29.684.624	31.502.279
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	369.822	400.000
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	115.992	123.053
A.8.	Reinvesticijos	2.351.539	3.732.249
B.	Investicijų likutinė vertė	12.917.846	23.264.311
D.	Veiklos ir finansinės išlaidos, iš viso	14.219.400	20.049.964
D.1.	Veiklos išlaidos	14.219.400	20.049.964
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	760.360	1.098.278
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	3.734.915	5.259.137
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.368.512	1.927.003
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	5.731.897	8.071.089

Finansinis srautas		GDV, Eur	Suma, Eur
D.1.6.	Kitos išlaidos	2.623.716	3.694.457
F.	Grynosios pajamos	-16.570.939	-23.782.213
G.	Finansavimas, iš viso	46.741.377	55.807.544
G.2.	Nuosavos lėšos	46.741.377	55.807.544
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	46.741.377	55.807.544

Finansinis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-33.823.531
Finansinė vidinė gražos norma investicijoms - FVGN(I)	-9,32%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma investicijoms - FMVGN(I)	-4,87%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00
Finansinis gyvybingumas (realiaja išraiška)	Taip
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-33.823.531
Finansinė vidinė gražos norma kapitalui - FVGN(K)	-9,32%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma kapitalui - FMVGN(K)	-4,87%

Ekonominė analizė. Rengiant IP, taikyta 5 % socialinė diskonto norma, naudoti interneto svetainėje www.ppplietuva.lt paskelbti konversijos koeficientai krašto apsaugos ekonominės veiklos sektoriui, kiekybiškai įvertinta socialinė-ekonominė nauda (statistinio gyvenimo vertės, pagerinto saugumo ir gyvenimo kokybės komponentai). Pasirinkta alternatyva „*Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija*“. Pagrindiniai optimalios alternatyvos ekonominiai rodikliai pateikiami žemiau:

Ekonominis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	73.326.321
Ekonominė vidinė gražos norma - EVGN	32,98%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	3,69

Jautrumas ir rizikos. Rengiant IP, atlikta jautrumo ir scenarijų analizė. Kaip kritinis kintamasis yra identifikuota investicijų likutinė vertė. Visiems tiesioginiams kintamiesiems apskaičiuoti lūžio taškai, taip pat atliktas rizikos priimtumo vertinimas, parinkti aktyvūs rizikų valdymo veiksmai, leidžiantys sumažinti rizikų veiksmų pasireiškimo tikimybę/poveikį.

Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto rodikliai. Rengiant IP, apskaičiuoti pagrindiniai VPSP projekto rodikliai:

VPSP projekto rodiklis	Rodiklio reikšmė, GDV	Rodiklio reali reikšmė	Rodiklio nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	53.689.048	74.682.518	89.109.789
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	52.510.794	73.325.814	87.639.341
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.178.254	1.356.705	1.470.448
VPSP projekto vertė	43.397.350	60.599.846	72.429.208
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	34.087.361	36.542.458

Vykdomo planas. Numatyta projekto trukmė – dveji metai (2020 m. – 2021 m.). Numatytos šios veiklos:

Eil. Nr.	Projekto veiklos
1.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas
2.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas
3.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus

Projekto darbų atlikimo fizinė vieta yra Šilalės rajono savivaldybė, Pajūrio seniūnija, Pajūrio miestelis. Įgyvendinus projekto veiklas, projekto tęstinumą užtikrins KAM bei LK. Be to, atnaujinto ir naujai sukurto nekilnojamojo turto valdymui ir priežiūrai numatoma pasitelkti privatų partnerį viešosios ir privačiosios partnerystės sutarties (valdžios ir privataus sektorių partnerystės) pagrindu.

NAUDOJAMOS SĄVOKOS

IP – Investicijų projektas

IP metodika – Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinių paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 2016/8-225 redakcija)

SE metodika – Metodikos ir modelio, skirto įvertinti investicijų, finansuojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto lėšomis, socialinį-ekonominį poveikį, sukūrimo galutinė ataskaita, paskelbta interneto svetainėje <http://www.ppplietuva.lt/teisine-metodine-informacija/metodiniai-dokumentai/>

ES SP – Europos Sąjungos struktūrinė parama

Kokybės metodika – Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika, patvirtinta 2014 m. spalio 13 d. 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto posėdžio sprendimu Nr. 35 (kartu su vėlesniais pakeitimais)

Pagrindinis reglamentas – Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. gruodžio 17 d. reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

Deleguotasis reglamentas – Europos Komisijos 2014 m. kovo 3 d. deleguotasis

reglamentas (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos

GDV – grynoji dabartinė vertė

EGDV – ekonominė grynoji dabartinė vertė

FGDV – finansinė grynoji dabartinė vertė

LK – Lietuvos kariuomenė

KAM – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

MPB „Geležinis Vilkas“ – Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“

MPB „Žemaitija“ – Motorizuotoji pėstininkų brigada „Žemaitija“

MPBŽ BGMP AB – Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas

MPBŽ KMPB – Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas

NPPKT – nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba

PKT – profesinė karo tarnyba

PVM – pridėtinės vertės mokestis

BVP – bendrasis vidaus produktas

VPSP – viešojo ir privataus sektorių partnerystė

SNA – sąnaudų ir naudos analizė

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Paveikslas 1.1. NATO valstybių išlaidos gynybai 2018 m. (% nuo BVP).....	10
Paveikslas 1.2. Lietuvos Respublikos nuolatinių gyventojų skaičius mėnesio pradžioje	11
Paveikslas 1.3. Lietuvos Respublikos nominalus BVP vienam gyventojui bei jo kitimas, €/% ...	12
Paveikslas 1.4. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra 2019 metais.....	13
Paveikslas 1.5. Numatoma teritorija krašto apsaugos tikslams.....	18
Paveikslas 1.6. Numatoma teritorija krašto apsaugos tikslams ir kultūros paveldo teritorija.....	19
Paveikslas 2.1. Konteinerinė laikina infrastruktūra.....	22
Paveikslas 2.2. KAM struktūra.....	25
Paveikslas 3.1. Žemės sklype Nr. 8750-0002-0105 numatyti palikti pastatai	29
Paveikslas 5.1. Lietuvos Respublikos valstybės sienos.....	56
Paveikslas 6.1. Rizikos priimtumo įvertinimas (grafinė išraiška).....	72
Paveikslas 8.1. Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų sandara.....	85

LENTELIŲ SĄRAŠAS

Lentelė 1.1. Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai (mln. EUR).....	11
Lentelė 1.2. Lietuvos Respublikos kariuomenės ribiniai karių skaičiai	14
Lentelė 1.3. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozės 2020-2050 m. laikotarpiui ..	15
Lentelė 1.4. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozė 2018-2034 m. laikotarpiui	15
Lentelė 1.5. Numatomas MPBŽ BGMP AB karių skaičius 2018-2034 m.....	16
Lentelė 1.6. Infrastruktūros objektai ir susijusios daiktinės teisės	20
Lentelė 1.7. IP problemos, jų priežastys bei galimos pasekmės	21
Lentelė 2.1. Pagrindiniai pareiškėjo duomenys.....	24
Lentelė 2.2. IP problemos, jų priežastys bei siejami minimalūs rezultatai	25
Lentelė 3.1. MPBZ BGMP AB 2018 m. finansavimas	27
Lentelė 3.2. Pastatų griovimo darbai 2018 m.....	28
Lentelė 3.3. Galimos projekto veiklos ir jų sąajos.....	31
Lentelė 3.4. Galimų projekto veiklų vertinimo kriterijai	32
Lentelė 3.5. Galimų projekto veiklų vertinimas.....	33
Lentelė 3.6. Projekto trumpojo veiklų sąrašo veiklos	34
Lentelė 3.7. Projekto trumpojo veiklų sąrašo priskyrimas alternatyvoms	36
Lentelė 4.1. Alternatyvos Nr. I veiklų sąrašas	38
Lentelė 4.2. Alternatyvos Nr. I veiklų Nr. 1.1.2. ir Nr. 1.1.4. investicijų suma	38
Lentelė 4.3. Alternatyvos Nr. I veiklos Nr. 1.1.6. investicijų suma	40
Lentelė 4.4. Alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma (A.3. biudžeto eilutė)	42
Lentelė 4.5. Metinis bruto darbo užmokestis.....	42
Lentelė 4.6. Alternatyvos Nr. I investicijų likutinė vertė	43
Lentelė 4.7. Objekto, esančio adresu Kapsų g. 44, duomenys	45
Lentelė 4.8. Faktinės objekto, esančio adresu Kapsų g. 44, eksploatacijos išlaidos	45
Lentelė 4.9. Trijų asmenų metinis bruto darbo užmokestis	47
Lentelė 4.10. Numatomos veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)	47
Lentelė 4.11. Alternatyvos Nr. II veiklų sąrašas	48
Lentelė 4.12. Alternatyvos Nr. II veiklų Nr. 1.1.1., Nr. 1.1.3. ir Nr. 1.1.5. investicijų suma	49
Lentelė 4.13. Alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma	51
Lentelė 4.14. Alternatyvos Nr. II investicijų likutinė vertė	51
Lentelė 4.15. Numatomos veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)	52
Lentelė 4.16. Nagrinėjamų alternatyvų finansiniai rodikliai.....	53
Lentelė 5.1. Finansinių srautų konversijos koeficientai (krašto apsaugos sektoriui)	54
Lentelė 5.2. Ekonominės naudos komponentai	55
Lentelė 5.3. Karinių konfliktų civilių aukos	57
Lentelė 5.4. Naudos „Statistinio gyvenimo vertė“ įvertis	58
Lentelė 5.5. Nusikalstamos veikos Šilalės rajono savivaldybėje	59

Lentelė 5.6. Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičiaus prognozė	60
Lentelė 5.7. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis	61
Lentelė 5.8. Ekonominiai rodikliai	62
Lentelė 6.1. Optimalios alternatyvos jautrumas FGDV(I) atžvilgiu	64
Lentelė 6.2. Optimalios alternatyvos jautrumas FVGN(I) atžvilgiu	64
Lentelė 6.3. Optimalios alternatyvos jautrumas EGDV atžvilgiu.....	64
Lentelė 6.4. Optimalios alternatyvos jautrumas EVGN atžvilgiu.....	65
Lentelė 6.5. Lūžio taškai.....	66
Lentelė 6.6. Scenarijų analizė	67
Lentelė 6.7. Tikimybių skirstinių ir jų parametrų priskyrimas	67
Lentelė 6.8. Rizikų įverčiai.....	68
Lentelė 6.9. Rizikų grupių įverčiai	68
Lentelė 6.10. Rizikų pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	70
Lentelė 6.11. Rizikos priimtumo įvertinimas	71
Lentelė 6.12. Projektavimo rizikų veiksniai	73
Lentelė 6.13. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų veiksniai.....	73
Lentelė 6.14. Finansavimo prieinamumo rizikų veiksniai	74
Lentelė 6.15. Teikiamų paslaugų rizikų veiksniai	74
Lentelė 6.16. Turto likutinės vertės rizikų veiksniai	75
Lentelė 7.1. Rizikų matrica	76
Lentelė 8.1. VPSP projekto rodiklių apskaičiavimas	87
Lentelė 8.2. VPSP finansinių rodiklių reikšmės.....	88
Lentelė 8.3. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse.....	89
Lentelė 8.4. Nominalių VPSP finansinių rodiklių skaičiavimas	90
Lentelė 9.1. Projekto vykdymo planas	91

1. PROJEKTO KONTEKSTAS

Šioje dalyje yra analizuojama aktualių viešųjų paslaugų socialinė-ekonominė aplinka, teisinė aplinka, taip pat identifikuojamos spręstinos problemos bei jų atsiradimo priežastys.

1.1. Paslaugos pasiūla ir paklausa

Šiame skyriuje yra apibūdinama viešosios paslaugos, kuriai teikti ar kurios kokybei gerinti skirtas IP, socialinė, ekonominė ir institucinė aplinka, pagrindiniai socialiniai-ekonominiai reiškiniai ir prielaidos, formuojantys IP poreikį, jų tendencijos IP įgyvendinimo perspektyvoje, išanalizuojama viešosios paslaugos paklausa ir pasiūla (glaustai analizuojama tik susijusi sektoriaus, regiono ir nacionalinė aplinka).

Lietuvos Respublika yra viena iš 195 suverenių pasaulio valstybių, iš kurių 193 valstybės yra Jungtinių Tautų organizacijos narės¹ ir dvi valstybės, kurios turi stebėtojų teises (Šventasis Sostas ir Palestina). Pagrindiniai kiekvienos valstybės požymiai yra tauta (piliečiai, pavaldiniai), teritorija (sausuma, oro erdvė, žemės gelmės, teritoriniai vandenys), valstybinė valdžia bei suverenitetas. Viena iš labiausiai paplitusių formų užtikrinti tautos ir teritorijos, tai yra kertinių valstybės elementų, apsaugą bei priežiūrą yra specialių valstybės valdžios institucijų, skirtų vykdyti kovos, gelbėjimo, taip pat kitus veiksmus karo ir nepaprastųjų padėčių atveju, kitaip tariant, ginkluotųjų pajėgų, formavimas. 2017 m. tik apie 11 % pasaulio valstybių neturi ginkluotųjų pajėgų (pvz., Dominikos Respublika, Grenada, Palau, Tuvalu, Panama, Islandija, kt.), tuo tarpu kitos valstybės tokias institucijas turi.

1918 m. lapkričio 23 d. Ministras Pirmininkas A. Voldemaras pasirašė įsakymą Nr. 1, kuriuo buvo įkurta Apsaugos Taryba ir įsakyta pradėti formuoti pirmąjį Lietuvos kariuomenės pulką. Nuo šios dienos pradėta oficialiai kurti Lietuvos kariuomenė. 1919–1920 m. dar kuriamai Lietuvos kariuomenei jau teko kautis su trimis priešiškomis kariuomenėmis dėl Lietuvos laisvės ir teritorijos vientisumo išsaugojimo. Lietuvai teko atremti bolševikinės Rusijos puolimą, vėliau bermontininkų priešiškus karinius veiksmus ir lenkų siekius prisijungti Lietuvos teritoriją prie atkuriamos Lenkijos valstybės. 1922 m. Lietuvos kariuomenė nebuvo ženkliai mažinama (nuolatiniai konfliktai prie demarkacinės linijos su Lenkija galėjo vėl virsti karu), ją sudarė 13 pėstininkų, 3 kavalerijos, 4 artilerijos pulkai, 3 artilerijos divizionai, 7 atskirieji pėstininkų batalionai, karo aviacijos dalinys, šarvuočių rinktinė, inžinerijos batalionas, ryšių, geležinkelio ir automobilių batalionai, pasienio apsaugos dalys, iš viso 52 963 kariai. 1922–1924 m. kariuomenė pradėta pertvarkyti taikos meto sąlygomis, ją sumažinus, pasienio apsaugą perdavus policijai liko 9 pėstininkų pulkai, 4 artilerijos ir 2 kavalerijos pulkai.

Paskelbus nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą (1990 m. kovo 11 d.), vienas iš pagrindinių veiksmų buvo perimti iš SSRS KGB kariuomenės sienų kontrolę, pasiekti, kad iš nepriklausomos valstybės teritorijos būtų kuo greičiau išvesta okupacinė kariuomenė, ir būtų sukurta Lietuvos kariuomenė. Lietuvos Respublikos ginkluotosios pajėgos buvo baigtos kurti 1992 m. lapkričio 19 d., priėmus Lietuvos Respublikos kariuomenės atkūrimo aktą².

Šiuo metu Lietuvos kariuomenės misija yra saugoti ir ginti Lietuvos valstybę, jos teritorinį vientisumą ir šalies interesus, prisidėti prie regioninio ir tarptautinio saugumo bei stabilumo užtikrinimo, o pagrindinės vertybės yra patriotizmas, ištikimybė, pasiaukojimas, sąžiningumas, drąsa, pagarba, garbė ir principingumas. Remiantis Lietuvos kariuomenės vizija, 2025 metais Lietuvos kariuomenė turi būti pajėgi užtikrinti sėkmingą atgrasymą ir valstybės ginkluotą gynybą veikdama savarankiškai ir su sąjungininkais, taip pat gebėti vykdyti plataus masto karines operacijas Lietuvoje ir už jos ribų.

Taigi, pagrindinės šio IP kontekste aktualios viešosios paslaugos yra Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas, taip pat prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Šių viešųjų paslaugų paskirtis yra užtikrinti pačios valstybės egzistavimą ir tinkamą funkcionavimą. Šioms viešosioms paslaugoms ypatingą aktualumą suteikia auganti Rusijos Federacijos karinė galia ir sprendimai ją naudoti, pažeidžiant tarptautines normas ir įsipareigojimus, kuriais grindžiama saugumo architektūra Europoje. Prie Lietuvos ir kitų regiono šalių sienų sutelkta moderni Rusijos Federacijos karinė ginkluotė, reguliariai vykdomi

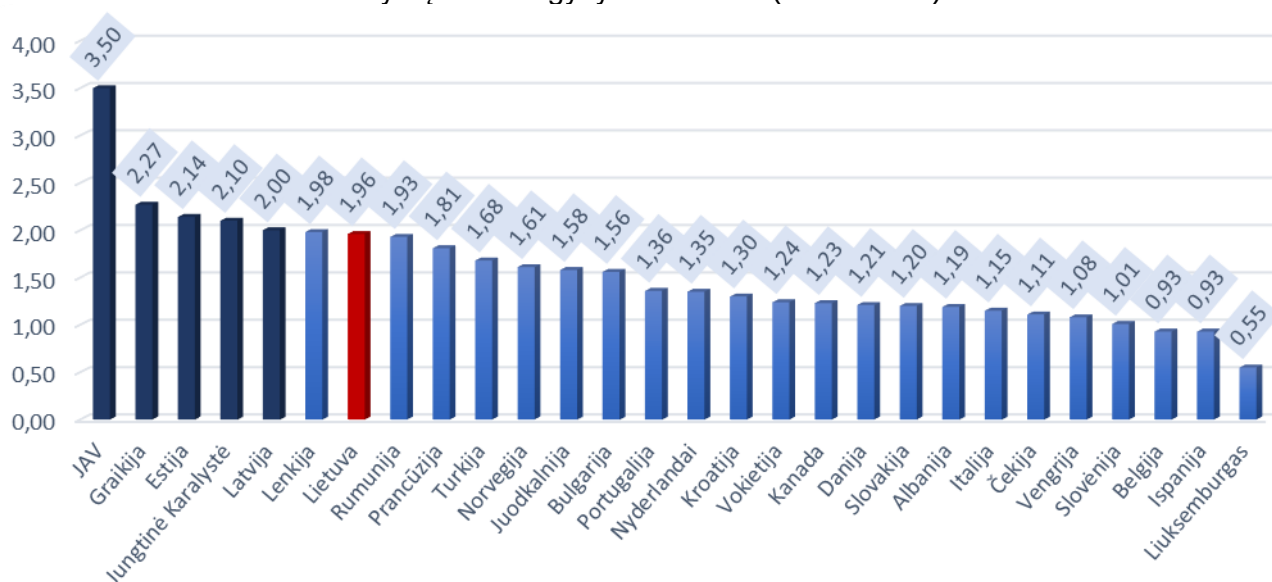
¹ <http://www.un.org/en/member-states/>

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3725524BA680>

skaidrumo stokojantys netikėti kovinės parengties patikrinimai ir augantis karinis aktyvumas kelia įtampą Baltijos jūros regiono valstybėse ir sudaro prielaidas įvairiems kariniams incidentams kilti. Rusijos Federacijos gebėjimas kompleksiskai naudoti civilines ir karines priemones, vykdyti užmaskuotas karines operacijas keičia Baltijos jūros regiono valstybių gynybos planavimo prielaidas. Be to, Lietuvos kariuomenės teikiamų viešųjų paslaugų aktualumą didina ir kiti pavojai bei grėsmės: konvencinės karinės grėsmės, nereguliarios ginkluotos formuotės, regioninės krizės, informacinės atakos, kitų valstybių žvalgybos tarnybų veiklą, kibernetinės atakos, energetinio saugumo iššūkiai, terorizmas, gamtinės katastrofos, pramoninės avarijos.

Lietuvos Respublika yra Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) visateisė narė nuo 2004 m. kovo 29 d. Vienas iš pagrindinių NATO tikslų yra įtvirtintas sutarties 5 str.: ginkluota ataka, nukreipta prieš bet kurią NATO narę, yra laikoma nukreipta prieš visas NATO nares, ir tokiu atveju visos kitos narės įsipareigoja padėti atkurti ir palaikyti Šiaurės Atlanto teritorijos saugumą, įskaitant savo ginkluotųjų pajėgų panaudojimą. Šiuo straipsniu yra įtvirtintas vadinamasis kolektyvinės gynybos principas. Be to, Velso susitikimo deklaracijos (2014 m. rugsėjo 5 d.) 14 p. yra nustatyta, kad 2 % nuo BVP gynybai skiriančios valstybės-narės ir toliau vykdys šią pareigą, o mažiau, nei numatyta, skiriančios valstybės-narės sustabdys bet kokią gynybai skirtų išlaidų mažėjimą, sieks padidinti šias išlaidas, augant BVP, bei sieks įvykdyti pareigą kasmet skirti 2 % nuo BVP gynybos tikslams iki 2024 metų. 2016 m. pabaigoje šią pareigą įvykdė tik penkios NATO valstybės (žr. paveikslą žemiau).

Paveikslas 1.1. NATO valstybių išlaidos gynybai 2018 m. (% nuo BVP)

Duomenų šaltinis: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2011-2018\)](#)

Kartu būtina pažymėti, kad nors Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai pastaraisiais penkiais metais nuolat auga, NATO nustatytas tikslas (2%) iki 2017 m. dar nebuvo pasiektas (žr. lentelę žemiau), o Lietuva, kaip ir kitos NATO valstybės, yra įsipareigojusios pasiekti šį tikslą iki 2024 metų (Lietuvos Respublika numato NATO nustatytą 2 % tikslą faktiškai pasiekti 2018 m.). Be to, būtina pažymėti, kad Lietuvos Respublikos gynybai skiriamos išlaidos 2013-2018 m. vidutiniškai augo 24,52 % kasmet.

Lentelė 1.1. Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai (mln. EUR)

Kalendoriniai metai	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nominaliomis kainomis	289	246	248	252	267	322	425	575	724	873
Realiomis 2010 m. kainomis	296	246	235	233	244	291	383	513	620	726
BVP dalis (%)	1,07	0,88	0,79	0,76	0,76	0,88	1,14	1,49	1,73	1,96

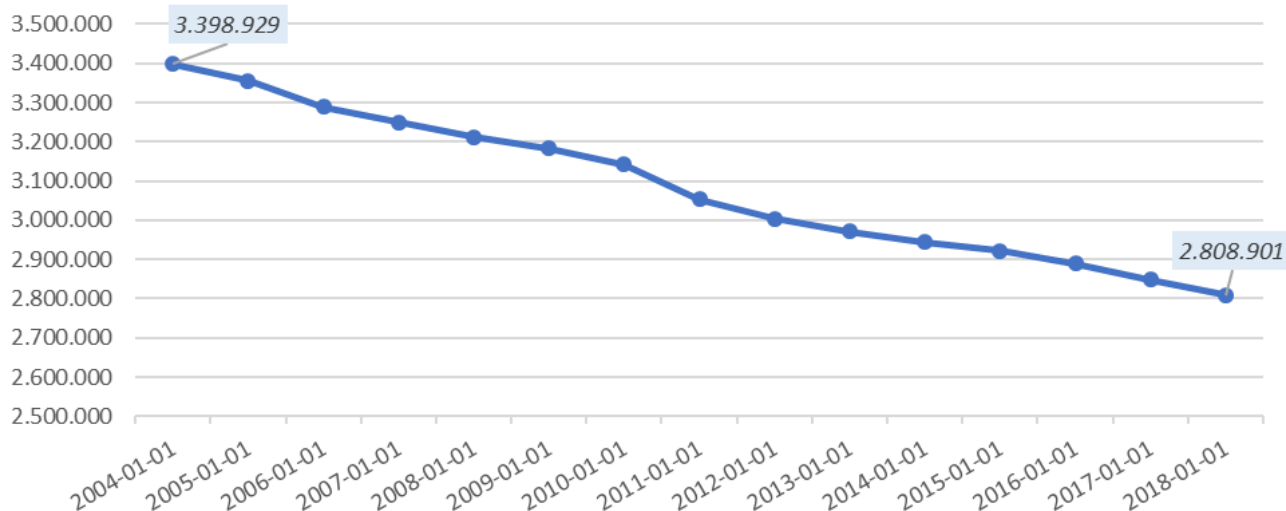
Duomenų šaltinis: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2011-2018\)](#), [Defence Expenditure of NATO Countries \(2009-2016\)](#)

Apibūdintų viešųjų paslaugų pagrindiniai tikslai yra:

- kartu su sąjungininkais užtikrinti patikimą atgrasymą;
- nepavykus atgrasinti, savarankiškai ir kartu su sąjungininkais užtikrinti Lietuvos gynybą, o agresijos prieš bet kurią kitą NATO narę atveju – tinkamai prisidėti prie sąjungininkų gynybos;
- prisidėti prie regioninio ir tarptautinio saugumo bei stabilumo užtikrinimo;
- prisidėti prie saugumo užtikrinimo valstybėje taikos metu.

Nagrinėjamų viešųjų paslaugų vartotojai yra visi Lietuvos Respublikos gyventojai. Pabrėžtina, kad nuolatinių gyventojų skaičius mažėjo kiekvienais Lietuvos Respublikos narystės NATO metais (žr. paveikslą žemiau), o per 2004-2016 m. laikotarpį gyventojų sumažėjo 16,2%.

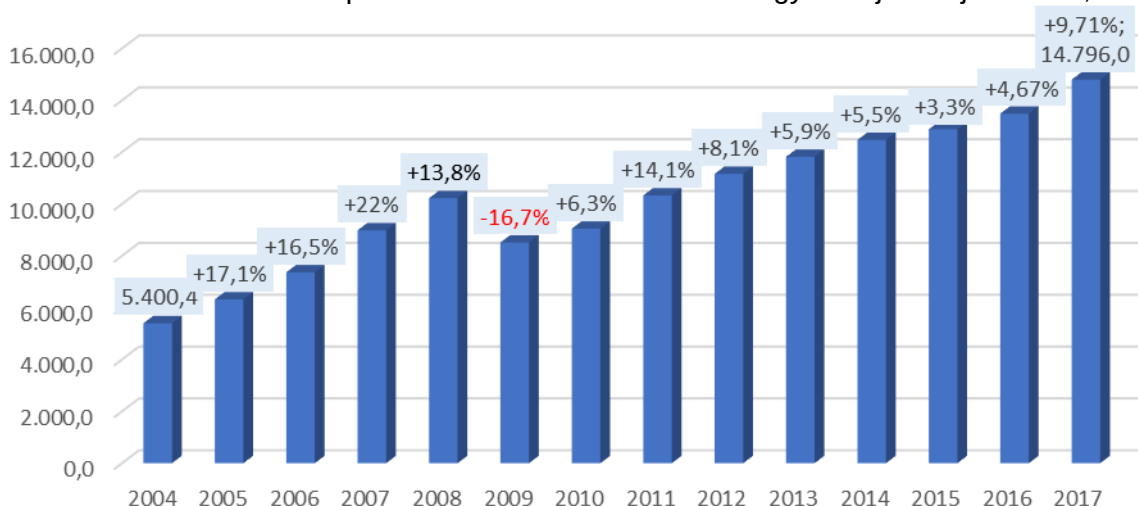
Paveikslas 1.2. Lietuvos Respublikos nuolatinių gyventojų skaičius mėnesio pradžioje

Duomenų šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Kartu aktualu, kad nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus Lietuvos Respublikos ekonomika sparčiai vystosi (žr. paveikslą žemiau), tai yra Lietuvos Respublikos BVP ne tik išlieka tame pačiame lygyje, bet ir auga (per 2004-2016 m. laikotarpį Lietuvos Respublikos BVP išaugo nuo 18.237,7 mln. EUR 2004 m. iki 38.668,3 mln. EUR 2016 m. (kas sudaro padidėjimą 2,12 karto).

Paveikslas 1.3. Lietuvos Respublikos nominalus BVP vienam gyventojui bei jo kitimas, €/%

Duomenų šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Lietuvos Respublika turi valstybinę sieną su Latvija ir Lenkija (abi valstybės yra ES ir NATO narės), taip pat su Baltarusija ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi). Lietuvos Respublikos ir Lenkijos valstybinė siena karinėje doktrinoje yra vadinama Suvalkų koridoriumi, kuris yra vienas iš pagrindinių strateginių objektų, skiriančių Rusijos teritoriją nuo Baltarusijos teritorijos, bei yra svarbus galimas Rusijos karinės agresijos taikiny (šis scenarijus yra dažnai vertinamas tiek per pratybas, tiek analitiniuose karinės strategijos dokumentuose³). Esami Lietuvos Respublikos bei kitų NATO valstybių koviniai pajėgumai yra nepakankami atgrasyti Rusijos Federacijos potencialią karinę agresiją Baltijos šalių teritorijoje⁴, todėl Lietuvos Respublikai yra būtina plėtoti savo kovinius pajėgumus.

Atitinkamai, Lietuvos teritorinė gynyba yra ne tik aktuali, bet, turint omenyje geopolitinę situaciją (pvz., 2014 m. metais Rusijos Federacijos įvykdytą Krymo okupaciją, 2017 m. rugsėjo 14-20 d. vykusią pratybų „Zapad 2017“ scenarijų), taip pat ir labai svarbi valstybės suvereniteto užtikrinimui funkcija.

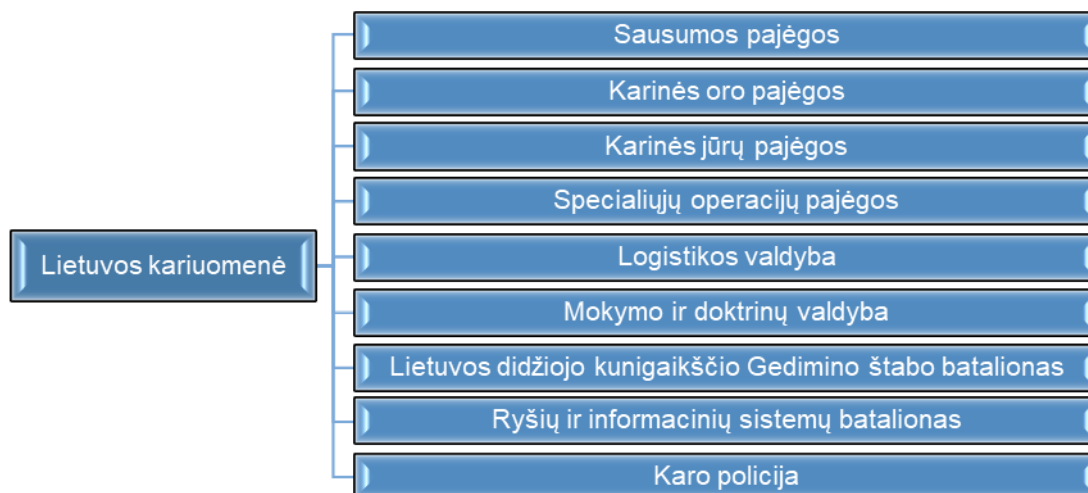
Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų pagrindinė sudedamoji dalis yra kariuomenė, tačiau įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) atveju krašto apsaugos sistemai priskiriamos ir kitos ginkluotosios pajėgos, tai yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, koviniai Lietuvos šaulių sąjungos būriai ir kiti koviniai piliečių bei jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo (partizanų) vienetai, pavaldūs ginkluotųjų pajėgų vadovybei. Pabrėžtina, kad vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas yra Lietuvos Respublikos Prezidentas.

Krašto apsaugos sistemą sudaro Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, kariuomenė (ir, kaip minėta, kitos ginkluotosios pajėgos), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, žvalgybos institucija, karo prievolės ir mobilizacijos bei kitos krašto apsaugos ministrui pavaldžios institucijos, krašto apsaugos reikmėms skirtos karinės teritorijos ir kiti infrastruktūros objektai, taip pat įmonės ir įstaigos, kurių steigėja yra Krašto apsaugos ministerija ar kitos krašto apsaugos sistemos institucijos.

³ Reinforcing deterrence on NATO's Eastern Flank: Wargaming the Defense of the Baltics. David A. Shlapak and Michael W. Johnson. // https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1253.html, žiūrėta 2017-11-26.

⁴ Ibid.

Paveikslas 1.4. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra 2019 metais

Duomenų šaltinis: 2018 m. gegužės 31 d. Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinių, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-1210.

Kariuomenę sudaro kariuomenės pajėgos, junginiai, daliniai ir kiti kariniai vienetai. Kariuomenės pajėgų rūšys yra sausumos pajėgos (įskaitant krašto apsaugos savanorių pajėgas), karinės oro pajėgos, karinės jūrų pajėgos ir specialiųjų operacijų pajėgos. Karinėms operacijoms vykdyti yra sudaromos operacinės pajėgos, taip pat specialiosioms karinėms funkcijoms ir užduotims vykdyti gali būti sudaromi nuolatiniai junginiai ir kiti specializuoti kariuomenės vienetai. Šio IP kontekste yra aktualios LK sausumos pajėgos.

Atsižvelgiant į principinę kariuomenės struktūrą 2018 metais (žr. paveikslą aukščiau), sausumos pajėgas sudaro:

- 1) Sausumos pajėgų štabas,
- 2) Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ (štabas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas, Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas, Kunigaikščio Vaidoto mechanizuotasis pėstininkų batalionas, Karaliaus Mindaugo husarų batalionas, Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas, Logistikos batalionas),
- 3) Motorizuotoji pėstininkų brigada „Žemaitija“ (štabas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio motorizuotasis pėstininkų batalionas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas, Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas, Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas),
- 4) Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas,
- 5) Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centras, ir
- 6) Krašto apsaugos savanorių pajėgos (štabas, Dainavos apygardos 1-oji rinktinė, Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė, Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė, Vyčio apygardos 5-oji rinktinė, Prisikėlimo apygardos 6-oji rinktinė, Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė).

Pabrėžtina, kad 2016-2018 metais yra aktyviai plėtojamose sausumos pajėgos: 2017 m. yra įsteigtas MPB „Geležinis Vilkas“ Logistikos batalionas ir MPB „Žemaitija“ Artilerijos batalionas (2018 m. pavadinimas yra Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas), taip pat 2018 m. bus sukurtas MPB „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas.

Aktualu, kad kariuomenės suskirstymas koviniais vienetais yra būtinas, kad būtų užtikrintas sistemingas ir efektyvus kariuomenės valdymas ir jai skirtų užduočių vykdymas. Batalionas yra didžiausias nuolatinis kovinis vienetas ir mažiausias vienetas, turintis savo štabą (štabus turi visi didesni vienetai: pulkai, brigados, rinktinės, divizijos ir pan.). Batalionas paprastai būna sudarytas iš 3-5 kuopų. Įprastas pėstininkų batalionas turi 2-3 pėstininkų kuopas, sunkiosios ginkluotės kuopą

arba būrį ir aprūpinimo kuopą, kurioje yra žvalgų būrys, transporto būrys, ryšių būrys ir pan. Kuopą paprastai sudaro 2-4 būriai ir valdymo grupė. Būryje yra 3 skyriai ir valdymo grupė. Pėstininkų skyriuje būna apie 8-10 karių. Skyrius yra mažiausias kovinis vienetas, tačiau taktiniais sumetimais jis dalijamas į dvi grandis, kuriose paprastai būna po 4 karius. Pats mažiausias taktinis vienetas, kuris gali vykdyti kai kurias užduotis, yra karių pora (binomas).

Apibendrinant principinės kariuomenės struktūros bei ribinius karių skaičius 2016-2018 metais (žr. lentelę žemiau), akivaizdu, kad iki 2023 metų iš esmės padidės profesinės karo tarnybos karių skaičius, o 2021-2022 metais planuojamas dar didesnis profesinės karo tarnybos karių skaičiaus padidėjimas (iki 19.000 karių).

Lentelė 1.2. Lietuvos Respublikos kariuomenės ribiniai karių skaičiai

Kalendoriniai metai	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Bendras ribinis karių skaičius	22.760	21.790	21.950	22.450	30.210	30.210	26.250	26.850
Ribinis profesinės karo tarnybos karių skaičius	10.100	10.600	10.700	11.200	19.000	19.000	15.000	15.600
Ribinis privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius	4.090	4.590	4.630	4.630	4.590	4.590	4.630	4.630
Ribinis karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių skaičius	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300
Ribinis kariūnų skaičius	270	300	320	320	320	320	320	320
Ribinis pratybose ir mokymuose dalyvaujančių parengtojo rezervo karių skaičius	2.000	2.000	2.000	2.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Ribinis statutinių valstybės tarnautojų skaičius	280	300	320	280	360	360	360	300

Duomenų šaltinis: 2015 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-1837, 2016 m. birželio 14 d. įstatymas Nr. XII-2425, 2017 m. liepos 11 d. įstatymas Nr. XIII-623, 2018 m. gegužės 31 d. įstatymas Nr. XIII-1210, pateikiamas maksimalus karių skaičius (duomenys „iki“).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 140 str. nustato, kad svarbiausius valstybės gynybos klausimus svarsto ir koordinuoja Valstybės gynimo taryba, į kurią įeina Respublikos Prezidentas, Ministras Pirmininkas, Seimo Pirmininkas, krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas.

Valstybės gynimo taryba 2017 m. vasario 28 d. nutarimu nusprendė spartinti MPB „Žemaitija“ suformavimą iki 2019 metų, sukuriant MPB „Žemaitija“ Artilerijos batalioną bei Motorizuotąjį pėstininkų batalioną kartu su žvalgybos kuopa, logistikos kuopa bei prieštankine kuopa. MPB „Žemaitija“ štabas bei Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas 2017 m. buvo dislokuoti esamuose Lietuvos kariuomenės vienetuose. Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalioną planuojama suformuoti 2019 m. bei dislokuoti esamuose Lietuvos kariuomenės vienetuose, kol 2019 m. bus sukurta papildoma nuolatinė vienetų dislokacijai reikalinga infrastruktūra.

Atsižvelgiant į planuojamą viešųjų paslaugų apimtį padidėjimą, esama infrastruktūra bus nepakankama teikti reikalingos apimtį paslaugas, esant maksimaliam apkrovimui. Pabrėžtina, kad kariuomenės vienetų nuolatinės dislokacijos vietoms reikalingi specialiai pritaikyti pastatų bei kitų infrastruktūros vienetų kompleksai (kareivinės, valgyklos, sandėliai, rikiuotės aikštės, sandėliai, štabai, degalinės), o kariuomenės teikiamas aukščiau apibūdintas viešąsias paslaugas gali teikti tik krašto apsaugos sistemos institucijos bei ginkluotosios pajėgos, todėl privatūs juridiniai asmenys šios paslaugos vidaus rinkoje teikti negali.

Atliekant identifikuojamą viešųjų paslaugų paklausos vertinimą, nuo 2014 m. didėja privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius, o pastaraisiais metais visos turimos / planuojamos vietos yra užimamos karių savanorių, siekiančių atlikti pareigą Tėvynei. Šiuos paklausos pokyčius nulėmė tiek geopolitinė situacija, tiek didelis Ukrainoje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių giminaičių skaičius, tiek Rusijos Federacijos kariniai veiksmai Ukrainoje. Iš įtaką paklausos pokyčiams turinčių veiksnių išskirti šie pagrindiniai veiksniai:

- 1) *Socialinės-ekonominės tendencijos.* Lietuvos Respublikos teritorijoje gyvenančių asmenų produktyvumas, pajamų lygis nuolat didėja, o ekonominė konjunktūra tampa vis labiau diversifikuota bei atspari egzogeniniams šokams, kartu mažėja nedarbo lygis, todėl visuomenė vis labiau vertina bei supranta esamos situacijos didelę ekonominę vertę, o tuo pačiu ir didėjančią Lietuvos valstybės, kaip karinės agresijos objekto, patrauklumą. Kartu atsiranda natūralus noras bei poreikis ginti turimas vertybes visomis įmanomomis priemonėmis, įskaitant karinę jėgą;

- 2) *Demografinės tendencijos.* Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius nuolat mažėja (kaip minėta, per 2004-2016 m. laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 16,2 %), tačiau tolimesnio laikotarpio gyventojų skaičiaus prognozės skiriasi (žr. lentelę žemiau). Jau esamos tendencijos patvirtina, kad, nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus, BVP auga, todėl nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausa gali tik didėti, ypač atkreipiant dėmesį į santykinai stabilesnę bei atsparesnę Europos Ekonominės Erdvės ekonominę sistemą, kuri leidžia silpninti ekonominių krizių neigiamą poveikį, lyginant su kitomis Eurazijos bei Afrikos žemynuose esančių valstybių ar jų sąjungų ekonominėmis sistemomis.

Lentelė 1.3. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozės 2020-2050 m. laikotarpiui

Kalendoriniai metai	Eurostat	Population pyramid	DESA (mažo vaisingumo variantas)	DESA (vidutinio vaisingumo variantas)	DESA (aukšto vaisingumo variantas)
2020	2.749.762	2.794.898	2.830.000	2.852.000	2.875.000
2030	2.410.874	2.655.066	2.620.000	2.718.000	2.816.000
2040	2.128.883	2.505.471	2.390.000	2.558.000	2.727.000
2050	1.957.377	2.375.417	2.156.000	2.407.000	2.670.000

Duomenų šaltinis: Europos Statistikos Tarnyba, www.populationpyramid.net, United Nations DESA (Department of Economic and Social Affairs).

Įvertinus Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozes ilgesniam laikotarpiui bei atkreipiant dėmesį į Lietuvos Respublikos narystę ES ir spartų BVP vienam gyventojui augimą, taip pat įvertinus faktinę informaciją apie gyventojų skaičių (2017 m. spalio mėn. Oficialiosios Statistikos portalo duomenimis⁵, nuolatinių Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius yra 2.812.712 asmenų), šio IP kontekste labiausiai tikėtina yra laikomas Europos Statistikos Tarnybos variantas, kuriuo remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius 2033 metais sudarys 2.313.279 gyventojų (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 1.4. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozė 2018-2034 m. laikotarpiui

Kalendoriniai metai	LR gyventojų skaičius	Kalendoriniai metai	LR gyventojų skaičius
2018	2.816.615	2027	2.512.869
2019	2.783.217	2028	2.478.720
2020	2.749.762	2029	2.444.669
2021	2.716.068	2030	2.410.874
2022	2.682.252	2031	2.377.423
2023	2.648.542	2032	2.344.854
2024	2.614.797	2033	2.313.279
2025	2.580.837	2034	2.282.984
2026	2.546.873		

Duomenų šaltinis: Europos Statistikos Tarnyba.

- 3) *Technologiniai pasikeitimai.* Valstybių suvereniteto gynybai skirtų paslaugų pramonė yra vienas iš pagrindinių technologinės pažangos variklių, turintis įtaką tiek karinėje, tiek civilinėje srityse. Technologinė pažanga neišvengiamai nulems vis didėjančią robotizacijos bei automatizacijos lygį gynybos viešųjų paslaugų srityje, ypatingą dėmesį teikiant kibernetinei erdvei bei jos apsaugai nuo priešiška nusiteikusių valstybių ar individų veiksmų. Savo ruožtu šie pasikeitimai nulems visiškai kitokią tradicinės kariuomenės kaštų struktūrą bei kariuomenės personalo gebėjimų tobulinimo kryptis. Be to, šie pasikeitimai tik padidins nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausą, atsižvelgiant į kitose valstybėse stebimos / vykstančios technologinės pažangos spartą.

Įvertinus Lietuvos Respublikos valstybės dydį bei jos finansines bei technines galimybes vykdyti savarankišką valstybės teritorijos apsaugą, galima tvirtai teigti, kad vien tik Lietuvos Respublikos karinė galia nėra pakankama atgrasyti potencialią karinę agresiją, tačiau Lietuvos Respublikos narystė tarptautinėse organizacijose (ES, NATO) šią grėsmę ženkliai sumažina, todėl galima teigti, kad labiausiai tikėtinas gynybos viešųjų paslaugų paklausos ilgalaikis scenarijus yra minimaliai būtina gynybos paslaugų apimtis, leidžianti užtikrinti, kad narystė šiose organizacijose būtų vertinama kaip tikra (nefiktyvi) bei atitiktų šių organizacijų nustatytas taisykles. Kitaip tariant,

⁵ [Oficialiosios statistikos portalas](http://oficialiosiosstatistikosportalas.lt), žiūrėta 2017 m. gruodžio 3 d.

labiausiai tikėtina, kad Lietuvos Respublikos visuomenė ilgesniu laikotarpiu pritars bei palaikys tokią gynybos viešųjų paslaugų apimtį, kurios teikimui yra būtina kasmet skirti apie 2 % Lietuvos BVP (kaip yra numatoma Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos 2017-2019 m. strateginiame veiklos plane nuo 2018 m.).

Nagrinėjamo investicijų projekto apimtyje yra labiausiai aktualios MPBŽ BGMP AB veiklos vykdymo apimtys. MPBŽ BGMP AB 2017 m. veiklą vykdo Manto g. 45A, Klaipėdoje, o nuo 2017 m. lapkričio mėn. kariuomenės vienetas yra dislokuotas Radviliškio r. sav. Radviliškio m. Dariaus ir Girėno g. 144. Atsižvelgiant į tai, kad 2018 m. bus kuriamas MPB „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas, MPBŽ BGMP AB yra numatyta perkelti į laikiną infrastruktūrą, kuri bus sukurta Šilalės r. sav., Pajūrio mstl., Dariaus ir Girėno g. 17. Žemiau yra pateikiamas nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos (toliau – NPPKT) karių bei profesinės karo tarnybos (toliau – PKT) karių skaičius 2018-2034 metams, remiantis patvirtintu karo prievolinkų šaukimo planais (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 1.5. Numatomas MPBŽ BGMP AB karių skaičius 2018-2034 m.

Numatomas kariuomenės vieneto karių skaičius	NPPKT	PK T	Iš viso:
2018	132	169	301
2019	181	280	461
2020	181	370	551
2021	120	649	769
2022	120	649	769
2023	120	649	769
2024	120	649	769
2025	120	649	769
2026	120	649	769

Numatomas kariuomenės vieneto karių skaičius	NPPKT	PK T	Iš viso:
2027	120	649	769
2028	120	649	769
2029	120	649	769
2030	120	649	769
2031	120	649	769
2032	120	649	769
2033	120	649	769
2034	120	649	769

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

1.2. Teisinė aplinka

Šiame skyriuje yra apibūdinamas viešosios paslaugos, kuriai teikti ar kurios kokybei gerinti skirtas IP, teikimo teisinis reglamentavimas, identifikuojant viešosios paslaugos teikimo apribojimus.

Vienas iš pagrindinių dokumentų, reguliuojančių nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimą, yra **Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas**. IP kontekste yra aktualu, kad principinė kariuomenės struktūra bei ateinančių šešių metų planavimo gairės atskiru įstatymu yra tvirtinamos kasmet, įskaitant ribinius karių skaičius, kas turi tiesioginę įtaką karių aptarnavimui reikalingos infrastruktūros apimtį bei parengtumą, tai yra didėjant ribiniam karių skaičiui, turi būti planuojama ir šių karių nuolatiniam dislokavimui būtina infrastruktūra (taip pat turi būti suteikiamos ir disponavimą šia infrastruktūra užtikrinančios teisės). Būtina pabrėžti, kad galiojantis krašto apsaugos sistemos institucijoms taikomas demokratinės civilių kontrolės principas⁶ nulemia, kad LK turi užtikrinti kariams reikalingą infrastruktūrą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo bei Valstybės Gynimo Tarybos priimtus strateginius sprendimus, ypač tais atvejais, kai gali iškilti grėsmė valstybės teritoriniam vientisumui bei suverenitetui. Pabrėžtina, kad pagal Įstatymo 63 str., NPPKT kariai aprūpinami gyvenamąja patalpa kareivinėse, o PKT kariai gali būti apgyvendinti ribotą laiką tarnybiniuose butuose. Be to, NPPKT kariai aprūpinami maistu pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytas fiziologines mitybos normas, o kitiems kariams yra užtikrinamas maitinimas arba išmokama pinigine kompensacija.

Remiantis LK vizijos⁷ 33 p., modernizuojant kariuomenės ginkluotę ir įrangą, investicijos bus skiriamos priemonėms, kuriomis bus siekiama didinti ir efektyvinti kariuomenės karinių vienetų mobilumą ir ugnies galią. Siekiant aprūpinti vienetus efektyviai veikiančia ir modernia ginkluote bei įranga, bus įsigyjamos ir diegiamos automatizuotos sistemos bei moderni žvalgybos, elektroninės kovos ir ryšių įranga.

⁶ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 6 str. 2 d.

⁷ Lietuvos kariuomenės vado 2012 m. gegužės 3 d. įsakymas Nr. V-479 (Lietuvos kariuomenės vado 2015 m. spalio 2 d. įsakymo Nr. V-1205 redakcija)

IP kontekste yra aktualios šios Krašto apsaugos sistemos plėtos programos nuostatos⁸:

- a) pirmojo tikslo (*parengti KAS savarankiškai ir kolektyvinei gynybai ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti Lietuvoje ar už jos ribų*) aštuntojo uždavinio (*plėtoti jungtinę veiksmingą kariuomenės logistikos sistemą ir logistikos pajėgumus nacionaliniams poreikiams ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti*) pirmoji įgyvendinimo kryptis yra *kariuomenės kovinio aprūpinimo sistemos plėtra*, kuria remiantis turi būti plėtojami visų lygmenų kovinio aprūpinimo elementai, užtikrinantys patikimą funkcijų vykdymą taikos meto LK pajėgų ir atskirų struktūrinių vienetų kasdieniui veiklai užtikrinti ir pajėgų (vienetų) bei jungtinėms operacijoms remti. Kovinio aprūpinimo pajėgumai turi būti plėtojami tokiu būdu, kad galėtų užtikrinti ginkluotųjų pajėgų paramą valstybės ginkluotos gynybos metu;
- b) pirmojo tikslo aštuntojo uždavinio trečioji įgyvendinimo kryptis yra *energijos efektyvaus naudojimo skatinimas*, pagal kurią turi būti įgyvendinami taupaus (efektyvaus) tradicinių energijos išteklių naudojimo ir alternatyvių energijos šaltinių diegimo projektai;
- c) pirmojo tikslo devintojo uždavinio (*plėtoti doktrinų ir karinio rengimo, atitinkančio operacijų ir ginkluotos gynybos poreikius, sistemą ir užtikrinti karinį rengimą šiuolaikinėmis ir realistinėmis sąlygomis*) penktoji įgyvendinimo kryptis yra *kovinio rengimo infrastruktūros plėtra*, pagal kurią turi būti plėtojama mokymo infrastruktūra ir simuliacinės sistemos, kad atitiktų nacionalinius ir bendrų su NATO sąjungininkėmis didesnio masto pratybų regione poreikius ir reikalavimus.

IP kontekste taip pat yra aktualios šios Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos 2017-2019 m. strateginio veiklos plano nuostatos:

- a) Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano krašto apsaugos sistemos 2017-2020 m. prioritetinių darbų ir veiksmų V prioriteto „*Saugi valstybė*“ 5.1. krypties „*Gynybos sistemos stiprinimas ir plėtra*“ 5.1.3. darbo „*LK plėtrai ir priimančiosios šalies paramos poreikiams reikalingos infrastruktūros sukūrimas*“ 5 veiksmu „*Nuolatinės infrastruktūros motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ naujiems kariniams vienetams parengimas pritraukiant privataus sektoriaus lėšas*“ yra nustatyta, kad nagrinėjama infrastruktūra turi būti pradėta kurti iki 2019 m. IV ketvirčio pabaigos, pritraukiant privataus sektoriaus lėšas;
- b) įgyvendinant pirmojo strateginio tikslo „*sukurti ir išlaikyti karinius pajėgumus, kurie saugotų LR suverenitetą, jos teritorinį vientisumą, užtikrintų Lietuvos ir kitų NATO šalių kolektyvinę gynybą ir būtų parengti dalyvauti tarptautinėse operacijose ir misijose*“ programą 01.01 „*Sausumos pajėgos*“, plėtojant MPB „Žemaitija“ infrastruktūrą 2017-2019 metais yra numatomas žemės sklypų ir pastatų Telšių ir Šilalės rajonuose perėmimas, siekiant užtikrinti MPB „Žemaitija“ vystymą, taip pat bus parengtas naujų MPB „Žemaitija“ vienetų infrastruktūros plėtos planas, taikant viešojo ir privataus sektorių partnerystės modelį.

Aukščiau šioje pastraipoje pažymėti jau priimti strateginiai sprendimai aiškiai nustato geografinius apribojimus naujai plėtojamų MPB „Žemaitija“ karinių vienetų nuolatinės dislokacijos vietai.

Nagrinėjami infrastruktūros objektai, esantys karinėje teritorijoje, turi atitikti higienos normos HN 56:2015 „*Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės*“, taip pat kitų susijusių higienos normų, nurodytų HN56:2015 16 p., reikalavimus. Karinėje teritorijoje turi būti gyvenamosios patalpos, prausyklos, dušai, tualetai, valymo ir dezinfekcijos priemonės, valymo inventorių, mokymo patalpos, miegamosios patalpos, maitinimo patalpos, kareivinės taip pat turi atitikti papildomus mikroklimato, apšvietimo, vėdinimo reikalavimus. Šie reikalavimai nustato aiškius apribojimus infrastruktūrai, kuri gali būti panaudojama LK reikmėms.

Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 str. 2 d. 5 p. ir 15 p. nustato, kad tarnybos paslaptį gali sudaryti:

- a) detalūs duomenys apie valstybės institucijų ar jų padalinių saugomų asmenų ir svarbių valstybės bei karinių objektų apsaugos organizavimą, naudojamas apsaugos sistemas, tokių objektų projektavimo, statybos ir remonto darbų dokumentai,
- b) detalūs duomenys apie Lietuvos kariuomenės, kitų krašto apsaugos sistemos institucijų ir ginkluotųjų pajėgų, vidaus reikalų sistemos institucijų, kriminalinės žvalgybos subjektų, žvalgybos institucijų, prokuratūros, Lietuvos banko, Ginklų fondo aprūpinimą ginklais,

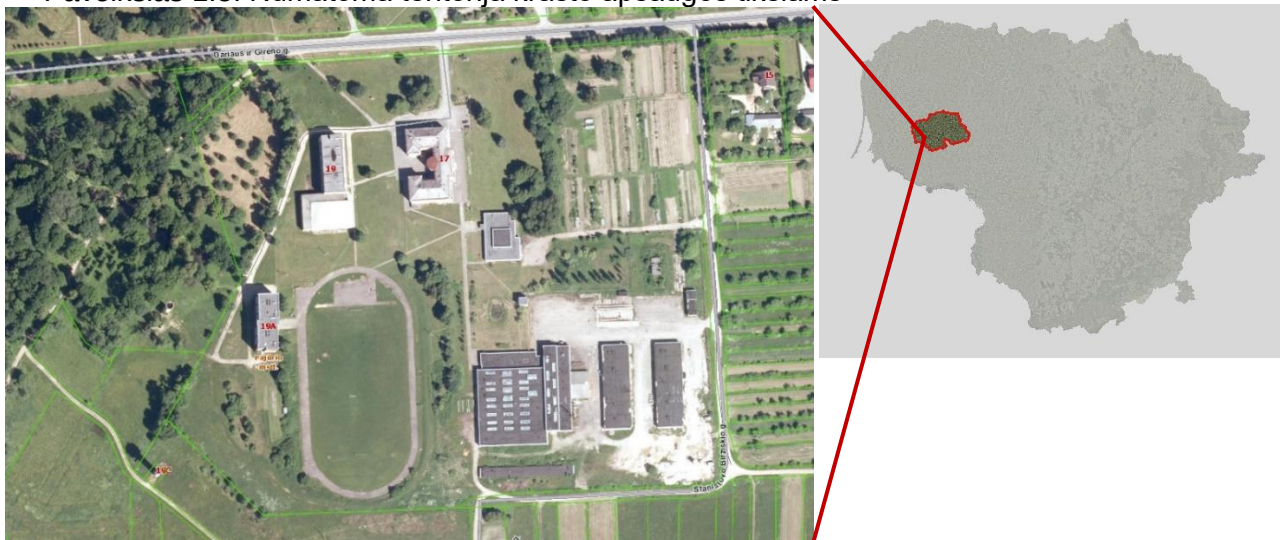
⁸ Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. X-743 (Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. XII-725 redakcija)

šaudmenimis, sprogmenimis, kovine technika, specialiosiomis priemonėmis, kriminalinės žvalgybos subjektų, žvalgybos institucijų aprūpinimą techninėmis priemonėmis.

Jeigu aukščiau nurodyta konkreči informacija yra įslaptinama (tai yra informacijai suteikiama slaptumo žyma), tai gali turėti neigiamos įtakos galimybėms kooperuotis su kitais viešaisiais subjektais, naudojantis infrastruktūros objektais karinėje teritorijoje.

Vykdam Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos 2017-2019 m. strateginio veiklos plano priemones, yra atliekamas žemės sklypo Nr. 8750-0002-0105, esančio adresu Šilalės r. sav. Pajūrio mstl., Dariaus ir Girėno g. 19, perėmimas krašto apsaugos tikslams iš Šilalės rajono savivaldybės (106/1152 žemės sklypo dalys; žr. paveikslą žemiau), kuris bus pabaigtas iki IP įgyvendinimo pradžios (perėmimas bus pabaigtas 2018 metais).

Paveikslas 1.5. Numatoma teritorija krašto apsaugos tikslams

Duomenų šaltinis: www.regia.lt.

Aktualu, kad nekilnojamojo kultūros paveldo vertybė Nr. 634 „*Pajūrio dvaro sodybos fragmentai*“, esanti Šilalės rajono sav., Pajūrio sen., Pajūrio mstl. yra kompleksas, kuriam priklauso:

- Svirnas (28321) (šiam objektui teisinė apsauga netaikoma nuo 2014 m. lapkričio 17 d. pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos 2014 m. lapkričio 17 d. aktą Nr. KPD-AV-779),
- Pajūrio dvaro sodybos fragmentų pastatas, vad. bravoru (28320), ir
- Pajūrio dvaro sodybos fragmentų parko fragmentai (28322).

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Nr. 634 (kodas registre iki 2005 m. balandžio 19 d. buvo G456K; žr. 1 priedą) teritorija persidengia su kovinio dalinio įrengimui numatyta teritorija, todėl planuojant bei vykdam projekto veiklas turi būti atsižvelgta į šiam kultūros vertybių kompleksui taikomus apribojimus bei regioninį reikšmingumą lemiančias vertingąsias savybes (vertingųjų savybių pobūdis architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus) bei želdynų (lemiantis reikšmingumą tipiškas):

- planavimo sprendiniai;
- buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos;
- įvairūs mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos;
- žemės ir jos paviršiaus elementai;
- takai, keliai ar jų dalys, dangos; natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai.

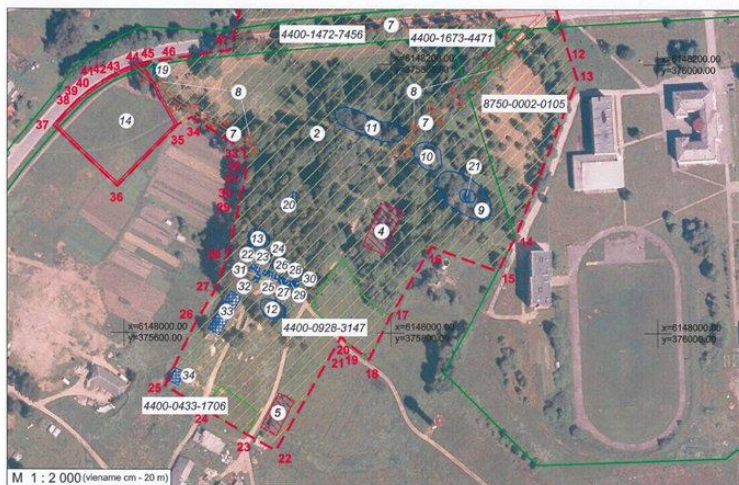
Detalus vertinimas aiškiai parodo nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Nr. 28322, kurios vertingosios vertybės yra planavimo sprendiniai, želdynai ir želdiniai, upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai (vertingųjų savybių pobūdis yra želdynų, lemiantis reikšmingumą tipiškas), teritorijos persidengimą su suformuoto žemės sklypo Nr. 8750-0002-0105 teritorija (žr. paveikslą žemiau). Akivaizdu, kad nagrinėjamoje teritorijoje saugomi objektai yra alėjos bei želdiniai. Atitinkamai, šie objektai, vykdam infrastruktūros plėtrą, turi būti išsaugoti.

Paveikslas 1.6. Numatoma teritorija krašto apsaugos tikslams ir kultūros paveldo teritorija

PAJŪRIO DVARO SODYBOS FRAGMENTAI (634, G456K, IP 713 At, LA 413/2397)

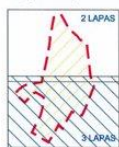
APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 3 LAPAS

Pajūrio mstl., Pajūrio sen., Šilalės r. sav.

M 1 : 2 000 (vienas cm - 20 m)

Lapų išsidėstymo schema

Teritorijoje esantys kultūros paveldo objektai:

14. Pajūrio kapinynas (13138, A730, AV 1941)

Teritorijoje esantys kiti objektai:

15. Priestatas	20. Pirmas skulptūra
16. Tvoras su vartais	21. Antra skulptūra
17. Pirmas rūšys	22-32. Rūšiai
18. Pirmas kryžius	33. Pirmas ūkinis pastatas
19. Antras kryžius	34. Antras ūkinis pastatas

Sutartiniai ženklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Suformuotų kadastrinių sklypų ribos (Preliminarios kadastrinių sklypų ribos)
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektas
- Teritorijoje esantys kultūros paveldo objektai
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Teritorijoje esantys kiti objektai
- Kelių trasos
- Medžių alėjos, eilės
- Kryžius
- Skulptūra
- Vandens telkiniai

Komplekso datys:

- Pastatas, vad. bravoru (28320, G456K1)
- Parko fragmentai (28322, G456K3)

Teritorijoje esančios vertingosios savybės:

3. Pastato liekanos	8. Alėjos
4. Dvarininkų namo vieta	9. Pirmas tvenkinys su sala
5. Svimo vieta	10. Antras tvenkinys
6. Postamentas	11. Trečias tvenkinys
7. Kelių trasos	12. Pirmas kūdra
	13. Antra kūdra

Teritorijos plotas - 114202 m²

KULTŪROS PAVELDO
CENTRAS

Teritorijos ribas ir vertingas savybes pažymėjo Duomenų skyriaus Statinių poskyrio paminklotvarkininkė	
Piano projektą sudarė Duomenų skyriaus Urbanizuotų vietovių poskyrio paminklotvarkininkas	Aistė Ustinavičienė
Piano projektą patikrino Duomenų skyriaus Statinių poskyrio vedėja	Kazimieras Špakauskas
Piano projektą priėmė direktorius	Indrė Kačinskaitė
	Virgilijus Kačinskas 2014. 11.19

Duomenų šaltinis: [Kultūros vertybių registras](#).

Pažymėtina, kad iki investicijų projekto veiklų įgyvendinimo pradžios taip pat turi būti išspręsti šioje teritorijoje esančių kitų nekilnojamųjų daiktų nuosavybės bei valdymo / naudojimo / disponavimo klausimai, siekiant užtikrinti, kad šie teisiniai klausimai netaptų veiksniais, ribojančiais projekto veiklas (žr. lentelę žemiau).

Lentelē 1.6. Infrastruktūros objektai ir susijusios daiktinās tiesības

Adresas	Unikalus Nr.	Pavadinimas	Bendras plotas	Matas	Naudingas plotas, m ²	Tūris, m ³	Statybos pabaigos metai	Turimos valdymo teisės *			
								Šilalės rajono savivaldybė (ŠRS)	ŠRS administracijos Pajūrio seniūnija	Pajūrio miestelio bendruomenė	Valstybės įmonė Turto bankas
Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės r. sav.	8750-0002-0105	Žemės sklypas	11,52	ha				Nuosavybės teisė			Valstybės žemės patikėjimo teisė
	8797-8004-9024	Pastatas - Bendrabutis	3.040,30	m ²	1.945,80	15.068	1978	Nuosavybės teisė	Turto patikėjimo teisė	Sudaryta panaudos sutartis	
Dariaus ir Girėno g. 19A, Pajūris, Šilalės r. sav.	8796-7007-8024	Pastatas - Bendrabutis	2.571,95	m ²	2.159,79	10.625	1987	Nuosavybės teisė	Turto patikėjimo teisė		
	8796-7007-8019	Pastatas - Mokykla	3.610,65	m ²	3.432,33	18.766	1967			Sudaryta panaudos sutartis	Turto patikėjimo teisė
	8796-7007-8038	Pastatas - Garažas	1.065,51	m ²	1.065,51	5.095	1987	Turto patikėjimo teisė			
	8796-7007-8040	Pastatas - Garažas	1.050,77	m ²	1.050,77	5.087	1987	Nuosavybės teisė			
	8796-7007-8051	Pastatas - Mokomosios dirbtuvės	4.004,62	m ²	3.160,76	23.752	1987	Nuosavybės teisė	Turto patikėjimo teisė		
	8796-7007-8062	Pastatas - Valgykla	685,77	m ²	482,72	2.526	1980	Nuosavybės teisė	Turto patikėjimo teisė		
	8796-7007-8073	Pastatas - Kuro sandėlis	104,00	m ²	83,15	582	1987	Nuosavybės teisė			
	8796-7007-8084	Pastatas - Šaudykla	354,79	m ²	293,71	1.146	1987	Nuosavybės teisė			
	4400-1007-2218	Pastatas - Siurblinė	21,00	m ²		59	1987	Nuosavybės teisė			
	4400-1007-2334	Kiti inžineriniai statiniai - Kiemo aikštelė	8.295,36	m ²			1988	Nuosavybės teisė			
	4400-1007-2350	Kiti inžineriniai statiniai - Tvoros					1988	Nuosavybės teisė			
	4400-1465-7342	Kiti inžineriniai statiniai - Stadionas					1972	Nuosavybės teisė			
	4400-1007-2418	Kiti inžineriniai statiniai - Estakada					1988	Nuosavybės teisė			

Duomenų šaltinis: Nekilnojamojo turto registras, * - papildoma informacija 3.1.1. skyriuje.

1.3. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys

Šiame skyriuje yra tiksliai įvardijamos viešosios paslaugos problemos, nurodoma IP vieta viešosios paslaugos teikimo procesuose, atskleidžiamos problemas lemiančios priežastys ir nurodoma, ar IP įgyvendinimas jas išspręstų.

Lentelė 1.7. IP problemos, jų priežastys bei galimos pasekmės

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Galimos pasekmės
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m., tai yra nėra pakankamai aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus	Lietuvos Respublika gali pažeisti savo tarptautinius įsipareigojimus NATO, kas gali nulemti mažesnę kitų NATO valstybių norą laikytis kolektyvinės gynybos įsipareigojimų. Tokia situacija sukeltų tiesioginę grėsmę Lietuvos Respublikos suverenitetui bei teritoriniam vientisumui
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m.	Lietuvos Respublika būtų vertinama kaip mažiau patikimas transatlantinės saugumo erdvės partneris bei dalyvis, Lietuvos kariuomenės galimybės dalyvauti tarptautiniuose mokymuose, NATO ir EU valstybių vadovaujamose tarptautinėse operacijose stipriai sumažėtų, kas ilgainiui dar labiau mažina kovinių vienetų kovinę galią.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai teisiniai bei politiniai sprendimai dėl Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų didinimo yra priimti bei nuosekliai vykdomi, šio IP kontekste kaip pagrindinė spręstina problema yra identifikuojamas esamos karinės infrastruktūros nepakankamumas aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus. Neišsprendus šios problemos, naujai sukurti koviniai vienetai, negalės pradėti funkcionuoti, tai yra nagrinėjamų vienetų NPPKT bei PKT kariai negalės būti priimti į tarnybą, o numatyta įsigyti karinė įranga bei technika negalės būti naudojama pagal paskirtį. Numatomų projekto veiklų pagalba identifiukuota pagrindinė problema bus išspręsta.

2. PROJEKTO TURINYS

Šioje dalyje yra suformuluojami IP tikslas ir uždaviniai, nustatomos sąsajos su kitais projektais, apibūdinamos IP ribos bei poveikis tikslinėms grupėms, aprašoma IP organizacija, taip pat suformuluojami siekiami rezultatai.

2.1. Projekto tikslas ir uždaviniai

Įvertinus projekto kontekstą bei apibūdintas problemas, suformuluojamas projekto tikslas – padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui.

Atsižvelgiant į šį tikslą, suformuluojamas projekto uždavinys yra užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui.

2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais

Siekiant įgyvendinti 2017-2020 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nustatytus veiksmus, karinio dalinio dislokavimui reikalinga nuolatinė infrastruktūra. Šios infrastruktūros išvystymas gali užtrukti iki 5 metų, todėl 2017 m. buvo priimti sprendimai vystyti laikiną infrastruktūrą. Tam tikslui vystant MPBŽ BGMP AB Lietuvos Respublikos valstybės investicijų 2018 m. programos rėmuose yra numatyta skirti 2,2 mln. Eur ir 4,57 mln. Eur „Sausumos pajėgų“ ir „Logistikos pajėgų“ programose. Sąsaja su nagrinėjamu IP yra tiesioginė (egzistuoja priežastinis ryšys): naujai sukurti sausumos pajėgų koviniai daliniai jų sukūrimo metu neturėjo ir iki šiol neturi nuolatiniam jų dislokavimui pritaikytos infrastruktūros, todėl buvo/yra reikalinga sukurti laikinam dislokavimui būtiną infrastruktūrą, tai yra konteinerines stovyklos aikšteles esamuose MPB „Žemaitija“ dalinių nuolatinio dislokavimo vietose (Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio mechanizuotojo pėstininkų bataliono bei Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų bataliono dislokavimo vietose). Siekiant išvengti dvigubo finansavimo rizikos, rengiamame IP nebus numatomos išlaidos, susijusios su laikinos konteinerinės infrastruktūros sukūrimu, palaikymu, priežiūra bei išmontavimu, kadangi ši laikina infrastruktūra yra būtina karinių dalinių veiklos vykdymui 2018 m. Pabrėžtina, kad laikinos infrastruktūros, taip pat kitos turimos infrastruktūros panaudojimas turi būti įvertintas kaip viena iš techninių alternatyvų numatomų projekto rezultatų pasiekimui.

Paveikslas 2.1. Konteinerinė laikina infrastruktūra

Duomenų šaltinis: Lietuvos kariuomenė.

2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos

Projekto tikslinės grupės yra projekto metu pagerintų viešųjų paslaugų vartotojai (naudos gavėjai), kuriems skirta projekto kuriama socialinė – ekonominė nauda ir (arba) mažinama žala.

Kaip minėta, nagrinėjamų viešųjų paslaugų vartotojai yra visi Lietuvos Respublikos gyventojai, kurių interesas yra gyventi Lietuvos Respublikoje, kurioje yra užtikrinamas teritorijos vientisumas bei neliečiamybė, taip pat valstybės suverenitetas, arba, kitaip tariant, valstybės valdžios institucijų gebėjimas nuolat vykdyti ir taikyti valstybės teritorijoje veikiančius teisės aktus, apsaugoti socialines-kultūrines tradicijas ir Lietuvos Respublikos gyventojų įprastą, saugų gyvenimo būdą. Šios tikslinės grupės dydis yra nuo 2.816.615 gyventojų (2018 metais) iki 2.282.984 gyventojų (2034 metais). Tiek atsižvelgiant į tikslinės grupės pokyčius, tiek įvertinus ribinius karių skaičius 2018-2023 metams, priimami techniniai sprendimai turėtų atsižvelgti į tai, kad esant poreikiui dalies infrastruktūros ateityje gali būti atsisakoma arba priimami kiti jos efektyvaus valdymo sprendimai, kintant reikalingų viešųjų paslaugų apimčiai.

Pabrėžtina, kad principinė kariuomenės Sausumos pajėgų struktūra 2018 m. apima MPB „Geležinis Vilkas“ (šeši batalionai) Kauno, Alytaus, Panevėžio Alytaus apskrityse ir Žemaitijos regione MPB „Žemaitija“ (keturi batalionai), Tauragės, Klaipėdos ir Šiaulių apskrityse. Plėtojant MPB „Žemaitija“ kovinius pajėgumus, pagrindinė tikslinė grupė taikos metu⁹ būtų Šilalės rajono savivaldybės gyventojai (šios savivaldybės gyventojų skaičius sudarys nuo 23.530 gyventojų 2018 metais iki 19.072 gyventojų 2034 metais¹⁰), Pajūrio seniūnijos gyventojai (šios seniūnijos gyventojų skaičius sudarys nuo 1.929 gyventojų 2018 metais iki 1.563 gyventojų 2034 metais¹¹) bei Tauragės, Klaipėdos ir Šiaulių apskričių gyventojai (šių apskričių gyventojų skaičius sudarys nuo 682.021 gyventojų 2018 metais iki 552.806 gyventojų 2034 metais¹²), tačiau karo ir (ar) nepaprastosios padėties atveju – visos Lietuvos Respublikos gyventojai.

Apibūdinant projekto ribas, būtina nurodyti šias prielaidas/apribojimus:

- visos veiklos, kurios bus įgyvendinamos iki 2019 m. sausio 1 d., nebus skiriamos sukurti nuolatinei kovinio dalinio dislokacijai skirtą infrastruktūrą, todėl jos nepriklauso IP apimčiai;
- IP apimtyje taip pat neturi būti vertinamos veiklos, susijusios su dalies esamų pastatų nugriovimu, tvoros statyba, kadangi šie veiksmai bus atlikti iki nagrinėjamo projekto veiklų pradžios;
- veiksmai, kurių įgyvendinimu nėra siekiama projekto tikslo ir uždavinio, taip pat nepriklauso projekto apimčiai, tai yra kovinio dalinio pagrindinės veiklos vykdymas, įskaitant pratybas, maitinimą, kovos veiksmus, nepriklauso projekto apimčiai, kadangi šios veiklos (viešosios paslaugos) yra labiau susijusios ne su numatomos sukurti fizinės infrastruktūros eksploatacija, o su kovinio dalinio teikiamomis pagrindinėmis viešosiomis paslaugomis

⁹ Kariuomenės dalinių nuolatinio dislokavimo taikos metu vietos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Prezidento

2012 m. kovo 23 d. dekretu Nr. [1K-1002](#) (kartu su vėlesniais pakeitimais)

¹⁰ Prognozė sudaryta autorių, remiantis prognozuojamu Lietuvos gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

(Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas; prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo). Kartu IP apimčiai nepriklauso ir finansiniai lėšų srautai, atsirandantys dėl šių veiksmų vykdymo. Kita vertus, finansiniai lėšų srautai, kurie yra tiesiogiai susiję su numatomos sukurti infrastruktūros eksploatacija, priklauso IP apimčiai (tai yra elektros išlaidos, šildymo išlaidos, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos, atliekų ir teritorijos tvarkymo išlaidos, telekomunikacijų tinklų išlaidos, infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos priklauso IP apimčiai).

2.4. Projekto organizacija

Numatoma, kad IP įgyvendins (vykdys projekto pareiškėjo funkcijas) Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Pagrindiniai juridinio asmens duomenys yra pateikiami lentelėje žemiau.

Lentelė 2.1. Pagrindiniai pareiškėjo duomenys

Duomenų tipas	Pareiškėjo duomenys
Pavadinimas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
Buveinės adresas	Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Juridinio asmens kodas	188602751
PVM mokėtojas	LT100001016116
Savininkas	Lietuvos Respublika
Administracijos tel. Nr.	8 (706) 70750
Administracijos faks. Nr.	(8 5) 264 8517
El. paštas	kam@kam.lt
Interneto svetainės adresas	www.kam.lt
Institucijos vadovas	Raimundas Karoblis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras
Kontaktinis asmuo	Plk. lt. Virginijus Kleponis, +370 68066502

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

KAM savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, šiais nuostatais ir kitais teisės aktais.

Pagal KAM nuostatų, patvirtintų LRV 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 924 (kartu su vėlesniais pakeitimais), svarbiausieji KAM veiklos tikslai yra:

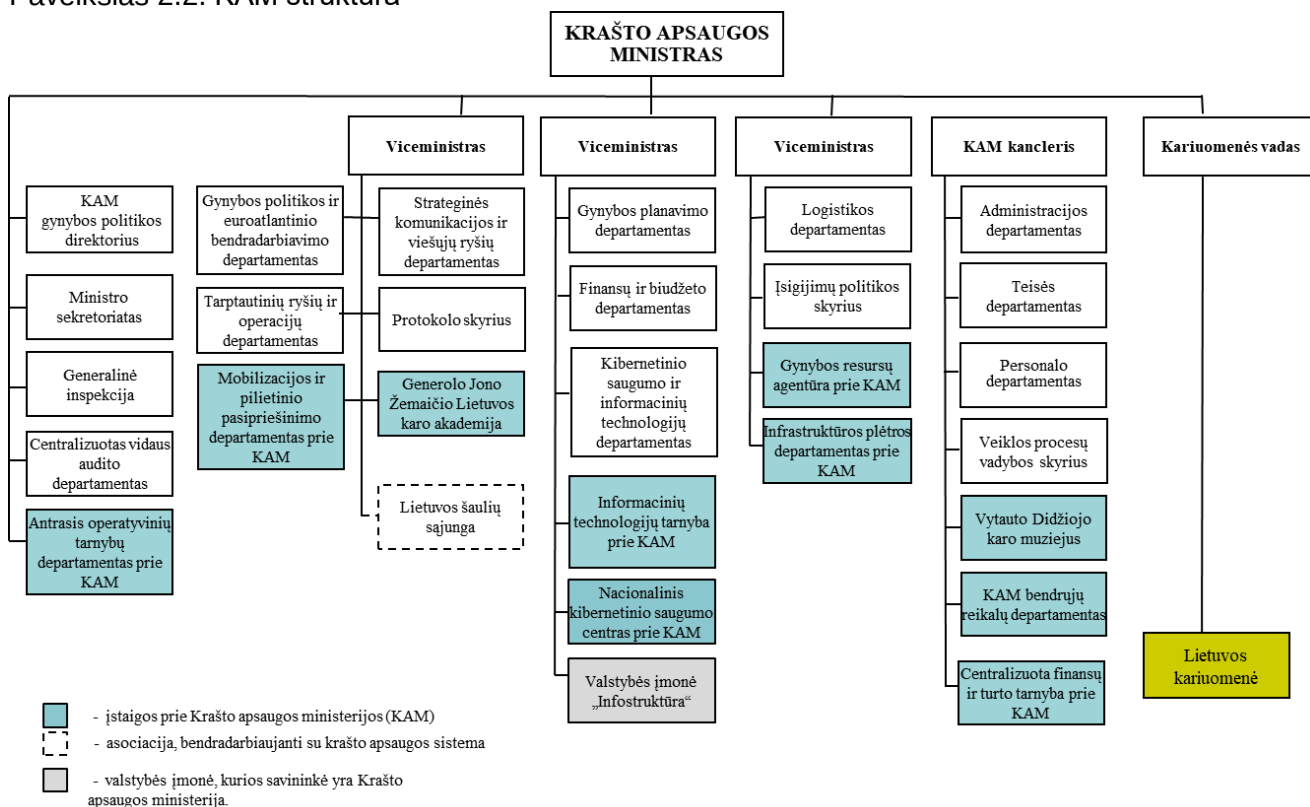
- formuoti gynybos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą,
- formuoti tarptautinio bendradarbiavimo gynybos srityje, įskaitant dalyvavimą tarptautinėse karinėse operacijose, ir kibernetinio saugumo srityje politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą,
- užtikrinti valstybės gynybos, karinių ir kitų krašto apsaugos funkcijų atlikimą taikos ir karo sąlygomis, ir
- formuoti nacionalinio saugumo ir gynybos interesams naudojamų elektroninių ryšių ir informacinių sistemų plėtojimo ir saugumo politiką, įslaptintos informacijos apsaugos politiką, kibernetinio saugumo politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą.

Vykdydama šiuos tikslus, KAM nustato siektinus Lietuvos kariuomenės pajėgumus, planuoja ir užtikrina ilgalaikę Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtrą. Žemiau yra pateikiama KAM struktūra, kurioje 2017 m. gruodžio 2 d. duomenimis, dirbo 224 darbuotojai. Pabrėžtina, kad KAM struktūrai priklauso 11 atskirų juridinių asmenų, turinčių savo struktūrą, darbuotojus bei atskirtą finansavimą: Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos, Vyriausybinių ryšių centras prie Krašto apsaugos ministerijos, Vytauto Didžiojo karo muziejus, Centralizuota finansų ir turto tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, Kibernetinio saugumo ir telekomunikacijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos bendrųjų reikalų departamentas, Lietuvos kariuomenė, Mobilizacijos ir

pilietinio pasipriešinimo departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, bei Lietuvos technikos biblioteka.

Projektu yra numatoma sukurti infrastruktūrą, kuri yra reikalinga Lietuvos kariuomenės poreikių tenkinimui (juridinio asmens kodas 188732677, 4463 darbuotojai, kariuomenės vadas Jonas Vytautas Žukas). Šio projekto organizacijoje pastarasis juridinis asmuo dalyvaus kaip projekto partneris, atsižvelgiant į tai, kad būtent Lietuvos kariuomenės darbuotojai (kariai) prisidės prie IP 1.1. skyriuje apibūdintų viešųjų paslaugų teikimo, taip pat naudosis sukurta infrastruktūra bei užtikrins veiklos tęstinumą po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra yra apibūdinta IP 1.1. skyriuje.

Paveikslas 2.2. KAM struktūra

Duomenų šaltinis: www.kam.lt.

Projektas turi esminę reikšmę MPB „Žemaitija“ kovinių pajėgumų plėtrai (tai yra neįgyvendinus projekto, kovinių pajėgumų plėtra neįmanoma), taip pat Lietuvos Respublikos tarptautiniams įsipareigojimams kasmet skirti mažiausiai 2 % BVP gynybos reikmėms.

2.5. Projekto siekiami rezultatai

Šiame skyriuje yra numatomi rezultatai, kuriuos turi pasiekti kiekviena nagrinėjama IP įgyvendinimo alternatyva, tai yra nurodomi tik minimalūs būtini rezultatai. Taikant sąnaudų naudos analizę, konkrečios alternatyvos atveju gali būti pasiekiami didesni/geresni rezultatai, o tokia alternatyva gali būti laikoma optimalia tuo atveju, jeigu tokie didesni/geresni rezultatai padengia jų pasiekimui būtinas ekonomines išlaidas (tai yra jeigu tokios alternatyvos ekonominiai rodikliai yra geriausi).

Įgyvendinus IP, yra numatoma, kad bus užtikrinta infrastruktūra nuolatiniam 769 karių dislokavimui.

Lentelė 2.2. IP problemos, jų priežastys bei siekiami minimalūs rezultatai

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Siekiami minimalūs rezultatai
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros.	769 kariai, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra

suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m., tai yra nėra pakankamai aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus	(nuolatinio dislokavimo sąlygos)
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m.	

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Minimalūs techniniai / teisiniai reikalavimai apima atitiktį HN 56:2015 reikalavimams, taip pat infrastruktūra turi sudaryti galimybę nuolat dislokuoti 769 karius (PKT ir NPPKT) vienu metu, tai yra turi būti užtikrintas ne tik gyvenamųjų patalpų (kareivinių) suteikimas, bet ir kitų infrastruktūros vienetų (maitinimo vieta, rikiavimosi aikštė, mokymo patalpos, kt.) suteikimas pagal karinėms teritorijoms taikomus reikalavimus.

Tiesioginis projekto įgyvendinimo poveikis pasireiškė padidėjusiu saugumu teritorijoje, taip pat Lietuvos Respublikos padidėjusius gebėjimu atremti karinę agresiją bei įvykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus tiek dėl 2 % BVP skyrimo karinėms reikmėms, tiek dėl karinio pobūdžio pagalbos tarptautiniams sąjungininkams.

Netiesioginis projekto įgyvendinimo poveikis pasireiškė teigiamu socialiniu-ekonominiu poveikiu Šilalės rajono savivaldybėje bei Tauragės apskrityje, kadangi nuolatinis karių dislokavimas kartu sudarys sąlygas jiems lankytis parduotuvėse, gauti paslaugas, pirkti prekes, kitaip tariant, skatinti regioninės ekonomikos vystymąsi. Pabrėžtina, kad Tauragės apskrityje yra sukuriama mažiausiai BVP iš visų Lietuvos apskričių (2016 m. ši dalis sudarė 1,9 % nuo 2016 m. Lietuvos BVP; 2012-2015 m. – atitinkamai po 2 % Lietuvos BVP), todėl nuolatinio dislokavimo vietos įrengimas šioje apskrityje būtų ženklus postūmis regiono ekonomikai.

3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

Šioje dalyje yra pateikiamas esamos situacijos aprašymas (kokia apimtimi šiuo metu teikiama viešoji paslauga, atliekamų investicijų dydis, su paslaugos teikimu susijusių išlaidų, pajamų ir gaunamo finansavimo piniginiai srautai), formuluojamos ir aprašomos alternatyvos (vertinamos galimos veiklos IP tikslui pasiekti ir uždaviniams išspręsti, nustatomi veiklų vertinimo kriterijai, pateikiamas jų paaiškinimas ir pasirinkimo pagrindimas, sudaromas trumpasis veiklų sąrašas), taip pat pasirenkamas analizės metodas.

Pabrėžtina, kad kiekviena nagrinėjama alternatyva turi užtikrinti IP tikslo (*padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui*), uždavinio (*užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui*) bei minimalių rezultatų, suformuluotų IP 2.5. skyriuje, pasiekimą.

3.1. Esama situacija

Šio IP kontekste yra aktuali MPBŽ BGMP AB veikla bei skiriamas finansavimas. MPBŽ BGMP AB yra sukurtas 2017 m. (patvirtinus principinę kariuomenės struktūrą), o 2018 m. šiam koviniam vienietui skirtas finansavimas yra pateikiamas lentelėje žemiau. Žemiau nurodytas finansavimas yra skiriamas tik veiklos vykdymui, tai yra neapima infrastruktūros būklės atnaujinimui būtinų investicijų.

Lentelė 3.1. MPBŽ BGMP AB 2018 m. finansavimas

Išlaidų rūšis	2018 m. asignavimų suma
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	1.316,2
Mityba	515,9
Kita parama	359,2
Apranga	769
Šaudmenys	200
Kitos prekės, komandiruotės, kitos išlaidos	45,8
Iš viso:	3.206,1

Duomenų šaltinis: Lietuvos kariuomenė.

Visas išlaidų padengimui skirtas finansavimas yra skiriamas iš valstybės biudžeto asignavimų Lietuvos Respublikos krašto apsaugai (konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teikėjas yra Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija), kadangi teikiant nagrinėjamas viešąsias paslaugas veiklos pajamos nėra numatomos. Pabrėžtina, kad 2018 m. asignavimai yra skiriami 301 kario (PKT+NPPKT) kovinio pajėgumų išlaikymui, todėl augant karių skaičiui (kaip yra planuojama pagal IP 1.1. skyriuje pateikiamą informaciją, žr. lentelę Nr. 1.5.).

Šiuo metu kovinis dalinys, nesant nuolatinei dislokacijai tinkamos infrastruktūros, yra laikinai dislokuotas esamo kito kovinio dalinio infrastruktūroje, tai yra Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Oro gynybos batalione adresu Dariaus ir Girėno g. 144, Radviliškis.

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamos viešosios paslaugos yra šiuo metu teikiamos mažesne apimtimi (mažiau kokybiškai), o projekto parengiamieji veiksmai, įvertinus Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių¹³ nuostatas, turi būti atlikti iki projekto veiklų įgyvendinimo pradžios, šio IP kontekste yra laikomasi prielaidos, kad esama situacija turi būti vertinama projekto veiklų įgyvendinimo pradžios dienai, tai yra 2019 m. sausio 1 d.

Iki 2019 m. sausio 1 d. naujai kuriami koviniai daliniai (MPBŽ BGMP AB ir MPBŽ KMPB) bus dislokuojami esamuose kariuomenės vienetuose, tačiau nesant pakankamos ir tinkamos infrastruktūros, laikina infrastruktūra taip pat bus įrengiama ir naujoje dislokacijos vietoje (adresu Šilalės r. sav. Pajūrio mstl., Dariaus ir Girėno g. 19). Šios laikinosios infrastruktūros įrengimui skirtos investicijos yra būtinos, bet jos nepriklauso nagrinėjamo IP apimčiai (šios investicijos bus atliekamos iki IP veiklų įgyvendinimo pradžios ir nebus skirtos sukurti nuolatinei dislokacijai tinkamą infrastruktūrą). Atitinkamai, esamos situacijos kontekste yra laikomasi prielaidos, kad laikina

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. [1480](#) (kartu su vėlesniais pakeitimais)

infrastruktūra 2019 m. sausio 1 d. yra sukurta, o alternatyvos turi būti vertinamos, šią situaciją laikant pradiniu atskaitos tašku.

3.1.1. Sprendimai dėl esamos infrastruktūros

Kaip minėta IP 1.1. skyriuje, yra atliekamas žemės sklypo Nr. 8750-0002-0105, esančio adresu Šilalės r. sav. Pajūrio mstl., Dariaus ir Girėno g. 19, perėmimas krašto apsaugos tikslams iš Šilalės rajono savivaldybės (106/1152 žemės sklypo dalys), kuris bus pabaigtas iki IP įgyvendinimo pradžios (tai yra šie veiksmai bus atlikti iki 2018 metų pabaigos).

Šilalės rajono savivaldybės taryba 2017 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. [T1-187](#) „Dėl Šilalės rajono savivaldybės turto perdavimo valstybės nuosavybėn“ sutiko perduoti visus Šilalės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančius turto vienetus (žr. Lentelė 1.6.) valstybės nuosavybėn, nutraukus sutartis su naudotojais ir atlaisvinus patalpas iki 2017 m. spalio 1 d. ir iki 2017 m. gruodžio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. spalio 25 d. nutarimu Nr. [860](#) „Dėl turto perėmimo ir perdavimo“, Šilalės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančias turtas buvo perimtas valstybės nuosavybėn bei perduotas Lietuvos kariuomenei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise.

Žemės sklype Nr. 8750-0002-0105 yra mokyklos pastatas 1C3p (unikalus Nr. 8796-7007-8019), kuris patikėjimo teise valdomas valstybės įmonės Turto banko. Lietuvos kariuomenė 2017 m. kovo 31 d. raštu Nr. KVS-133 „Dėl nekilnojamojo turto, esančio Šilalės rajono savivaldybėje, Pajūrio miestelyje, perdavimo Lietuvos kariuomenei“ kreipėsi į valstybės įmonę Turto banką dėl mokyklos pastato 1C3p išbraukimo iš Viešame aukcione parduodamo valstybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo. Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus 2017 m. liepos 12 d. nutarimą Nr. [581](#) „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 163 „Dėl Viešame aukcione parduodamo valstybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ šis pastatas buvo išbrauktas iš nagrinėjamo sąrašo.

Valstybės įmonei Turto bankui perdavus Lietuvos kariuomenei mokyklos pastatą (unikalus Nr. 8796-7007-8019), kurio bendras plotas 3610,65 kv. m, valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise bei įregistravus šį juridinį faktą, taip pat Šilalės savivaldybei perdavus jai nuosavybės teise priklausančius pastatus, bus sukurta vientisa karinė infrastruktūra, tinkama Lietuvos kariuomenės MPB „Žemaitija“ kariniam vienetui dislokuoti. Pabaigti atlikti šiuos veiksmus yra numatoma 2018 m. I ketvirtį.

3.1.2. 2018 m. numatomi atlikti veiksmai

2018 m. bus sukurta laikina infrastruktūra, skirta aptarnauti MPBŽ BGMP AB, taip pat dalis nuolatinės infrastruktūros ir atlikti šie veiksmai:

- iki 2018 m. liepos 1 d. bus atliktas visos perimamos teritorijos (žemės sklypo unikalaus daikto Nr. 8750-0002-0105) Pajūrio miestelyje aptvėrimas, užtikrinant perimamos teritorijos apsaugą;
- visi nagrinėjamame žemės sklype esantys nekilnojamojo turto objektai, išskyrus bendrabutį (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) ir garažus (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040), bus nugriauti. Šių griovimo darbų kaina sudaro 459.648 Eur, kaip nurodyta lentelėje žemiau.

Lentelė 3.2. Pastatų griovimo darbai 2018 m.

2018 m. atliekami parengiamieji veiksmai (pastatų griovimo darbai)	m ³	Įkainis (Eur/m ³)	Kaina
8796-7007-8024	10.625	8,00	85.000
8796-7007-8019	18.766	8,00	150.128
8796-7007-8051	23.752	8,00	190.016
8796-7007-8062	2.526	8,00	20.208
8796-7007-8073	582	8,00	4.656
8796-7007-8084	1.146	8,00	9.168
4400-1007-2218	59	8,00	472
Iš viso:	57.456	-	459.648

Duomenų šaltinis: Lietuvos kariuomenė.

- c) iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. bus įrengta infrastruktūra (aikštelės, inžineriniai tinklai) konteinerinei stovyklai, atsisakant pastatų renovavimo;
- d) kovinio dalinio funkcionavimui reikalinga įranga bei priemonės (baldai, organizacinė bei IT technika, transporto remonto įranga, sporto inventorių, medicininė įranga, maitinimo įranga, kuro išdavimo įranga, kt.) bus įsigyta arba persikirstyta 2018 m. sausio-liepos mėn.¹⁴

Atitinkamai, iki nagrinėjamo projekto veiklų įgyvendinimo pradžios (tai yra iki 2019 m. sausio 1 d.) žemės sklypo Nr. 8750-0002-0105 teritorija bus pritaikyta planuojamoms investicijoms, sukuriant naują infrastruktūrą. Šioje teritorijoje taip pat bus palikti:

- 1) bendrabutis (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024; žr. paveikslą žemiau) kartu su prijungta sporto sale;
- 2) garažų pastatai (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040; pažymėjimai plane Nr. 9G1b ir 10G1b; žr. paveikslą žemiau)

Paveikslas 3.1. Žemės sklype Nr. 8750-0002-0105 numatyti palikti pastatai

Duomenų šaltinis: Lietuvos kariuomenė, numatyti palikti pastatai pažymėti raudona linija.

Pabrėžtina, kad nagrinėjami pastatai esamos būklės gali būti naudojami tik laikinai, kol bus priimti tikslūs sprendimai, kaip esama infrastruktūra turėtų būti pritaikyta nuolatinei karinio dalinio dislokacijai. Atitinkamai, tiek pastatų rekonstrukcija, tiek nugriovimas bei naujų pastatų statyba turėtų būti vertinamos kaip projekto įgyvendinimo alternatyvų veiklos.

3.2. Galimos projekto veiklos

Įvertinus projekto problemas (IP 1.3. skyrius), pagrindines priežastis ir siekiamus minimalius rezultatus (IP 2.5. skyrius), taip pat atsižvelgiant į tai, kad numatomos investicijos nuolatinės infrastruktūros įrengimui viršys 3 mln. Eur, yra sudaromas ilgas veiklų sąrašas, tai yra identifikuojamos visos galimos projekto veiklos.

Pabrėžtina, kad 3.1.2. skyriuje pateikta informacija turi esminę reikšmę galimų projekto veiklų sąrašui dėl šių priežasčių:

- a) kovinio dalinio funkcionavimui laikinoje infrastruktūroje reikalinga įranga bei priemonės bus įsigytos iki projekto veiklų įgyvendinimo pradžios, todėl neturi būti vertinamos bei nagrinėjamos projekto apimtyje;
- b) projekto apimtyje taip pat neturi būti vertinamos veiklos, susijusios su dalies esamų pastatų nugriovimu, tvoros statyba, kadangi šie veiksmai bus atlikti iki nagrinėjamo projekto veiklų pradžios;
- c) žemės sklypo teritorijoje esanti laikina infrastruktūra bus ir toliau panaudojama Lietuvos kariuomenės poreikių tenkinimui (mažiausiai iki projekto investicijų laikotarpio pabaigos), atitinkamai laikinos infrastruktūros montavimo/demontavimo veiklos bei jų finansavimas taip

¹⁴ Lietuvos kariuomenės Motorizuotosios pėstininkų brigados "Žemaitija" Laikinosios karinės infrastruktūros įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. V-732, 17 bei 19 p.

pat nepriklauso projekto apimčiai, o laikinosios infrastruktūros demontavimas yra viena iš būtinųjų sąlygų įgyvendinti nagrinėjamo projekto veiklas.

Atsižvelgiant į aukščiau išvardintus apribojimus, galimos projekto veiklos yra nurodomos lentelėje žemiau.

Lentelė 3.3. Galimos projekto veiklos ir jų sąsajos

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Siekiami minimalūs rezultatai	Galimos projekto veiklos
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m., tai yra nėra pakankamai aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus	769 kariai, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos)	1. Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas 2. Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) griovimas 3. Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Iki 2017 skiriamas nepakankamas KAS finansavimas neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2018-2023 m.		4. Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) griovimas 5. Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus 6. Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba 7. Naujam koviniam daliniui būtinos infrastruktūros sukūrimas esamuose kariuomenės nuolatinės dislokacijos vienetuose 8. Laikinos konteinerinės infrastruktūros panaudojimas kovinio vieneto nuolatinei dislokacijai

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

3.3. Veiklų vertinimo kriterijai

Galimų įgyvendinti ir į ilgąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų vertinimas atliekamas pagal žemiau nurodytus vertinimo kriterijus (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 3.4. Galimų projekto veiklų vertinimo kriterijai

Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus paaiškinimas
1.	aktualumas turimų poreikių kontekste	vertinama, kiek tikslinės grupės atstovams yra aktualu naudotis veiklos įgyvendinimo rezultatais
2.	pagrįstumas	vertinama, kiek tikslinga techniniu požiūriu įgyvendinti konkrečią veiklą
3.	poveikis valstybės biudžetui	vertinama, kokią įtaką valstybės biudžetui ilgalaikėje perspektyvoje turės veiklos įgyvendinimas
4.	sukurto (atnaujinto) turto tarnavimo laikotarpis	vertinamas turto tarnavimo ir kuriamos socialinės-ekonominės naudos ilgalaikiškumas
5.	rezultato pasiekimo greitis	įvertinamas veiklos įvykdymo inžinerinis sudėtingumas

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atitiktis vertinimo kriterijams yra vertinama pagal vertinimo skalę – mažas, mažesnis, vidutinis, didesnis, didelis. Atsižvelgiant į atitiktį kiekvienai veiklai suteikiamas kiekybinis įvertis:

- įvertinimas „mažas“ prilyginamas 1 balui;
 - įvertinimas „mažesnis“ prilyginamas 2 balams;
 - įvertinimas „vidutinis“ prilyginamas 3 balams;
 - įvertinimas „didesnis“ prilyginamas 4 balams;
- įvertinimas „didelis“ prilyginamas 5 balams.

Žemiau yra pateikiamas kiekvienos veiklos vertinimo apibendrinimas (žr. lentelę žemiau). Vertinant kiekvieną veiklą, jai yra apskaičiuojamas bendras kiekybinis įvertis, kurio reikšmė yra apskaičiuojama sudedant pagal kiekvieną vertinimo kriterijų suteiktą kiekybinį įvertį.

Lentelė 3.5. Galimų projekto veiklų vertinimas

Galimos veiklos pavadinimas / vertinimo kriterijus	Aktualumas turimų poreikių kontekste		Pagrįstumas		Poveikis valstybės biudžetui		Rezultato pasiekimo greitis		Atitiktis strateginiams dokumentams		Kiekybinis įvertis
-	kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		-
Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas	4	didesnis	4	didesnis	3	vidutinis	2	mažesnis	5	didelis	18
Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) griovimas	2	mažesnis	4	didesnis	5	didelis	5	didelis	4	didesnis	20
Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas	4	didesnis	4	didesnis	3	vidutinis	2	mažesnis	5	didelis	18
Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) griovimas	2	mažesnis	4	didesnis	5	didelis	5	didelis	4	didesnis	20
Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus	4	didesnis	5	didelis	4	didesnis	3	vidutinis	5	didelis	21
Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba	5	didelis	5	didelis	3	vidutinis	3	vidutinis	4	didesnis	20
Naujam koviniam daliniui būtinos infrastruktūros sukūrimas esamuose kariuomenės nuolatinės dislokacijos vienetuose	2	mažesnis	3	vidutinis	3	vidutinis	2	mažesnis	1	mažas	11
Laikinos konteinerinės infrastruktūros panaudojimas kovinio vieneto nuolatinei dislokacijai	1	mažas	3	vidutinis	3	vidutinis	5	didelis	1	mažas	13

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvų aprašymas

Atskiroms veikloms suteikus kiekybinius įverčius, į trumpąjį veiklų sąrašą, kuriuo remiantis yra planuojamos atskiros alternatyvos, yra įtrauktos veiklos, kurioms yra suteikta mažiausiai $\frac{2}{3}$ nuo maksimalaus balų skaičiaus, tai yra 17 ar daugiau balų. Kitaip tariant, į trumpąjį veiklų sąrašą yra įtraukiamos ilgojo veiklų sąrašo veiklos, turinčios reikšmingo ekonominio poveikio potencialą.

Lentelė 3.6. Projekto trumpojo veiklų sąrašo veiklos

Tikslas	Uždavinys	Veiklos Nr.	Galimos veiklos pavadinimas
Padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui	1.1.1.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas
		1.1.2.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) griovimas
		1.1.3.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas
		1.1.4.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) griovimas
		1.1.5.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus
		1.1.6.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Vadovaujantis Kokybės metodikos 6 punktu, projekto įgyvendinimo alternatyvų įvertinimas ir palyginimas vadovaujantis IP metodikoje nustatyto privalomų minimaliai išnagrinėti alternatyvų sąrašu pagal pasirinktą investavimo objektą atliekamas / vertinamas atrenkant valstybės ir regionų projektus, kuriems įgyvendinti suplanuotų investicijų į investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios yra apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksiuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000 eurų.

Įvertinus veiklas trumpajame veiklų sąrašė, darytina išvada, kad projektu didžiąja dalimi yra numatyta plėtoti pastatų investavimo objektui priklausančią infrastruktūrą. Remiantis IP metodikos 4 priedo nuostatomis bei preliminariais LR KAM skaičiavimais, didžiausia investicijų suma bus skiriama naujų pastatų statybos investavimo objekto tipui, todėl alternatyvos turėtų būti nagrinėjamos būtent šio investavimo objekto tipo atžvilgiu.

Pagal IP metodikos 4 priedo lentelę „Minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos pagal investavimo objekto tipą“, jeigu pagrindinis investavimo objekto tipas yra naujų pastatų statyba, turi būti išnagrinėtos ir palygintos šios projekto įgyvendinimo alternatyvos:

- naujų pastatų statyba;
- nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas;
- esamo turto rekonstravimas/pritaikymas;
- turto nuoma / panauda;
- turto įsigijimas.

Be to, pagal IP metodikos 3.4. skyriaus nuostatas, jei IP metodikos 4 priedo lentelėje numatytos minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos neleidžia objektyviai įvertinti visų realių projekto įgyvendinimo galimybių ir lieka tik viena toliau nagrinėtina alternatyva (pagal kurią buvo pasirinktas investavimo objekto tipas), IP aprašomojoje dalyje turi būti pateiktas pagrindimas, kodėl kitos IP metodikos 4 priedo lentelėje nurodytos prie atitinkamo investavimo objekto tipo alternatyvos netinka (pagrindžiama teisiniais, techniniais, socialiniais ar kitais apribojimais).

Vertinant alternatyvos „Nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas“ įgyvendinimo galimybes, pabrėžtina, kad nuotolinis valstybės teritorijos bei suvereniteto gynimas, esant šiuolaikiniam technologinės pažangos lygiui, negali būti užtikrintas, nesiimant fizinių apsaugos priemonių, o vienas iš pagrindinių LK sausumos pajėgų tikslų būtent ir yra užtikrinti fizinę teritorijos apsaugą bei pagalbą ekstremalių situacijų atvejais. Be to, tokios veiklos prieštarautų galiojančiai principinei kariuomenės

struktūrai, kuri yra patvirtinta įstatymu¹⁵ (sausumos pajėgų koviniai daliniai, kurių karių ribiniai skaičiai yra patvirtinti įstatymu, turi turėti fizinę infrastruktūrą savo veikimui). Kitaip tariant, alternatyva negali būti įgyvendinama dėl teisinių bei socialinių apribojimų.

Vertinant alternatyvos „*Esamo turto rekonstravimas/pritaikymas*“, aktualu, kad kovinio dalinio veikimui reikalinga fizinė infrastruktūra yra specifinė (kariuomenės pastatai), todėl bet kokių esamų statinių, kurie šiam tikslui nebuvo naudojami praeityje, pritaikymas kariuomenės poreikiams yra būtinas. Be to, aktualu, kad pritaikymo galimybė turi būti vertinama kiekvieno atskiro statinio turimo funkcionalumo bei statinio geografinės padėties teritorijoje atžvilgiu. Atlikus preliminarų vertinimą, LR KAM priėmė sprendimą, kad iki projekto veiklų įgyvendinimo pradžios (tai yra iki 2019 m. sausio 1 d.), nebus atliekami griovimo darbai šių esamų pastatų atžvilgiu:

- 1) bendrabutis (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024);
- 2) garažų pastatai (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040)

Šis sprendimas priimtas, atsižvelgiant į tai, kad pastatai gali būti pritaikyti/rekonstruoti, siekiant užtikrinti jų panaudojimą LK sausumos pajėgų poreikių tenkinimui (tai yra kareivinių, fizinio aktyvumo bei transporto priemonių saugojimui. Kita vertus, ne visi esami pastatai gali būti pritaikyti/rekonstruoti, todėl vertintina, kad alternatyva „*Esamo turto rekonstravimas/pritaikymas*“ gali būti įgyvendinama tik iš dalies (įtraukiant naujų pastatų statybos veiklas).

Vertinant alternatyvos „*Turto nuoma / panauda*“ bei alternatyvos „*Turto įsigijimas*“ įgyvendinimo galimybes, aktualu pažymėti, kad kovinio dalinio funkcionavimui yra reikalingas geografiniu požiūriu šalia esančių pastatų kompleksas, todėl LK iki projekto veiklų įgyvendinimo pradžios atliko tiek teritorijų, tiek nekilnojamojo turto prieinamumo analizę. Remiantis šios analizės rezultatais, buvo priimtas sprendimas sudaryti Lietuvos kariuomenės ir Šilalės rajono savivaldybės bendradarbiavimo sutartį, pagal kurią šalys įsipareigojo bendradarbiauti vietos savivaldos kompetencijos srityse (kultūros, sporto, darbo su vaikais ir jaunimu, aplinkosaugos, socialinės priežiūros ir sveikatos stiprinimo), stiprinant pasitikėjimą Lietuvos kariuomene, bendrai organizuojant Šilalės rajono, miesto bendruomenių ir Lietuvos kariuomenės atstovų susitikimus, organizuojant abipusį dalyvavimą tradicinėse Šilalės rajono ir Lietuvos kariuomenės, valstybinėse šventėse. Be to, vykdant bendradarbiavimą, Šilalės rajono savivaldybė perdavė valstybės nuosavybėn jai priklausančią nekilnojamąjį turtą (žr. 3.1.1. poskyrį), kas suteikė galimybę šį turtą panaudoti LK reikmėms. Atitinkamai, turto įsigijimo veiklos buvo atliktos iki nagrinėjamo projekto veiklų įgyvendinimo pradžios, todėl šio IP kontekste jos nėra vertintinos. Perdavus turtą valstybės nuosavybėn, taip pat išnyko poreikis sudaryti turto nuomos ar panaudos sutartis. Kitaip tariant, nagrinėjamo IP veiklų kontekste, alternatyvos „*Turto nuoma / panauda*“ bei „*Turto įsigijimas*“ negali būti nagrinėjamos dėl techninių priežasčių.

Remiantis IP metodikos 3.4. punkto nuostatomis, jei iš privalomų minimaliai išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvų lieka nagrinėjama tik viena alternatyva, papildomai turi būti suformuluota dar viena racionali alternatyva, t. y. rengiamame IP kiekvienam investavimo objektui turi būti išnagrinėtos ir palygintos minimaliai bent 2 alternatyvos. Atsižvelgiant į tai, kad alternatyva „*Esamo turto rekonstravimas/pritaikymas*“ gali būti įgyvendinama iš dalies, kaip paaiškinta aukščiau, investicijų projekte yra suformuluojamos šios alternatyvos:

- 1) alternatyva Nr. I „Naujų pastatų statyba“
- 2) alternatyva Nr. II „Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija“

Į trumpąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų priskyrimas IP alternatyvoms yra pateikiamas žemiau (žr. lentelę). Pabrėžtina, kad įgyvendinus kiekvieną suformuluotą alternatyvą, yra pasiekiami IP rezultatai, nurodyti IP 2.5. skyriuje.

¹⁵ 2017 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2018 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2023 metais nustatymo, krašto apsaugos sistemos karių, statutinių valstybės tarnautojų ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ribinio skaičiaus 2018 metais ir 2023 metais patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-623.

Lentelė 3.7. Projekto trumpojo veiklų sąrašo priskyrimas alternatyvoms

Galima veikla		Alternatyva	
Nr.	Pavadinimas	Nr. I „Naujų pastatų statyba“	Nr. II „Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija“
1.1.1.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas	-	+
1.1.2.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) griovimas	+	-
1.1.3.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas	-	+
1.1.4.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) griovimas	+	-
1.1.5.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus	-	+
1.1.6.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba	+	-

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atkreiptinas dėmesys, kad papildomos veiklos, kurios yra neatsiejamai susijusios su į trumpąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų įgyvendinimu (projektavimo paslaugos, statybos techninės, statinio projekto vykdymo priežiūros ir panašios paslaugos, išlaidos pasirengimo veikloms, projekto administravimo ir vykdymo išlaidos), nėra išskiriamos kaip atskiros veiklos, atsižvelgiant į IP metodikos 2 skyriuje suformuluotas taisykles dėl pagalbinių veiklų neskaidymo.

3.5. Analizės metodo pasirinkimas

Šiame skyriuje yra pateikiamas analizės metodo pasirinkimo pagrindimas. Remiantis IP metodikos 3.5. skyriaus nuostatomis, taikytinas projekto įgyvendinimo alternatyvų vertinimo metodas priklauso nuo projekto apimtys, projekto vykdytojo teisinės formos ir projekto investavimo objekto, o planuojant projektą įgyvendinti VPSP būdu alternatyvų analizė privalomai atliekama SNA metodu.

Remiantis IP metodikos 3.5 skyriuje pateiktu algoritmu, numatomas projektas nėra didelės apimtys, jį įgyvendina viešieji juridiniai asmenys (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija bei Lietuvos kariuomenė), o pagrindinis investavimo objektas yra pastatai (tai yra projektas, kuriam įgyvendinti didžioji suplanuotų investicijų išlaidų dalis numatyta į pastatus). Atitinkamai, analizei atlikti yra taikomas SNA metodas.

4. FINANSINĖ ANALIZĖ

Šioje dalyje yra pasirenkamas projekto ataskaitinis laikotarpis (sąnaudų ir naudos analizės laikotarpis), atsižvelgiant į IP įgyvendinimo metu planuojamo sukurti ilgalaikio turto ekonominio tarnavimo laikotarpį bei ekonominės veiklos sektorių, pasirenkama finansinė diskonto norma, suformuluojamos kiekvienos alternatyvos pagrindinių finansinių srautų (investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos išlaidų ir finansavimo) prielaidos ir patys finansiniai srautai bei apskaičiuojami finansiniai rodikliai, susiję su IP įgyvendinimu.

4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis

Projekto ataskaitinis laikotarpis yra metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių, finansavimo bei socialinės-ekonominės naudos (žalos) prognozės, skaičiai.

Būtina įvertinti, kad projektą yra numatoma įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės (valdžios ir privataus sektorių partnerystės) būdu, o remiantis Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15¹ str. 3 d., valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartis turi būti rašytinė, sudaroma ne trumpesniai kaip 3 metų ir ne ilgesniai kaip 25 metų laikotarpiui. Kita vertus, valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarties trukmė turėtų būti ribojama siekiant išvengti rinkos ir konkurencijos ribojimo. Be to, tikėtina, kad dėl labai ilgos valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarties trukmės atsiras kliūčių patekti į rinką, ir todėl gali būti ribojamas laisvas paslaugų judėjimas ir įsisteigimo laisvė.

Įvertinus projekto tikslą ir uždavinius bei ekonominės veiklos sektorių (pagal EVRK 2.0, ekonominės veiklos klasė 84.22 „Gynybos veikla“), taip pat remiantis IP metodikos 4.1. lentelę „Taikytini finansinės analizės laikotarpiai“ rekomenduojamu analizės laikotarpiu kitiems sektoriams, šiame IP yra taikomas 15 metų projekto ataskaitinis laikotarpis. Šis laikotarpis taip pat atitinka VPSP projektams taikomų projekto ataskaitinių laikotarpių ribą, tai yra pasirinktas projekto ataskaitinis laikotarpis neviršija 25 metų.

4.2. Finansinė diskonto norma

Būsimųjų piniginių srautų skaičiavimuose, remiantis IP metodikos 4.2. skyriaus nuostatomis, turėtų būti naudojama 4 % finansinė diskonto norma.

Pagal Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 201 (kartu su vėlesniais pakeitimais), 10 priedo „Diskontuotų pinigų srautų apskaičiavimo instrukcija“ 1 p. nuostatas, diskontuotų pinigų srautų dydžiai nustatomi pagal formulę $PS / (1+r)^t$, kurioje r yra diskonto norma, išreikšta trupmena (Europos Komisijos rekomenduojama taikyti diskonto norma investicijų projektams, kuriems įgyvendinti skiriama negrąžintina parama, išreikšta dešimtaine trupmena).

Europos Komisijos rekomenduojama taikyti diskonto norma investicijų projektams, kuriems įgyvendinti skiriama negrąžintina parama, yra nustatyta Deleguotojo reglamento 19 str. 3 d., kuria yra siūloma naudoti 4 % realią finansinę diskonto normą kaip orientacinį rodiklį bendrai su Europos Sąjungos struktūriniais ir investiciniais fondais finansuojamų investicijų projektų finansinei analizei.

Atitinkamai, šiame investicijų projekte yra naudojama 4,0 % reali finansinė diskonto norma diskontuojant būsimuosius grynąjį pinigų srautus į dabartinius metus (finansinė analizė atliekama pastoviomis (palyginamosiomis) kainomis).

4.3. Projekto lėšų srautai

Atliekant IP finansinę analizę, šiame skyriuje yra aprašomos kiekvienos alternatyvos finansiniams srautams (investicijoms, investicijų likutinei vertei, veiklos pajamoms, veiklos išlaidoms, mokesčiams bei finansavimui) taikytinos prielaidos. Aprašant kiekvienos alternatyvos prielaidas, finansinė išraiška yra nustatoma pokyčiu nuo esamos situacijos (IP 3.1. skyrius), tai yra paaiškinant, kokie finansiniai srautai pasikeistų, įgyvendinus pasirinktos apimties alternatyvą.

4.3.1. Naujų pastatų statyba (alternatyva Nr. I)

Šiame skyriuje yra apibūdinamos alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ vertinimo metu padarytos prielaidos bei nurodomi dėl alternatyvos įgyvendinimo atsirandantys finansiniai pokyčiai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas).

Žemiau yra pateikiamos IP 3.4. skyriuje nurodytos trumpojo veiklų sąrašo veiklos, kurios būtų įgyvendinamos, pasirinkus alternatyvą „Naujų pastatų statyba“ (alternatyva Nr. I).

Lentelė 4.1. Alternatyvos Nr. I veiklų sąrašas

Nr.	Veiklos pavadinimas
1.1.2.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) griovimas
1.1.4.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) griovimas
1.1.6.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.1. Investicijos

Planuojant alternatyvos Nr. I investicijas, yra remiamasi šiomis prielaidomis:

- a) vykdant veiklas Nr. 1.1.2. ir 1.1.4., yra atliekami griovimo darbai. Apskaičiuojant griovimo darbų kainą, yra remiamasi Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamųjų ekonominių rodiklių XXVIII pagal 2017 m. spalio mėn. statinių statybos skaičiuojamąsias kainas¹⁶ (toliau – Statybos ekonominiai rodikliai) 2 skyriaus „Statinių griovimo darbai“ 2.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 1 m³ griovimo darbų įkainiais.

Lentelė 4.2. Alternatyvos Nr. I veiklų Nr. 1.1.2. ir Nr. 1.1.4. investicijų suma

Pastato unikalus Nr.	Paskirtis	Pastato tūris (m ³)	1 m ³ griovimo darbų įkainis (Eur)	Griovimo darbų kaina (Eur)
8797-8004-9024	Gyvenamoji	15.068	37.77	569.118
8796-7007-8038	Garažų	5.095	22.58	115.045
8796-7007-8040	Garažų	5.087	22.58	114.864
Iš viso:				799.027

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statybos ekonominiais rodikliais.

- b) vykdant veiklą Nr. 1.1.6., yra numatyta visų kovinio dalinio funkcijų vykdymui reikalingų pastatų statyba. Apskaičiuojant naujų pastatų statybos darbų kainą, yra remiamasi Statybos ekonominių rodiklių 1 skyriaus „Statinių statyba ir rekonstrukcija“ 1.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 100 m² statybos darbų, 1000 m² statybos darbų, 1 m, taip pat 1 m³ statybos darbų įkainiais, įvertinus kiekvieno reikalingo infrastruktūros objekto specifiką. Aktualu, kad remiantis Statybos ekonominių rodiklių bendrosios dalies 1.5. punktu, tais atvejais, kai sustambintos statybos kainos perskaičiuojamos pastatų patalpų ploto vienetui, sustambintų kainų pastato tūrio vieneto rodikliams taikomas koeficientas k=4,0, o kai pastato aukšto aukštis yra daugiau kaip 4 m, kiekvienam 1 m aukšto aukščio pokyčiui statybos kaina didinama iki 20 %. Be to, kai naujos statybos ir rekonstruojamų pastatų statybai ir įrengimui yra numatomi specifiniai techniniai ir kokybės reikalavimai, statybos 1 m³ kainos didinamos iki 1,30, o statinių statybos kainų tikslinimo koeficientai taikomi bazinei 1 m³ statinių kainai,
- c) apskaičiuojant specifinę karinę paskirtį turinčių infrastruktūros objektų kainą, yra remiamasi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V-1014 patvirtintų krašto apsaugos sistemoje vykdomoms statyboms taikytinų techninių ir ekonominių rodiklių rekomendacijų nuostatomis dėl statomų ir rekonstruojamų pastatų statybos skaičiuojamųjų kainų,
- d) remiantis bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2017 m. spalio mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas)¹⁷, projektavimas ir kitos inžinerinės paslaugos apskaičiuojamos nuo sklypo paruošimo, statinių

¹⁶ Išleido UAB „Sistela“.

¹⁷ [http://www.spssc.lt/rekomendacijos/anotacijos/uab_sistela_B17-025_2017\(5\).pdf](http://www.spssc.lt/rekomendacijos/anotacijos/uab_sistela_B17-025_2017(5).pdf)

ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos, ir naujiems statiniams statyti sudaro 5 %, kai statinio skaičiuojamoji kaina yra didesnė kaip 1,45 mln. Eur, o statytojo (užsakovo) rezervas yra iki 15%, kai statinio skaičiuojamoji kaina nustatoma pagal sustambintus rodiklius bei ekspertinius vertinimus,

- e) investicijos yra numatomos kartu su pridėtinės vertės mokesčiu, atsižvelgiant į Statybos ekonominių rodiklių bendrosios dalies 1.3. punktą bei į tai, kad KAM negali pirkimo PVM įtraukti į PVM atskaitą ir susigrąžinti.

Lentelė 4.3. Alternatyvos Nr. I veiklos Nr. 1.1.6. investicijų suma

Statiny's					Įkainis, Eur			Kaina	Projektavimas ir statytojo (užsakovo) rezervas	Darbų kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas (m/m ²)	Tūris	Papildomas paaiškinimas	100 m ²	1000 m ²	1 m/m ³	-		-
1	kareivinės	6.000	24.000	Kareivinės (iki 769 karių)			230,00	5.520.000	5 % + 15 %	6.665.400
2	universali sporto salė	2.000	19.800	-			200,00	3.960.000	5 % + 15 %	4.781.700
3	garažai	4.067	24.402	-			191,00	4.660.782	5 % + 15 %	5.627.894
4	valgykla	1.320	7.260	Valgomosios salės vietų skaičius – 240 vietų. Gamybinis pajėgumas – 720 asmenys/para.			200,00	1.452.000	5 % + 15 %	1.753.290
5	štabas	1.100	4.400	-			203,00	893.200	5 % + 15 %	1.078.539
6	rikiuotės aikštė	7.000	-	preliminarus plotas 100 m * 70 m		67.440		472.080	5 % + 15 %	570.037
7	medicinos punktas	600	2.400	-			210,00	504.000	5 % + 15 %	608.580
8	stadionas	15.256	-	Veja 105x68=7140 m ² Bėgimo takai 1.22x400=488 m ² Papildoma teritorija užsiėmimams - 7628 m ²	4.970			758.223	5 % + 15 %	915.555
9	degalinė	600	2.400	Degalinė 2 pylimo taškai, 30 t.			171,33	411.192	5 % + 15 %	496.514
10	plovykla	1.350	5.400	Uždara plovimo vieta – 1 vnt.			171,33	925.182	5 % + 15 %	1.117.157
11	sandėliai (inventorius)	1.200	8.400	-			183,00	1.537.200	6 % + 15 %	1.856.169
12	remonto dirbtuvės	880	6.490	-				1.848.000	5 % + 15 %	2.231.460
13	pastogė technikai	1.100	6.050	10 vnt.			144,00	871.200	5 % + 15 %	1.051.974
14	technikos aikštės tvora su vartais	440	440	-			160,00	70.400	6 % + 15 %	85.008
15	technikos aikštė	9.000	-	technikos parke		67.440		606.960	5 % + 15 %	732.904
16	asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	4.608	-	200 vnt.		67.440		310.764	5 % + 15 %	375.247
17	techninės kontrolės punktas	70	280	-			300,00	84.000	5 % + 15 %	101.430
28	praėjimo punktas	100	400	-			300,00	120.000	5 % + 15 %	144.900

Statinys					Įkainis, Eur			Kaina	Projektavimas ir statytojo (užsakovo) rezervas	Darbų kaina, Eur
19.1	inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	600	-	-			541,38	324.828	5 % + 15 %	392.230
19.2	inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	600	-	-			247,41	148.446	5 % + 15 %	179.249
19.3	inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	600	-	-			247,41	148.446	5 % + 15 %	179.249
19.4	inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	300	-	-			107,31	32.193	5 % + 15 %	38.873
19.5	inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	300	-	-			176,23	52.869	5 % + 15 %	63.839
19.6	inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	400	-	-			271,44	108.576	5 % + 15 %	131.106
20	kietos dangos keliai teritorijoje	5.000	-	-		67.440		337.200	5 % + 15 %	407.169
21	Mokomoji zona (ramovė)	1.700	6.800	235 karių mokymams skirta zona			200	1.360.000	5 % + 15 %	1.642.200
Iš viso:					-	-	-	27.517.741	-	33.227.672

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statybos ekonominiais rodikliais.

Remiantis aukščiau nurodytomis prielaidomis, alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma (A.3. biudžeto eilutė) sudaro **34.026.699 Eur** (žr. lentelę žemiau). Numatomos investicijos visiškai užtikrins HN 56:2015 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“ reikalavimų laikymąsi.

Lentelė 4.4. Alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma (A.3. biudžeto eilutė)

Veikla / metai	2019	2020	Σ
1.1.2.	569.118	-	569.118
1.1.4.	229.909	-	229.909
1.1.6.	11.075.891	22.151.781	33.227.672
Σ	11.874.918	22.151.781	34.026.699

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Be to, yra numatomos papildomos investicijos valgyklos įrangai, kurios sudaro 400.000 Eur (A.4. biudžeto eilutė).

Reinvesticijos yra numatomos dešimtaisiais bei dvyliktaisiais projekto įgyvendinimo metais, atsižvelgiant į planuojamą naudojimo intensyvumą bei į poreikį užtikrinti tinkamą statinių priežiūrą. Nurodytais metais yra numatomos reinvesticijos, kurios sudarys **400.000 Eur** (dešimtaisiais metais) bei **3.332.249 Eur** (dvyliktaisiais metais).

Siekiant užtikrinti projekto veiklų savalaikį įgyvendinimą bei kontrolę, yra būtina numatyti projekto administravimo ir vykdymo išlaidas projekto investicijų laikotarpiu (2019-2020 m.). Įvertinus numatomą investicijų dydį bei kompleksinį rangos darbų pobūdį, taip pat kultūros paveldo sąlygojamus apribojimus, projekto investicijų laikotarpiui yra numatoma trijų asmenų komanda. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, metinis bruto darbo užmokestis viešojo valdymo ir gynybos bei privalomojo socialinio draudimo sektoriuje (EVRK 84 skyrius) 2012-2016 metais nuolat augo (žr. lentelę žemiau). Taip pat būtina pažymėti, kad finansinė analizė yra atliekama realiomis kainomis, tai yra prognozuojami lėšų srautai nėra koreguojami dėl infliacijos (pagal IP metodikos 4.2. skyriaus nuostatas), tačiau remiantis Europos Komisijos užsakymu parengto dokumento „Investicijų projektų sąnaudų ir naudos analizės atlikimo metodinės gairės“ (angl. *Guide to Cost-benefit analysis of investment projects, Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020 (December 2014)* 2.7.4. skyriaus nuostatomis, lyginamieji išlaidų pokyčiai, atėmus infliacijos poveikį, gali būti atspindėti darbo užmokesčio veiklos išlaidų eilutėje, jeigu yra atlikta tinkama analizė bei pateikti įrodymai. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo informacija (Vartotojų kainų indeksai (2015 m. – 100); 2012 m. gruodis – 2017 m. gruodis), vidutinė metinė infliacija šiuo laikotarpiu sudarė 1,15 % (tai yra $(106,0629 - 100,3367) / 5 / 100$), o darbo užmokestis augo vidutiniškai 5,91 % kasmet, todėl realus darbo užmokesčio augimas sudaro 4,76 % kasmet.

Lentelė 4.5. Metinis bruto darbo užmokestis

Kalendoriniai metai	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*	2021*
Darbo užmokestis (nominalus metinis bruto, Eur)	9.537	9.839	10.408	10.640	11.352	12.353	13.083	13.856	14.675	15.542
Darbo užmokestis (realus metinis bruto, Eur)	-	-	-	-	-	-	-	13.557	14.202	14.878

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, * - sudaryta autorių, remiantis 2012-2017 m. pokyčių tendencija.

Remiantis šiomis prielaidomis, projekto administravimo ir vykdymo išlaidų suma sudarys:

- 2020 m. – 14.202 (Eur) * 1,31 (darbdavio mokesčių koeficientas) * 1,0767 (darbuotojų atostoginių koeficientas) * 3 (asmenys) = 60.096 Eur;
- 2021 m. – 14.878 (Eur) * 1,31 (darbdavio mokesčių koeficientas) * 1,0767 (darbuotojų atostoginių koeficientas) * 3 (asmenys) = 62.957 Eur;
- bendra šių išlaidų suma sudarys 60.096 (Eur) + 62.957 (Eur) = 123.053 Eur.

4.3.1.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė yra ilgalaikio turto, sukurto įgyvendinant projektą, vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Dėl šios priežasties investicijų likutinė vertė nurodoma tik

paskutiniaisiais projekto ataskaitinio laikotarpio metais, tai yra 15 projekto ataskaitinio laikotarpio metais.

Remiantis Europos Komisijos patvirtinto Investicijų projektų sąnaudų naudos analizės 2014-2020 metų laikotarpiui vadovo 2.7.3. skyriaus nuostatomis, likutinė vertė atskleidžia ilgalaikio turto ekonominį potencialą, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Remiantis bendra taisykle, investicijų likutinė vertė turėtų būti nustatoma sumuojant veiksmo generuojamus grynuosius lėšų srautus, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui, tačiau kiti likutinės vertės apskaičiavimo būdai gali būti naudojami tinkamai pagrįstais atvejais. Kaip specifiniai tinkamai pagrįsti atvejai yra nurodyti grynujų pajamų negeneruojantys projektai bei projektai, kurių metu sukuriamas turtas tarnauja žymiai ilgesnį laiką, lyginant su projekto ataskaitiniu laikotarpiu, kadangi tokiais atvejais gali būti iškreipiami finansinės analizės rezultatai. Nurodytais atvejais gali būti taikoma ilgalaikio turto balansinės vertės apskaitos dokumentuose nusidėvėjimo formulė arba ilgalaikio turto vieneto rinkos vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Pabrėžtina, kad įgyvendinant projektą pajamos (taip pat ir grynosios) nėra generuojamos, todėl šiame IP likutinė vertė yra skaičiuojama, taikant nusidėvėjimo metodą.

Įvertinus planuojamo sukurti ilgalaikio turto panaudojimo specifiką ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 564 „Dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams patvirtinimo“, 5.2., 6.1.1. ir 6.3. punktų nuostatas, yra pasirenkami šie ekonominiai nusidėvėjimo normatyvai:

- a) pastatams (kareivinės, valgykla, štabas, universali sporto salė, medicinos punktas, degalinė ir plovykla, sandėliai, garažai, techninės kontrolės punktas, mokomoji zona) – 60 metų;
- b) infrastruktūros statiniams (remonto dirbtuvės, pastogė technikai) – 30 metų;
- c) kitiems statiniams – 10 metų.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojama projekto trukmė yra dveji metai (2019-2020 metai), statinius iki projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigos yra numatoma eksploatuoti 13 metų (žr. lentelę žemiau). Apskaičiuota investicijų likutinė vertė sudaro **24.975.927 Eur**.

Lentelė 4.6. Alternatyvos Nr. I investicijų likutinė vertė

Statinsys		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas	-	-	-	-
1	kareivinės	60	111.090		5.221.230
2	universali sporto salė	60	79.695		3.745.665
3	garažai	60	93.798		4.408.517
4	valgykla	60	29.222		1.373.411
5	štabas	60	17.976		844.856
6	rikiuotės aikštė	10	57.004	570.037	399.026
7	medicinos punktas	60	10.143		476.721
8	stadionas	10	91.555	915.555	640.888
9	degalinė	60	8.275		388.936
10	plovykla	60	18.619		875.107
11	sandėliai (inventorius)	60	30.936		1.453.999
12	remonto dirbtuvės	30	74.382		1.264.494
13	pastogė technikai	30	35.066		596.119
14	technikos aikštės tvora su vartais	10	8.501	85.008	59.506
15	technikos aikštė	10	73.290	732.904	513.033
16	asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	10	37.525	375.247	262.673
17	techninės kontrolės punktas	10	10.143	101.430	71.001
18	praėjimo punktas	10	14.490	144.900	101.430
19.1	inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	30	13.074		222.264

Statiny		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
19.2	inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	30	5.975		101.574
19.3	inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	30	5.975		101.574
19.4	inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	30	1.296		22.028
19.5	inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	30	2.128		36.176
19.6	inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	30	4.370		74.293
20	kietos dangos keliai teritorijoje	10	40.717	407.169	285.018
21	Mokomoji zona (ramovė)	60	27.370		1.286.390
Iš viso:				3.332.249	24.825.927

(lentelės tęsinys)

Statiny		Įrenginių kaina	Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas					
4	valgykla	400.000	8	50.000	400.000	150.000
Iš viso:		400.000	8	50.000	400.000	150.000

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.3. Veiklos pajamos

Projekto veiklos pajamos yra pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą, pavyzdžiui: vartotojų tiesiogiai mokami mokesčiai už naudojimąsi infrastruktūra, žemės ar pastatų pardavimas arba nuoma, mokėjimai už paslaugas ir pan.

Įgyvendinus investicijų projektą, veiklos pajamų pokytis dėl projekto veiklų specifikos (projekte nagrinėjamos viešosios paslaugos yra nemokamos) neatsiranda.

4.3.1.4. Veiklos išlaidos

Planuojant veiklos išlaidas, būtina atsižvelgti į IP 2.3. skyriuje suformuluotas projekto ribas. Siekiant objektyviai atlikti veiklos išlaidų prognozę, buvo nagrinėjamos atskirų karinių dalinių infrastruktūros eksploatavimo išlaidos. Išnagrinėjus keturių struktūrinių dalinių infrastruktūrą Rukloje, Jonavos rajone, nustatyta, kad skirtingų karinių dalinių infrastruktūra yra netolygi:

- 1) Mažiausias karinis dalinys veiklai vykdyti naudoja du pastatus, kurių bendrasis plotas 1410,7 m²;
- 2) Didžiausias karinis dalinys veiklai vykdyti naudoja 5 pastatus, kurių bendrasis plotas 10.881,65 m²;
- 3) Trečiame kariniame dalinyje didžiausias pastatų skaičius – 12, nors visų jų bendrasis plotas 8700 m²;
- 4) Ketvirtasis karinis dalinys turi 3 pastatus, kurių bendrasis plotas 7590,56 m².

Kiekvieno karinio dalinio infrastruktūra sukurta atsižvelgiant į dalinio misiją ir užduotį, taip pat į infrastruktūros kūrimo metu valstybės turėtus finansinius išteklius. Atkreiptinas dėmesys, kad dalis turimos infrastruktūros neatitinka šiandieninių LK poreikių, tačiau dėl ribotų finansinių išteklių yra naudojama veiklai vykdyti. Atsižvelgiant į infrastruktūros sudėtį bei tipus, iš esamų LR krašto apsaugos ministerijos infrastruktūros vienetų tiek pagal infrastruktūros objektų valdymo kokybę, tiek pagal dydį veiklos išlaidų palyginimui reprezentatyviausiai tinkamas objektas yra Vilniuje, Kapsų g. 44.

Duomenys apie infrastruktūrą nurodyti žemiau (yra administracinis pastatas, kareivinės, garažai; veiklos išlaidų apskaita yra atskirta nuo kitų objektų). Šios infrastruktūros statinių bendras plotas yra

9.390,17 m². Šiuose infrastruktūros objektuose yra dislokuoti Jungtinis štabas bei NATO pajėgų integravimo vienetas. Bendras dislokuotų karių skaičius yra 229 kariai.

Lentelė 4.7. Objekto, esančio adresu Kapsų g. 44, duomenys

Adresas	Unikalus Nr.	Pavadinimas	Bendrasis plotas	Matas
Kapsų g. 44	0101-0071-0220	Žemės sklypas	2.7062	ha
	1098-4004-2010	Pastatas - Administracinis	6.024,13	m ²
	1098-4004-2020	Pastatas - Kareivinės	2.685,36	m ²
	1098-4004-2031	Pastatas - Garažas	680,68	m ²

Žemiau pateikiama informacija apie faktines nagrinėjamo objekto eksploatacijos išlaidas.

Lentelė 4.8. Faktinės objekto, esančio adresu Kapsų g. 44, eksploatacijos išlaidos

Veiklos išlaidų rūšis	Metinės veiklos išlaidos, Eur			Metinis vidurkis	
-	2015 m.	2016 m.	2017 m.*	Eur	Eur/m ²
šildymas	44.100	36.500	40.920	40.507	4,3137
elektros energija	58.400	47.000	67.080	57.493	6,1227
ilgalaikio materialaus turto einamasis remontas (inžinerinių tinklų priežiūra, pastatų remontas)	766.400	195.100	315.720	425.740	45,3389
kitos paslaugos (patalpų ir teritorijų priežiūra, atliekų tvarkymas)	48.300	58.400	81.960	62.887	6,6971

* - negalutiniai duomenys

Pabrėžtina, kad numatomos naujai sukurti infrastruktūros Šilalės rajono savivaldybėje, Pajūrio mstl. (statinių) bendras plotas yra 63.391 m², iš kurių pastatų – 20.137 m². Numatomas infrastruktūroje dislokuoti karių skaičius - 769 kariai.

Remiantis aukščiau pateikta informacija, taip pat IP 2.3. skyriuje suformuluotomis prielaidomis yra numatomos šios veiklos išlaidos:

- elektros išlaidos.** Numatomos elektros energijos išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad elektros kWh tarifas yra 0,113 (Eur, įskaitant PVM), o elektros energijos sunaudojimas per mėnesį sudaro 201.370 kWh. Pastatų 1 m² elektros energijos sąnaudų dydis (naujai statomiems statiniams – 10 kWh/mėn.) yra numatytas, įvertinus panašios apimties kompleksinį objektą sudarančių pastatų elektros energijos sąnaudas (Daugiafunkcio sveikatinimo, ugdymo, kultūros ir užimtumo centro komplekso Vilniuje investicijų projektas). Pastarąjį projektą parengė VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra, taip pat šiam projektui pritarė tiek CPVA, tiek LRV, tiek VMSA ekspertai, darbuotojai bei vadovai, todėl tai gali būti vertinama kaip šiuo metu suformuota geriausia prieinama praktika.
Įvertinus faktinį Kapsų g. 44 esančio objekto veiklos išlaidų vidurkį (6,1227 Eur/m²), taip pat tai, kad elektros energijos išlaidas nulemia tiek infrastruktūros plotas (apšvietimas), tiek elektra besinaudojančių vartotojų (karių) skaičius, naujai sukurta infrastruktūra Šilalės rajone, Pajūrio mstl. galėtų sąlygoti $20.137 \cdot 6,1227 \cdot (769/221) = 429.014$ Eur metinės elektros energijos išlaidas. Taip pat reikėtų įvertinti tai, kad naujai kuriamoje infrastruktūroje yra numatytos remonto dirbtuvės, kuriose neišvengiamai turi būti naudojami kiti elektrai imlūs prietaisai remonto darbų atlikimui. Aktualu, kad įvesties duomenis įtakoja ir tai, kad esamuose infrastruktūros objektuose nebūtinai yra laikomasi norminiuose aktuose užbrėžtų reikalavimų dėl darbo vietų, bendro naudojimo ir kitos paskirties patalpų bei teritorijos apšvietos ar saugumo sistemų tinkamo veikimo, nėra įrengta dalies reikalingų sistemų arba įrengtos sistemos yra pasenusios ir dėl to nėra tinkamai veikiančios.
Atitinkamai, vertinama, kad nurodytos prielaidos atitinka/yra suderinamos su faktinės situacijos duomenimis, o bendra metinė elektros energijos išlaidų suma (įskaitant PVM) sudaro $201.370 \text{ (kWh)} \cdot 0,113 \text{ (Eur)} \cdot 12 \text{ (mėnesių skaičius)} = 273.058 \text{ EUR}$.
- šildymo išlaidos.** Numatomos šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad šildymo kWh šildymo tarifas yra 0,0579 Eur/kWh¹⁸, karšto vandens tarifas – 5,94 Eur/m³, o šilumos bei karšto vandens sunaudojimas per mėnesį sudaro

¹⁸ [Apskaičiuotos šilumos ir karšto vandens kainos 2017 m. gruodžio mėn., UAB Šilalės šilumos tinklai](#)

atitinkamai 4 kWh/m² naujai statomų pastatų šildymui šešis mėnesius per metus ir 600 litrų vienam asmeniui per kalendorinę dieną karšto vandens.

Įvertinus faktinį veiklos išlaidų vidurkį objekte, adresu Kapsų g. 44, (4,3137 Eur/m²), naujai sukurta infrastruktūra Šilalės rajone, Pajūrio mstl. sąlygotų $20.137 * 4,3137 = 86.865$ Eur metinės šildymo išlaidas (neįskaitant karšto vandens sunaudojimo).

Atitinkamai, vertinama, kad nurodytos prielaidos atitinka/yra suderinamos su faktinės situacijos duomenimis, o metinės šildymo (išskyrus elektrą išlaidos) sudaro $80.548 \text{ (kWh)} * 0,0579 \text{ (Eur/kWh)} * 6 \text{ (mėnesiai)} + 60 \text{ (litrų)} * 769 \text{ (karių skaičius)} * 365 \text{ (dienų skaičius metuose)} / 1000 \text{ (litrų skaičius viename m}^3\text{)} * 5,94 \text{ (Eur/m}^3\text{)} = 128.018 \text{ Eur/metai}$.

- c) **vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos.** Numatomos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad šalto vandens tarifas¹⁹ yra 2,37 Eur/m³, o sunaudojimas yra 100 litrų per dieną vienam asmeniui²⁰. Atitinkamai, metinės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos sudaro $160 \text{ (litrų)} * 769 \text{ (karių skaičius)} * 365 \text{ (dienų skaičius metuose)} / 1000 \text{ (litrų skaičius viename m}^3\text{)} * 2,37 \text{ (Eur/m}^3\text{)} = 106.436 \text{ Eur/metai}$.

- d) **atliekų išvežimas, teritorijos tvarkymo ir kitos išlaidos.** Numatomos išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis pagrindinės prielaidos, kad atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidų tarifas yra 0,40 Eur/mėn./m² pastatams ir 0,11 Eur/mėn./m² kitiems statiniams.

Įvertinus faktinį veiklos išlaidų vidurkį Kapsų g. 44 esančiame objekte (6,6971 Eur/m²), naujai sukurta infrastruktūra Šilalės rajone, Pajūrio mstl. sąlygotų $20.137 * 6,6971 = 134.860$ Eur metinės kitų paslaugų išlaidas. Be to, eksploatuojant infrastruktūrą Šilalės savivaldybės teritorijoje būtų reikalingos papildomos veiklos išlaidos pagalbos centro veiklai (mažiausiai 43.320 Eur), signalizacijų priežiūrai (mažiausiai 11.000 Eur), kompiuterių priežiūrai (mažiausiai 20.000 Eur), ryšių sistemų priežiūrai (mažiausiai 24.000 Eur), draudimo išlaidoms (mažiausiai 12.000 Eur), taip pat kitoms išlaidoms (mažiausiai 60.000 Eur), kurios pagal savo pobūdį gali būti priskiriamos ir infrastruktūros būklės palaikymo išlaidoms.

Atitinkamai, vertinama, kad nurodytos prielaidos atitinka faktinės situacijos duomenis, o metinės išlaidos sudaro 153.753 Eur/metai.

- e) **telekomunikacijų išlaidos.** Šios išlaidos yra suplanuotos, laikantis prielaidos, kad vieno mėnesio interneto bei telefonijai skiriamų išlaidų suma sudaro 2.000 Eur. Nagrinėjamos išlaidos apima keliasdešimt skirtingų išorinių abonentų (iki 100) prieigą prie telefonijos, interneto, televizijos, radijo paslaugų, taip pat esamo vidinio tinklo palaikymo ir priežiūros išlaidas. Atitinkamai, metinė išlaidų suma yra 24.000 Eur.

- f) **infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos.** Šios išlaidos yra suplanuotos, laikantis prielaidos, kad IP veiklų įgyvendinimo metu sukurtos infrastruktūros būklės palaikymui bei atkūrimui, įvertinus naudojimosi infrastruktūra intensyvumą, yra kasmet skiriami 2 % nuo numatytos pradinio investicijų sumos, tai yra 664.553 Eur kasmet. Numatoma sukurti infrastruktūra yra kompleksinio pobūdžio, kurios priežiūrai ir būklės palaikymui yra būtina skirti papildomas veiklos išlaidas dėl numatomo intensyvaus naudojimo. Infrastruktūros būklės palaikymui skiriamų išlaidų dydis yra numatytas, įvertinus panašios apimties kompleksinio objekto (Daugiafunkcio sveikatinimo, ugdymo, kultūros ir užimtumo centro komplekso Vilniuje investicijų projektas) infrastruktūros būklės palaikymui ir priežiūrai skiriamas veiklos išlaidas. Pastarąjį projektą parengė VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra, taip pat šiam projektui pritarė tiek CPVA, tiek LRV, tiek VMSA ekspertai, darbuotojai bei vadovai, todėl tai gali būti vertinama kaip šiuo metu suformuota geriausia prieinama praktika. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos apima visus mažos apimties veiksmus ir darbus, kurie nėra laikomi reinvesticijomis (pvz., periodinė turto apžiūra, apdaužytų sienų pataisymas/padažymas, trukusio ar sulaužyto vamzdžio pakeitimas, perdegusių laidų keitimas, užsikimšimų vamzdžiuose valymas, nedidelių skylių asfalte užtaisymas, dužusių langų keitimas, gamtinių reiškinių padarinių likvidavimas, vejos atstatymas, neplanuotų pavojingų atliekų šalinimas ten, kur naudojama technika), kitaip tariant, išlaidas, kurios neišvengiamai atsiranda naudojant turtą pagal paskirtį. Be to, infrastruktūros būklės palaikymas apima ne tik reakciją į neigiamus veiksmus (tai yra būklės atkūrimą), bet ir prevencinius veiksmus (tai yra būklės palaikymas, pastatų techninė priežiūra).

¹⁹ [Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainos](#), 3 p., UAB „Šilalės vandenys“

²⁰ Vandens vartojimo normos [RSN 26-90](#), 4.3. p., IV miestų ir miestelių kategorija

Įvertinus faktinį veiklos išlaidų vidurkį Kapsų g. 44 esančiame objekte (45,3389 Eur/m²), naujai sukurta infrastruktūra Šilalės rajone, Pajūrio mstl. sąlygotų 20.137 * 45,3389 = 912.989 Eur metinės infrastruktūros būklės palaikymo išlaidas. Atitinkamai, vertinama, kad nurodytos prielaidos atitinka faktinės situacijos duomenis (iki 60.000 Eur nagrinėjamų infrastruktūros būklės palaikymo išlaidų yra priskiriama kitoms išlaidoms).

- g) **darbo užmokesčio išlaidos.** Nuolatinės infrastruktūros priežiūros poreikis kartu sąlygoja poreikį turėti šių veiksmų vykdymui bei organizavimui reikalingus žmogiškuosius išteklius (mažiausiai trijų asmenų komandą). Taikant metinio darbo užmokesčio prielaidas, kurios yra analogiškos taikytoms IP 4.3.1.1. skyriuje, numatoma darbo užmokesčio išlaidų suma sudaro nuo 59.262 Eur 2021 metais iki 98.104 Eur 2033 metais (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 4.9. Trijų asmenų metinis bruto darbo užmokestis

Kalendoriniai metai	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Trijų asmenų DU (realus metinis bruto, Eur)	65.953	69.093	72.382	75.827	79.436	83.217	87.179

(lentelės tęsinys)

Kalendoriniai metai	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Trijų asmenų DU (realus metinis bruto, Eur)	91.328	95.676	100.230	105.001	109.999	115.235

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, sudaryta autorių, remiantis 2012-2017 m. pokyčių tendencija.

Žemiau yra pateikiamas alternatyvos Nr. I veiklos išlaidų pasiskirstymas pagal IP skaičiuoklės veiklos išlaidų (D.1.) eilutes.

Lentelė 4.10. Numatomos veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)

Nr.	Išlaidų pavadinimas	2021 m. išlaidų suma	Paaškinimas
D.1.1.	Žaliavos	0	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	65.953	-
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	273.058	-
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	128.018	karšto vandens ir šildymo išlaidos
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	664.553	-
D.1.6.	Kitos išlaidos	284.189	šalto vandens ir nuotekų tvarkymo, telekomunikacijų bei atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidos
Iš viso:		1.415.771	-

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.5. Mokesčiai

Projekto mokesčiai yra finansiniai lėšų srautai, kurie atsiranda, įgyvendinus alternatyvos veiklas, bei tiesiogiai įtakoja projekto finansinį gyvybingumą, kadangi nesuplanavus finansavimo šaltinio mokesčių finansavimui, projekto įgyvendinimas gali būti sustabdytas, neįgyvendinus visų veiklų, dėl finansavimo trūkumo.

Pabrėžtina, kad IP alternatyvos kontekste nėra numatomi muitai bei akcizai, kadangi numatomoms teikti viešosioms paslaugoms tokie mokesčiai netaikomi.

Atliekant investicijas ir apskaičiuojant veiklos išlaidų pokytį, taikomas pirkimo pridėtinės vertės mokestis. Pagal LR pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 str. nuostatas, nesant sąlygų, kuriomis gali būti taikomi lengvatiniai 5 %, 9 % arba 0 % tarifai, yra taikomas standartinis 21 % tarifas. Apskaičiuojant finansinius rodiklius, pritaikytas 21 % standartinis pirkimo PVM tarifas. Nesant galimybės susigrąžinti PVM, mokestis yra įtrauktas į IP investicijų savikainą ir veiklos išlaidų finansinius srautus.

Pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 3 str. 2 d., pelno mokesčio nemoka biudžetinės įstaigos, taip pat valstybė ir savivaldybės. Įvertinus projekto organizaciją (investicijų projekto 2.4. skyrius), finansiniai lėšų srautai, susiję su pelno mokesčiu nėra nurodomi, kadangi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija pelno mokesčio nemoka.

4.3.1.6. Finansavimas

IP veiklų įgyvendinimą yra numatoma užtikrinti, panaudojant valstybės biudžeto lėšas. Be to, siekiant užtikrinti finansinį gyvybingumą, kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais taip pat numatomi valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis atitinka finansinio gyvybingumo trūkumą.

4.3.2. Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija (alternatyva Nr. II)

Šiame skyriuje yra apibūdinamos alternatyvos „Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija“ vertinimo metu padarytos prielaidos bei nurodomi dėl alternatyvos įgyvendinimo atsirandantys finansiniai pokyčiai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas).

Žemiau yra pateikiamos IP 3.4. skyriuje nurodytos trumpojo veiklų sąrašo veiklos, kurios būtų įgyvendinamos, pasirinkus alternatyvą „Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija“ (alternatyva Nr. II).

Lentelė 4.11. Alternatyvos Nr. II veiklų sąrašas

Nr.	Veiklos pavadinimas
1.1.1.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas
1.1.3.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas
1.1.5.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.2.1. Investicijos

Planuojant alternatyvos Nr. II investicijas, yra remiamasi šiomis prielaidomis:

- vykdant veiklas Nr. 1.1.1. bei Nr. 1.1.3., yra atliekami esamų pastatų atnaujinimo darbai. Apskaičiuojant rekonstrukcijos darbų kainą, yra remiamasi Statybos ekonominių rodiklių 1 skyriaus „Statinių statyba ir rekonstrukcija“ 1.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 1 m³ rekonstrukcijos darbų į kainiais, įvertinus bendrąbučio (kartu su universalio sporto sale), taip pat garažų specifiką,
- vykdant veiklą Nr. 1.1.5., yra numatoma naujų pastatų, kurie yra reikalingi kovinio dalinio funkcionavimui, statyba, o prielaidos dėl statybos darbų įkainių atitinka prielaidas, pateiktas IP 4.3.1.1. skyriuje,
- kitos prielaidos taip pat atitinka prielaidas, kurios yra detalizuotos IP 4.3.1.1. skyriuje.

Įgyvendinant alternatyvą, yra numatyta sukurti infrastruktūrą, kuri atitinka turimus poreikius, tai yra:

- kareivinės (plotas 6.000 m², tūris 24.000 m³);
- garažai (plotas 4.067 m², tūris 24.402 m³).

Lentelė 1.6. nurodo esamą situaciją iki projekto įgyvendinimo pradžios, kuri neatitinka turimų poreikių. Atliekant rekonstrukciją, bus keičiamas esamų pastatų plotas ir tūris:

- esamo pastato-bendrąbučio (būsimų kareivinių) plotas/tūris yra didinamas;
- nešildomų garažų plotas/tūris yra mažinamas bei statomi nauji šildomi garažai.

Lentelė 4.12. Alternatyvos Nr. II veiklų Nr. 1.1.1., Nr. 1.1.3. ir Nr. 1.1.5. investicijų suma

Statinys					Įkainis, Eur			Kaina	Projektavimas ir statytojo (užsakovo) rezervas	Darbų kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas (m/m²)	Tūris	Papildomas paaiškinimas	100 m²	1000 m²	1 m/m³	-		-
1	kareivinės (rekonstrukcija)	6.000	24.000	Kareivinės (iki 769 karių)			200	4.800.000	5 % + 15 %	5.796.000
2	universali sporto salė (rekonstrukcija)	2.000	19.800				160	3.168.000	5 % + 15 %	3.825.360
3.1	garažai (rekonstrukcija)	1.697	10.182	nešildomi			152	1.547.664	6 % + 15 %	1.868.804
3.2	garažai (nauja statyba)	2.370	14.220	šildomi			198	2.815.560	5 % + 15 %	3.399.789
4	valgykla	1.320	7.260				200	1.452.000	5 % + 15 %	1.753.290
5	štabas	1.100	4.400	-			203	893.200	5 % + 15 %	1.078.539
6	rikiuotės aikštė	7.000	-	preliminarus plotas 100 m * 70 m		67.440		472.080	5 % + 15 %	570.037
7	medicinos punktas	600	2.400	-			210	504.000	5 % + 15 %	608.580
8	stadionas	15.256	-	Veja 105x68=7140 m² Bėgimo takai 1.22x400=488 m² Papildoma teritorija užsiėmimams - 7628 m²	4.970			758.223	5 % + 15 %	915.555
9	degalinė	600	2.400	Degalinė 2 pylimo taškai, 30 t.			171,33	411.192	5 % + 15 %	496.514
10	plovykla	1.350	5.400	1 uždara ir 2 atviros			171,33	925.182	5 % + 15 %	1.117.157
11	sandėliai (inventorius)	1.200	8.400	-			183	1.537.200	5 % + 15 %	1.856.169
12	remonto dirbtuvės	880	6.490	-				1.848.000	5 % + 15 %	2.231.460
13	pastogė technikai	1.100	6.050	10 vnt.			144	871.200	5 % + 15 %	1.051.974
14	technikos aikštės tvora su vartais	440	440	-			160	70.400	5 % + 15 %	85.008
15	technikos aikštė	9.000	-	technikos parke		67.440		606.960	5 % + 15 %	732.904
16	asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	4.608	-	200 vnt.		67.440		310.764	5 % + 15 %	375.247
17	techninės kontrolės punktas	70	280	-			300	84.000	5 % + 15 %	101.430

Statiny's					Įkainis, Eur			Kaina	Projektavimas ir statytojo (užsakovo) rezervas	Darų kaina, Eur
18	praėjimo punktas	100	400	-			300	120.000	5 % + 15 %	144.900
19.1	inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	600	-	-			541,38	324.828	5 % + 15 %	392.230
19.2	inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	600	-	-			247,41	148.446	5 % + 15 %	179.249
19.3	inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	600	-	-			247,41	148.446	5 % + 15 %	179.249
19.4	inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	300	-	-			107,31	32.193	5 % + 15 %	38.873
19.5	inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	300	-	-			176,23	52.869	5 % + 15 %	63.839
19.6	inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	400	-	-			271,44	108.576	5 % + 15 %	131.106
20	kietos dangos keliai teritorijoje	5.000	-	-		67.440		337.200	5 % + 15 %	407.169
21	Mokomoji zona (ramovė)	1.700	6.800	Karių mokymams skirtos patalpos			200	1.360.000	5 % + 15 %	1.642.200
Iš viso:					-	-	-	25.708.183	-	31.042.631

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statybos ekonomiais rodikliais.

Remiantis aukščiau nurodytomis prielaidomis, alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma (A.3. biudžeto eilutė) sudaro **31.042.631 Eur** (žr. lentelę žemiau). Numatomos investicijos visiškai užtikrins HN 56:2015 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“ reikalavimų laikymąsi.

Lentelė 4.13. Alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma

Veikla / metai	2019	2020	Σ
1.1.1.	6.414.240	3.207.120	9.621.360
1.1.3.	1.245.870	622.935	1.868.804
1.1.5.	6.517.489	13.034.978	19.552.466
Σ	14.177.598	16.865.032	31.042.631

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Be to, yra numatomos papildomos investicijos valgyklos įrangai, kurios sudaro 400.000 Eur (A.4. biudžeto eilutė).

Reinvesticijų bei projekto administravimo ir vykdymo išlaidų suma atitinka IP 4.3.1.1. skyriuje nurodytas alternatyvos Nr. I atitinkamas sumas (tai yra reinvesticijų suma sudaro **3.732.249 Eur**, kuri apima reinvesticijas dešimtaisiais metais (**400.000 Eur**) ir dvyliktaisiais metais (**3.332.249 Eur**), o projekto administravimo ir vykdymo išlaidų suma sudaro **123.053 Eur**).

4.3.2.2. Investicijų likutinė vertė

Apskaičiuojant investicijų likutinę vertę, yra taikomos prielaidos, kurios yra analogiškos prielaidoms, nurodytoms IP 4.3.1.2. skyriuje. Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuota investicijų likutinė vertė yra lygi **23.264.311 Eur**.

Lentelė 4.14. Alternatyvos Nr. II investicijų likutinė vertė

Statinys		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas	-	-	-	-
1	kareivinės (rekonstrukcija)	60	96.600		4.540.200
2	universali sporto salė (rekonstrukcija)	60	63.756		2.996.532
3.1	garažai (rekonstrukcija)	60	31.147		1.463.897
3.2	garažai (nauja statyba)	60	56.663		2.663.168
4	valgykla	60	29.222		1.373.411
5	štabas	60	17.976		844.856
6	rikiuotės aikštė	10	57.004	570.037	399.026
7	medicinos punktas	60	10.143		476.721
8	stadionas	10	91.555	915.555	640.888
9	degalinė	60	8.275		388.936
10	plovykla	60	18.619		875.107
11	sandėliai (inventorius)	60	30.936		1.453.999
12	remonto dirbtuvės	30	74.382		1.264.494
13	pastogė technikai	30	35.066		596.119
14	technikos aikštės tvora su vartais	10	8.501	85.008	59.506
15	technikos aikštė	10	73.290	732.904	513.033
16	asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	10	37.525	375.247	262.673
17	techninės kontrolės punktas	10	10.143	101.430	71.001
18	praėjimo punktas	10	14.490	144.900	101.430
19.1	inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	30	13.074		222.264
19.2	inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	30	5.975		101.574
19.3	inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	30	5.975		101.574

Statinys		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
19.4	inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	30	1.296		22.028
19.5	inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	30	2.128		36.176
19.6	inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	30	4.370		74.293
20	kietos dangos keliai teritorijoje	10	40.717	407.169	285.018
21	Mokomoji zona (ramovė)	60	27.370		1.286.390
Iš viso:				3.332.249	23.114.311

(lentelės tęsinys)

Statinys		Įrenginių kaina	Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas					
4	valgykla	400.000	8	50.000	400.000	150.000
Iš viso:		400.000	8	50.000	400.000	150.000

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.2.3. Veiklos pajamos

Įgyvendinus investicijų projektą, veiklos pajamų pokytis dėl projekto veiklų specifikos (projekte nagrinėjamos viešosios paslaugos yra nemokamos) neatsiranda.

4.3.2.4. Veiklos išlaidos

Planuojant alternatyvos Nr. II veiklos išlaidas, yra remiamasi tomis pačiomis prielaidomis, kurios yra suformuluotos IP 4.3.1.4. skyriuje. Atitinkamai, elektros išlaidos, šildymo išlaidos, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos, atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidos, telekomunikacijų išlaidos bei darbo užmokesčio išlaidos sutampa su IP 4.3.1.4. skyriuje nurodytomis išlaidomis. Rekonstruojamiems pastatams yra numatomas 20 KWh/mėn./m² elektros energijos sąnaudų dydis bei 10 KWh/mėn./m² šildymo energijos sąnaudų dydis.

Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidoms yra numatyta skirti 2 % nuo numatytos pradinių investicijų sumos, tai yra 620.853 Eur kasmet.

Žemiau yra pateikiamas alternatyvos Nr. II veiklos išlaidų pasiskirstymas pagal IP skaičiuoklės veiklos išlaidų (D.1.) eilutes.

Lentelė 4.15. Numatomos veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)

Nr.	Išlaidų pavadinimas	2021 m. išlaidų suma	Paiškinimas
D.1.1.	Žaliavos	0	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	65.953	-
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	404.549	-
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	148.231	karšto vandens ir šildymo išlaidos
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	620.853	-
D.1.6.	Kitos išlaidos	284.189	šalto vandens ir nuotekų tvarkymo, telekomunikacijų bei atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidos
Iš viso:		1.523.775	-

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.2.5. Mokesčiai

Prielaidos, kurios yra nurodytos IP 4.3.1.5. skyriuje, yra analogiškos prielaidoms, taikytinoms nagrinėjant alternatyvą Nr. II.

4.3.2.6. Finansavimas

IP veiklų įgyvendinimą yra numatoma užtikrinti, panaudojant valstybės biudžeto lėšas. Be to, siekiant užtikrinti finansinį gyvybingumą, kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais taip pat numatomi valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis atitinka finansinio gyvybingumo trūkumą.

4.4. Finansiniai rodikliai

Kiekvienai išnagrinėjamai alternatyvai apskaičiuojami finansiniai rodikliai, tai yra:

- investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(I));
- investicijų finansinė vidinė grąžos norma (FVGN (I));
- investicijų finansinė modifikuota vidinė grąžos norma (FMVGN(I));
- pateikiama išvada dėl finansinio gyvybingumo;
- finansinis naudos ir išlaidų santykis;
- kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K));
- kapitalo finansinė vidinė grąžos norma (FVGN(K));
- finansinė modifikuota vidinė grąžos norma kapitalui FMVGN(K).

Apskaičiuojant finansinius rodiklius, yra remiamasi aukščiau pateiktais lyginamaisiais skaičiais. Be to, siekiant užtikrinti finansinės analizės korektiškumą, esamai situacijai finansiniai rodikliai nėra skaičiuojami, kadangi esamoje situacijoje nėra pasiekiamas Projekto tikslas.

Siekiant užtikrinti nagrinėjamų alternatyvų finansinį gyvybingumą, atskirais projekto ataskaitinio laikotarpio metais yra numatytas finansavimas iš viešųjų lėšų (valstybės biudžetas). Dėl šios priežasties nagrinėjamos IP įgyvendinimo alternatyvos yra finansiškai gyvybingos.

Finansinės analizės rodiklių skaičiavimui yra panaudota standartinė skaičiuoklė, paskelbta interneto svetainėje www.ppplietuva.lt (versija 1.2.9.), žemiau pateikiamos kiekvienos alternatyvos finansinės analizės rodiklių reikšmės.

Lentelė 4.16. Nagrinėjamų alternatyvų finansiniai rodikliai

Finansinės analizės (FA) rodiklių apskaičiavimas	Alternatyva Nr. I	Alternatyva Nr. II
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-34.549.788	-33.823.531
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-8,55%	-9,32%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-4,59%	-4,87%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00	0,00
Finansinis gyvybingumas (realiąja išraiška)	Taip	Taip
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-34.549.788	-33.823.531
Finansinė vidinė grąžos norma kapitalui - FVGN(K)	-8,55%	-9,32%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma kapitalui - FMVGN(K)	-4,59%	-4,87%

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal standartinę skaičiuoklę, finansinių rodiklių apskaičiavimui naudojami duomenys pateikiami skaičiuoklės darbalapiuose „A.1“ ir „A.2“.

Įvertinus finansinių rodiklių reikšmes, pagal FGDV(I) rodiklį labiausiai patraukli yra alternatyva Nr. II „Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija“. Remiantis IP metodikos 4.4.4. skyriaus nuostatomis, IP įgyvendinimo alternatyva yra laikytina pranašesne, jeigu ji vienintelė turi teigiamą FGDV(I) arba, esant kelioms teigiamą FGDV(I) turinčioms alternatyvoms, jos FGDV(I) daugiau nei 10 % viršija alternatyvos, turinčios mažiausią teigiamą FGDV(I), atitinkamą rodiklį.

Atsižvelgiant į tai, kad nei viena alternatyva neturi teigiamos FGDV(I) rodiklio reikšmės, abiejų nagrinėjamų alternatyvų atžvilgiu turi būti atliekama ekonominė analizė.

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Šiame skyriuje kiekvienai suformuluotai alternatyvai yra atliekami finansinių srautų konvertavimo į ekonominius veiksmus, nustatoma socialinė diskonto norma, įvertinamas išorinis poveikis, apskaičiuojami ekonominiai rodikliai bei pasirenkama optimali alternatyva.

5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines

Siekiant įvertinti projekto indėlį į ekonominę gerovę, rinkos kainos, kurios yra užfiksuotos finansinėje analizėje nėra tinkamas informacijos šaltinis. Ekonominės naudos įvertinimo tikslu visi projekto finansinės analizės metu svarstyti ir rinkoje stebimomis kainomis (neįskaitant PVM) vertinti finansiniai srautai turi būti įvertinti taip vadinamomis šešėlinėmis kainomis. Šešėlinė kaina yra vadinama produkcijos ar išteklių pokyčio socialinė ribinė vertė, tai yra alternatyviosios sąnaudos, kurias visuomenė patiria gaminant ar vartojant daugiau ar mažiau bet kokios gėrybės. Įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis rinkos ir šešėlinės kainos nesutampa, kadangi rinkos nėra tobulai konkurencingos ir efektyvios.

Pagal SE metodikos ir IP metodikos 5.1. skyriaus nuostatas, IP finansiniams lėšų srautams taikytinas konversijos koeficientų sąrašas turi būti pasirinktas pagal pagrindinį investavimo objekto pagrindinio ekonominės veiklos sektoriaus tipą.

Atsižvelgiant į tai, kad IP įgyvendinimu yra numatoma pagerinti LR suvereniteto bei teritorijos gynybos viešųjų paslaugų kokybę, numatomas socialinis ekonominis poveikis turi būti tiesiogiai susijęs su LK teikiamomis paslaugomis, tai yra krašto apsaugos bei visuomenės apsaugos ekonominės veiklos sektoriais. Pagrindiniu šio IP kontekste yra laikytinas krašto apsaugos ekonominės veiklos sektorius, todėl atliekant rinkos kainų perskaičiavimą į ekonomines kainas, yra taikomi konversijos koeficientai, nustatyti krašto apsaugos sektoriui (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 5.1. Finansinių srautų konversijos koeficientai (krašto apsaugos sektoriui)

Konversijos faktoriai	Konversijos faktoriaus kiekybinis įvertinimas
Medžiagos ir žaliavos	0,977
Energija (elektra)	0,986
Energija (bešvinis benzinas (variklių degalai))	0,415
Energija (dyzelinis kuras)	0,535
Energija (gamtinės dujos (šildymui))	0,97
Projekto rengimas, darbų priežiūra ir testavimas	0,947
Atliekų šalinimas	0,998
Rangos darbai	0,888
Periodinė ir planinė priežiūra	0,873
Susidėvėjusių dalių pakeitimas ir atnaujinimas	0,898
Kitos paslaugos	0,998
Įrengimai	0,908
Standartinis konversijos koeficientas	0,998
Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,947
Nekvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,842
Žemės įsigijimui taikytinas konversijos koeficientas	1

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt, konversijos koeficientų bei socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės.

Nurodytų konversijos koeficientų taikymui, apskaičiuojant ekonominius rodiklius, yra panaudojama standartinė IP skaičiuoklė, paskelbta adresu <http://www.ppplietuva.lt/teisine-metodine-informacija/metodiniai-dokumentai/>.

5.2. Socialinė diskonto norma

Socialinė diskonto norma atskleidžia visuomenės požiūrį į ateities naudą ir išlaidas, parodo visuomenės pasiryžimą atidėti vartojimą šiandien dėl vartojimo rytoj (ateityje). Didelė socialinė diskonto norma reiškia, kad visuomenė nenori investuoti reikšmingų išteklių (pavyzdžiui, kapitalo),

kurie sukurtų didesnę gerovę ateitiems kartoms, todėl didelė socialinė diskonto norma rodo polinkį į dabartinį vartojimą ir trumpalaikes investicijas (projektus), o maža socialinė diskonto norma – atvirkščiai, reiškia, kad pirmenybė teikiama ilgalaikėms investicijoms.

Pagal IP metodikos 5.2. skyriaus nuostatas, Lietuvos Respublikoje įgyvendinamiems investicijų projektams socialinė diskonto norma gali būti nustatyta atskiru Lietuvos Respublikos finansų ministerijos priimtu teisės aktu, tačiau tol, kol valstybės lygmeniu socialinė diskonto norma nenustatyta, ekonominėje analizėje turi būti taikoma 5 % socialinė diskonto norma. Atitinkamai, ekonominėje analizėje yra naudojama 5 % socialinė diskonto norma.

5.3. Išorinio poveikio įvertinimas

Įvertinus numatomo įgyvendinti IP veiklas bei SE metodikos 2.9. skyriaus „Krašto apsauga“ bei 2.11. skyriaus „Visuomenės apsaugas“ nuostatas, IP gali būti priskirtas šiems ekonominės veiklos sektoriaus projektų tipams:

- investicijos į taikos meto užduotis leidžiančią atlikti techniką / infrastruktūrą, susijusią su paieškos ir gelbėjimo bei monitoringo funkcijų atlikimu,
- investicijos į viešosios tvarkos užtikrinimui, nusikaltimų prevencijai ir kontrolei reikalingą infrastruktūrą.

5.3.1. Poveikio komponentai

Pasirinkus aukščiau nurodytus projektų tipus, pagal SE metodikos nuostatas, gali būti įvertinami šie socialinės-ekonominės naudos komponentai (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 5.2. Ekonominės naudos komponentai

Socialinės-ekonominės naudos sektorius	Socialinės-ekonominės naudos komponento pavadinimas	Aktualumo projekto kontekste įvertinimas
krašto apsauga	Statistinio gyvenimo vertė	Padidinti koviniai pajėgumai suteiks galimybę atgrasyti potencialios karinės agresijos atvejus, kas leis išsaugoti gyventojų (tiek karių, tiek civilių) gyvybes
krašto apsauga	Gyvenimo metų vertė	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NO _x)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (SO ₂)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NMLOJ)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NH ₃)	neaktualus
krašto apsauga	Anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas (centrinė vertė)	neaktualus
visuomenės apsauga	Sveikatos sutrikdymų ir mirčių sumažėjimas	Didesni koviniai pajėgumai suteiks galimybę efektyviau reaguoti į ekstremalių situacijų bei nepaprastųjų padėčių padarinių likvidavimą ir /arba užtikrinti tokių padarinių prevenciją, kas leis sumažinti sveikatos sutrikdymų bei mirčių dėl nurodytų priežasčių apimtis
visuomenės apsauga	Turtui padarytos žalos sumažėjimas	neaktualus
visuomenės apsauga	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	Nuolatinė kovinio dalinio dislokacija padidins gyventojų saugumą bei gyvenimo kokybę, ką tiesiogiai patvirtina Lietuvos kariuomenės ir Šilalės rajono savivaldybės bendradarbiavimo sutarties, kuriai pritarta Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 12 d. sprendimu Nr. T1-109, nuostatos
visuomenės apsauga	Nusikaltimų administravimui skirtų viešųjų išlaidų sumažėjimas	neaktualus

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal SE metodikoje pateiktą informaciją.

5.3.2. Poveikio mastas

Žemiau yra apibūdinamos prielaidos, kuriomis remiantis apskaičiuojama kiekvieno socialinės ekonominės naudos komponento, įvertinto kaip aktualaus projekto kontekste, kiekybinė išraiška.

5.3.2.1. Statistinio gyvenimo vertė

Lietuvos Respublika geografiniu požiūriu turi valstybės sienas su Latvija, Lenkija, Rusija ir Baltarusija. Be to, Lietuvos Respublika yra išsidėsčiusi tarp atskirų Rusijos Federacijos teritorijų (žr. paveikslą žemiau), tai yra Kaliningrado srities ir kitų Rusijos Federacijos subjektų, o Baltarusija yra pagrįstai laikoma valstybe, esančia Rusijos Federacijos įtakos zonoje, nepaisant nuolat atliekamų bei nevienareikšmiškai traktuojamų politinių veiksmų²¹.

Paveikslas 5.1. Lietuvos Respublikos valstybės sienos

Duomenų šaltinis: www.maps.lt.

Kaip minėta IP 1.1. skyriuje, Lietuvos Respublikos ir Lenkijos valstybinė siena tarptautinėje karinėje doktrinoje yra vadinama Suvalkų koridoriumi, kuris yra svarbus galimos Rusijos agresijos taikiny. Įvertinus Lietuvos geopolitinę situaciją bei esamas teritorinės ir suvereniteto gynybos sutartis, pagrįstai gali būti laikoma, kad pagrindinės karinio pobūdžio grėsmės yra sąlygotos bei priklauso nuo Rusijos Federacijos karinių veiksmų.

Dėl šių priežasčių žemiau yra atliekama karinių konfliktų, kuriuose dalyvavo Rusijos Federacija 1990-2017 metais, trumpa analizė:

- 1991 m. sausio 11-13 d. įvyko Sausio įvykiai, kurių metu Sovietų Armijos specialusis padalinys „Alfa“ bei 76-osios Oro pajėgų divizijos daliniai vykdė karinius veiksmus Vilniuje. Šie veiksmai pareikalavo 14 civilių gyvybių.

²¹ pvz., [What Exactly Is Going on Between Russia and Belarus?](#); [Russian influence on news media in Belarus](#); [So far from god, so close to Russia: Belarus and the Zapad military exercise](#).

- b) 1994 m. gruodžio 11 d. prasidėjo Pirmasis Čėčėnijos karas, kuris vyko iki 1996 m. rugpjūčio 31 d. pasirašytų paliaubų. Oficialiai skelbiamos civilių asmenų aukos sudaro nuo 20.000²² iki 100.000²³ civilių aukų, tačiau žymiai daugiau asmenų taip pat nukentėjo nuo sveikatos sužalojimų ar vidinio perkėlimo, kurį sąlygojo kariniai veiksmai;
 - c) 1999 m. rugpjūčio 2 d. – 1999 m. rugsėjo 14 d. vyko kariniai veiksmai Dagestano Respublikoje. Neoficialiais duomenimis, konfliktas pareikalavo kelių šimtų civilių aukų.
 - d) 1999 m. spalio 1 d. prasidėjo Antrasis Čėčėnijos karas, kariniai veiksmai baigėsi 2002 m. balandį, o oficialiai antiteroristiniai Rusijos Federacijos Vyriausybės veiksmai baigėsi²⁴ 2009 m. balandžio 15 d. Nors ir nesant oficialiai skelbiamos informacijos, civilių aukų skaičius šių karinių veiksmų metu sudarė 20.000 civilių²⁵.
 - e) 2008 m. rugpjūčio 7-12 d. vyko kariniai veiksmai Gruzijos teritorijoje, Pietų Osetijoje bei Abchazijoje. Mažiausias paskelbtas civilių aukų skaičius yra 386 asmenys.
 - f) 2009 m. balandžio 16 d. – 2017 m. vasario 7 d. vyko kariniai veiksmai Šiaurės Kaukazo teritorijoje, kurie pareikalavo 602 civilių aukų.
 - g) 2014 m. vasario 20 d. prasidėjo kariniai veiksmai Ukrainoje, Krymo pusiasalyje bei Donecko ir Luhansko srityse, kuri nėra išspręsta iki šiol. Šie kariniai veiksmai pareikalavo daugiau kaip 300 užsienio civilių gyvybių.
 - h) 2015 m. rugsėjo 30 d. prasidėjo Rusijos Federacijos kariniai veiksmai Sirijoje, kurie vyksta iki šiol ir kurie jau pareikalavo 5.700 civilių gyvybių²⁶.
- Aukščiau nurodyti konfliktai yra apibendrinami lentelėje žemiau.

Lentelė 5.3. Karinių konfliktų civilių aukos

Karinių veiksmų pradžios metai	1991	1994	1999	1999	2008	2009	2014	2015
Civilių aukų skaičius	14	20.000	200	20.000	386	602	300	5.700

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal viešai skelbiamą informaciją.

Akivaizdu, kad kariniai konfliktai pasikartoja dažniau nei kas penki metai bei reikalauja ženklų kariaujančių valstybių nuostolių, tiek karių, tiek civilių gyvenime. Vis dėlto, šio IP kontekste yra vertinami pokyčiai civilinėje visuomenėje, atsirandantys dėl IP veiklų įgyvendinimo, atsiribojant nuo karinių/politinių priežasčių ir motyvų, todėl socialinė-ekonominė nauda yra vertinama, laikantis šių prielaidų:

- a) IP įgyvendinimas leis atgrasyti nuo mažiausiai vieno karinio konflikto per projekto ataskaitinį laikotarpį (tokios socialinės-ekonominės naudos kiekybinis įvertinimas yra žymiai labiau pagrįstas, nei valstybės rizikos sumažėjimas, ir tuo sąlygotas investicinės aplinkos pagerėjimas, kuris leidžia padidinti tiesioginių užsienio ir vidaus investicijų, taip pat BVP apimtį²⁷),
- b) potencialus civilių aukų skaičius yra apskaičiuojamas kaip aukščiau nurodytų karinių konfliktų civilių aukų skaičiaus vidurkis, atmetant daugiausiai bei mažiausiai civilių aukų pareikalavusius konfliktus, tai yra $(200+386+602+300+5700) / 5 = 1.438$ aukos,
- c) nesant galimybės tiksliai numatyti galimus karinio konflikto kalendorinius metus, laikomasi prielaidos, kad karinis konfliktas gali įvykti bet kuriais metais, todėl karinio konflikto atgrasymo nauda proporcingai tenka kiekvieniems projekto ataskaitinio laikotarpio metams, pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui, tai yra 3-15 projekto ataskaitinio laikotarpio metams,
- d) numatoma tikimybė, kad per projekto ataskaitinį laikotarpį įvyktų mažiausiai vienas karinis konfliktas, kuriame Lietuvos Respublika taptų agresijos objektu, yra 10 %, kuri yra nustatyta ekspertinio vertinimo būdu.

Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuotos socialinės-ekonominės naudos įverčio reikšmės yra nurodytos lentelėje žemiau.

²² [First Chechnya War - 1994-1996; Army Learned Few Lessons From Chechnya](#)

²³ [The first bloody battle](#)

²⁴ [Russia 'ends Chechnya operation'](#)

²⁵ [Civil and military casualties of the wars in Chechnya](#)

²⁶ [Between September 2015 and September 2017, Russia kills 14000 civilians and more than 41% of them are civilians](#)

²⁷ [Military Cost -Benefit Analysis \(CBA\): Theory & Practice.](#)

Lentelė 5.4. Naudos „Statistinio gyvenimo vertė“ įvertis

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Statistinio gyvenimo vertė	-	-	-	-	-	-	-	-
Įverčio reikšmė (vienam asmeniui)	494.097	515.913	538.208	561.066	586.048	612.143	639.400	667.870
Galimas karinio konflikto aukų skaičius	0	0	110	110	110	110	110	110
Tikimybė tapti agresijos objektu	0	0	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Įverčio reikšmė	0	0	0	6.171.726	6.446.533	6.733.576	7.033.400	7.346.574

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1. Statistinio gyvenimo vertė	-	-	-	-	-	-	-	-
Įverčio reikšmė (vienam asmeniui)	697.608	728.671	761.116	795.006	830.405	867.380	906.002	946.343
Galimas karinio konflikto aukų skaičius	110	110	110	110	110	110	110	110
Tikimybė tapti agresijos objektu	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Įverčio reikšmė	7.673.692	8.015.377	8.372.275	8.745.065	9.134.453	9.541.180	9.966.018	10.409.772

Duomenų šaltinis: IP metodikos 6 priede pateiktos įverčio reikšmės 2019-2034 metams, taikomos nuo 2018 m. sausio 1 d.; kiti skaičiavimai atlikti autorių.

5.3.2.2. Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė

Sukūrus fizinę infrastruktūrą nuolatiniam kovinio dalinio dislokavimui Šilalės rajono savivaldybės Pajūrio seniūnijos teritorijoje, šios teritorijos gyventojai jausis saugiau bei pagerės jų gyvenimo kokybė. Remiantis Nusikalstamų veikų žinybinio registro²⁸ duomenimis (žr. lentelę žemiau), viena iš pagrindinių nusikalstamų veikų, nepaisant pastarųjų metų mažėjimo tendencijos, Šilalės rajono savivaldybėje yra vagystės (iš gyvenamųjų patalpų, automobilių bei privačios nuosavybės). Dėl šios priežasties, remiantis SE metodikos 2.11.3. skyriuje pateiktomis įverčio taikymo instrukcijomis, gyventojai turi jaustis pakankamai nesaugiai.

Lentelė 5.5. Nusikalstamos veikos Šilalės rajono savivaldybėje

Kalendoriniai metai	2011	2012	2013	2014	2015
nusikalstamos veikos	560	629	559	468	608
vagystės (skaičius)	223	203	162	145	100
vagystės (%)	39,82%	32,27%	28,98%	30,98%	16,45%

Duomenų šaltinis: [Nusikalstamų veikų žinybinis registras](#).

Kita vertus, dislokavus 769 karius turintį kovinį dalinį seniūnijoje, kurios gyventojų skaičius numatomas nuo 1.929 gyventojų 2018 metais iki 1.563 gyventojų 2034 metais, kaip nurodyta IP 2.3. skyriuje, vienam gyventojui teks nuo 0,40 kario 2018 metais iki 0,49 kario 2034 metais, kas yra vertintina kaip labai didelė visuomenės saugumo užtikrinimo funkciją vykdančių asmenų koncentracija (palyginimui – karių skaičius vienam Lietuvos Respublikos gyventojui sudarys 0,0096 kario 2018 metais ir 0,0118 2034 metais²⁹), todėl Pajūrio seniūnijos teritorijoje gyvenantys asmenys nuolat jausis pakankamai saugiai.

Be to, pagal SE metodikos nuostatas, kai projektas lemia saugumo padidėjimą konkrečioje teritorijoje, paprastai naudą gaunančiais namų ūkiais yra laikomi projekto tikslinėje teritorijoje reziduojantys namų ūkiai. Numatomas Pajūrio seniūnijos³⁰ namų ūkių skaičius yra apskaičiuotas remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis bei 2017 m. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, taip pat laikantis prielaidos, kad vidutinis Pajūrio seniūnijoje esančių namų ūkio dydis atitinka Šilalės rajono savivaldybės vidutinį namų ūkio dydį, kuris sudaro 2,647141 asmens viename namų ūkyje (žr. lentelę žemiau).

Nustačius Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičių, nagrinėjamos socialinės-ekonominės naudos (*pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė*) įvertis yra apskaičiuojamas, panaudojant IP metodikos 6 priede pateiktus standartinius socialinės-ekonominės naudos komponentų įverčius, bei laikantis prielaidos, kad projekto investicijos lemia tik dalinį saugumo situacijos pagerėjimą nuo „pakankamai nesaugiai“ iki „pakankamai saugiai“. Kitaip tariant, proporcinga apskaičiuotos naudos komponento įverčio reikšmės dalis, taikant penkių reikšmių Likerto skalę (jautimasis labai nesaugiai - pakankamai nesaugiai - nei saugiai, nei nesaugiai - pakankamai saugiai - labai saugiai; skirtumas tarp artimiausių reikšmių yra lygus 25 % įverčio reikšmės), yra 50 %. Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuotos socialinės-ekonominės naudos įverčio reikšmės yra nurodytos lentelėje žemiau.

²⁸

<https://www.ird.lt/lt/paslaugos/nusikalstamu-veiku-zinybinio-registro-nvzr-paslaugos/nvzr-nusikalstamumas-pagal-savivaldybes>

²⁹ laikantis prielaidos, kad bendras ribinis karių skaičius 2034 metais sutaps su karių skaičiumi, kuris numatomas 2024 metais.

³⁰ Seniūnijos dydžio teritorija yra pasirinkta, atsižvelgiant į interneto svetainės www.ppplietuva.lt dažnai užduodamų klausimų skiltyje pateiktą klausimą ir atsakymą į jį: „Kokios aprėpties teritorijai rekomenduojama taikyti komponentais „Vietovės patrauklumo namų ūkiams padidėjimas“ ir „Vietovės patrauklumo verslui padidėjimas“ vertinamą naudą? // Kiekvienas projektas yra skirtingas, todėl kiekvieną kartą naudą, vertinamą minėtais komponentais, reikia vertinti individualiai. Poveikio zoną reikia pagrįsti, tačiau, atsižvelgiant į daugelio įgyvendinamų projektų patirtį, nerekomenduojama vertinti naudą didesnei teritorijai nei seniūnija ar panašios aprėpties teritorijai.“

Lentelė 5.6. Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičiaus prognozė

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	faktiniai duomenys				-	0	1	2	3	4	5
Kalendoriniai metai	2011	2011	2011	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Paaiškinimas	namų ūkių skaičius	vidutinis namų ūkio dydis	gyventojų skaičius	-	-	-	-	-	-	-	-
LR gyventojų skaičius	1.267.316	2,382527	3.043.429	2.847.904	2.816.615	2.783.217	2.749.762	2.716.068	2.682.252	2.648.542	2.614.797
Tauragės apskrities gyventojų skaičius	43.799	2,498071	110.059	98.608	97.525	96.368	95.210	94.043	92.872	91.705	90.537
Klaipėdos apskrities gyventojų skaičius	139.895	2,408163	339.062	320.507	316.986	313.227	309.462	305.670	301.864	298.071	294.273
Šiaulių apskrities gyventojų skaičius	126.646	2,362964	301.686	270.482	267.510	264.338	261.161	257.961	254.749	251.547	248.342
Šilalės gyventojų skaičius	9.987	2,647141	26.520	23.791	23.530	23.251	22.971	22.690	22.407	22.126	21.844
Pajūrio seniūnijos gyventojų skaičius	-	-	2.174	1.950	1.929	1.906	1.883	1.860	1.837	1.814	1.791
Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičius	-	-	-	-	729	720	711	703	694	685	677

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Paaiškinimas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LR gyventojų skaičius	2.580.837	2.546.873	2.512.869	2.478.720	2.444.669	2.410.874	2.377.423	2.344.854	2.313.279	2.282.984
Tauragės apskrities gyventojų skaičius	89.361	88.185	87.007	85.825	84.646	83.476	82.318	81.190	80.097	79.048
Klaipėdos apskrities gyventojų skaičius	290.451	286.629	282.802	278.959	275.126	271.323	267.558	263.893	260.340	256.930
Šiaulių apskrities gyventojų skaičius	245.117	241.891	238.662	235.418	232.184	228.975	225.798	222.704	219.706	216.828
Šilalės gyventojų skaičius	21.560	21.276	20.992	20.707	20.422	20.140	19.861	19.589	19.325	19.072
Pajūrio seniūnijos gyventojų skaičius	1.767	1.744	1.721	1.697	1.674	1.651	1.628	1.606	1.584	1.563
Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičius	668	659	650	641	632	624	615	607	598	590

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, Europos Statistikos tarnyba, 2018-2033 metų prognozė sudaryta autorių.

Lentelė 5.7. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	7.711,27	8.051,74	8.399,70	8.756,44	9.146,34	9.553,59	9.978,98	10.423,31
Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičius	720	711	703	694	685	677	668	659
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	0%	0%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
Įverčio reikšmė	0	0	0	3.038.485	3.132.621	3.233.890	3.332.979	3.434.481

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	10.887,43	11.372,21	11.878,58	12.407,49	12.959,96	13.537,02	14.139,78	14.769,38
Pajūrio seniūnijos namų ūkių skaičius	650	641	632	624	615	607	598	590
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
Įverčio reikšmė	3.538.415	3.644.793	3.753.631	3.871.137	3.985.188	4.108.486	4.227.794	4.356.967

Duomenų šaltinis: IP metodikos 6 priede pateiktos įverčio reikšmės 2019-2034 metams, taikomos nuo 2018 m. sausio 1 d.; kiti skaičiavimai atlikti autorių.

5.4. Ekonominiai rodikliai

Žemiau yra pateikiamos kiekvienos IP alternatyvos ekonominių rodiklių reikšmės, kurios yra apskaičiuotos, remiantis IP metodikos 5.4. skyriuje aprašyta tvarka bei pasinaudojant standartine skaičiuokle, paskelbta interneto svetainėje www.ppplietuva.lt (versija 1.2.9.).

Apskaičiuojami šie ekonominiai rodikliai:

a) ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV), kuri parodo, kokia socialinė-ekonominė nauda projektu bus sukurta išorinėje projekto aplinkoje. Būtina akcentuoti, kad EGDV turi būti teigiama, kadangi tik tokiu atveju projektu sukurama ekonominė nauda padengia atsirandančias ekonomines išlaidas;

b) ekonominė vidinė gražos norma (EVGN), tai yra diskonto norma, kuriai esant EGDV yra lygi nuliui. Kadangi ekonominių srautų diskontavimui yra naudojama 5 % socialinė diskonto norma (IP 5.2. skyrius), IP alternatyvos EVGN turėtų būti didesnė už 5 %;

c) ekonominis naudos ir išlaidų santykis (ENIS), kuris atskleidžia, kiek kartų projekto sukurama nauda viršija jam įgyvendinti reikalingas išlaidas. Jeigu ENIS yra mažesnis už 1, projekto sukurama ekonominė nauda yra mažesnė už jam įgyvendinti reikalingas ekonomines išlaidas, todėl toks projektas neturi būti įgyvendinamas.

Lentelė 5.8. Ekonominiai rodikliai

Ekonominis rodiklis	Alternatyva Nr. I	Alternatyva Nr. II
Konvertuota investicijų (A.) GDV	25.322.446	23.412.726
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	9.928.800	9.248.373
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	11.371.974	12.318.630
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	72.879.388	73.326.321
Ekonominė vidinė gražos norma - EVGN	31,66%	32,98%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	3,65	3,69

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal standartinę skaičiuoklę, ekonominių rodiklių apskaičiavimui naudojami duomenys pateikiami skaičiuoklės darbalapiuose „A.1“, „A.2“ bei „3“

5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas

Šiame skyriuje yra tarpusavyje palyginamos išnagrinėtos alternatyvos bei priimamas sprendimas dėl optimalios alternatyvos pasirinkimo.

Pagal IP metodikos 5.5. skyriaus reikalavimus, lyginant alternatyvas pagal ekonominius rodiklius, pirmiausia turi būti atsižvelgta į alternatyvos EGDV, tuomet į ENIS ir paskiausiai – į EVGN.

Pagal EGDV rodiklį, priimtinausia yra alternatyva Nr. II, kurios EGDV viršija analogišką alternatyvos Nr. I rodiklį 0,61%. Alternatyvos Nr. II ENIS rodiklis viršija analogišką alternatyvos Nr. I rodiklį 4,17%, todėl pagal šį rodiklį priimtinausia taip pat yra alternatyva Nr. II. Vertinant EVGN rodiklių reikšmes, alternatyvos Nr. II rodiklis yra 1,09% geresnis nei alternatyvos Nr. I.

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis ekonominės analizės rodiklis yra EGDV, optimalia alternatyva yra laikytina alternatyva Nr. II „*Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija*“.

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

Šiame skyriuje yra atliekama jautrumo analizė, įvertinami lūžio taškai, atliekama scenarijų analizė, rizikos priimtino vertinimas, optimalios alternatyvos rizikų vertinimas, pateikiami apskaičiuoti rizikų įverčiai kiekvienai biudžeto eilutei, nustatomos kritinių kintamųjų tikimybės, įvertintos rizikos yra paskirstomos pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus bei numatomi rizikų valdymo veiksmai.

6.1. Jautrumo analizė

Jautrumo analizė yra atliekama, pasinaudojant IP rengimo skaičiuoklėje nurodytais jautrumo analizės atlikimo principais ir tvarka, keičiant kiekvieną kintamąjį bei fiksuojant susijusių finansinių (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominių (EGDV, EVGN) rodiklių pokyčius. Žemiau (žr. lentelę žemiau) yra pateikiami jautrumo analizės rezultatai toms biudžeto eilutėms, kurių pradinė reikšmė nėra nulinė. Be to, nėra pateikiami jautrumo analizės rezultatai, kai atskiro rodiklio apskaičiavimui konkretaus kintamojo pasikeitimas neturi reikšmės (pvz., socialinės diskonto normos pakeitimas neturi reikšmės FGDV(I) rodiklio apskaičiavimui, finansinės diskonto normos pasikeitimas neturi reikšmės EGDV rodiklio apskaičiavimui, kt.) ar skaičiavimo rezultatas yra neapskaičiuojamas (pvz., FVGN negali būti apskaičiuota, kt.).

Lentelė 6.1. Optimalios alternatyvos jautrumas FGDV(I) atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-21,16%	-30,18%	-32,95%	-35,62%	-35,62%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansinė diskonto norma	0,18%	0,11%	0,06%	0,03%	0,01%	0,00%	-0,00%	-	0,00%	0,00%	0,01%	0,03%	0,07%	0,11%	0,17%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	21,94%	17,55%	13,16%	8,78%	4,39%	2,63%	0,88%	-	-0,88%	-2,63%	-4,39%	-8,78%	-13,16%	-17,55%	-21,94%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,27%	0,22%	0,16%	0,11%	0,05%	0,03%	0,01%	-	-0,01%	-0,03%	-0,05%	-0,11%	-0,16%	-0,22%	-0,27%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,09%	0,07%	0,05%	0,03%	0,02%	0,01%	0,00%	-	-0,00%	-0,01%	-0,02%	-0,03%	-0,05%	-0,07%	-0,09%
Reinvesticijos	1,74%	1,39%	1,04%	0,70%	0,35%	0,21%	0,07%	-	-0,07%	-0,21%	-0,35%	-0,70%	-1,04%	-1,39%	-1,74%
Investicijų likutinė vertė	-9,55%	-7,64%	-5,73%	-3,82%	-1,91%	-1,15%	-0,38%	-	0,38%	1,15%	1,91%	3,82%	5,73%	7,64%	9,55%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,56%	0,45%	0,34%	0,22%	0,11%	0,07%	0,02%	-	-0,02%	-0,07%	-0,11%	-0,22%	-0,34%	-0,45%	-0,56%
Elektros energijos išlaidos	2,76%	2,21%	1,66%	1,10%	0,55%	0,33%	0,11%	-	-0,11%	-0,33%	-0,55%	-1,10%	-1,66%	-2,21%	-2,76%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1,01%	0,81%	0,61%	0,40%	0,20%	0,12%	0,04%	-	-0,04%	-0,12%	-0,20%	-0,40%	-0,61%	-0,81%	-1,01%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	4,24%	3,39%	2,54%	1,69%	0,85%	0,51%	0,17%	-	-0,17%	-0,51%	-0,85%	-1,69%	-2,54%	-3,39%	-4,24%
Kitos išlaidos	1,94%	1,55%	1,16%	0,78%	0,39%	0,23%	0,08%	-	-0,08%	-0,23%	-0,39%	-0,78%	-1,16%	-1,55%	-1,94%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.2. Optimalios alternatyvos jautrumas FVGN(I) atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	12,77%	9,98%	7,30%	4,83%	2,36%	1,39%	0,43%	-0,43%	-1,39%	-2,25%	-4,40%	-6,44%	-8,48%	-10,41%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,21%	0,11%	0,11%	0,11%	-	-	-	-	-	-	-	-0,11%	-0,11%	-0,11%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,11%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reinvesticijos	3,65%	3,00%	2,25%	1,50%	0,75%	0,43%	0,11%	-0,11%	-0,43%	-0,75%	-1,50%	-2,25%	-3,00%	-3,76%
Investicijų likutinė vertė	-38,09%	-29,18%	-21,03%	-13,52%	-6,55%	-3,86%	-1,29%	1,29%	3,76%	6,12%	11,91%	17,27%	22,42%	27,25%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,97%	0,75%	0,54%	0,43%	0,21%	0,11%	-	-	-0,11%	-0,21%	-0,32%	-0,54%	-0,75%	-0,97%
Elektros energijos išlaidos	4,18%	3,43%	2,58%	1,72%	0,86%	0,54%	0,21%	-0,11%	-0,54%	-0,86%	-1,72%	-2,58%	-3,43%	-4,18%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1,61%	1,29%	0,97%	0,64%	0,32%	0,21%	0,11%	-	-0,21%	-0,32%	-0,64%	-0,97%	-1,18%	-1,50%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	6,44%	5,15%	3,86%	2,58%	1,29%	0,75%	0,32%	-0,21%	-0,75%	-1,29%	-2,58%	-3,86%	-5,15%	-6,55%
Kitos išlaidos	3,00%	2,36%	1,82%	1,18%	0,64%	0,32%	0,11%	-0,11%	-0,32%	-0,54%	-1,18%	-1,82%	-2,36%	-3,00%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.3. Optimalios alternatyvos jautrumas EGDV atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-46,56%	-39,40%	-30,42%	-21,49%	-21,49%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Socialinė diskonto norma	15,21%	11,98%	8,85%	5,81%	2,86%	1,71%	0,57%	-	-0,56%	-1,68%	-2,78%	-5,47%	-8,09%	-10,63%	-13,10%

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	7,32%	5,86%	4,39%	2,93%	1,46%	0,88%	0,29%	-	-0,29%	-0,88%	-1,46%	-2,93%	-4,39%	-5,86%	-7,32%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,09%	0,07%	0,06%	0,04%	0,02%	0,01%	0,00%	-	-0,00%	-0,01%	-0,02%	-0,04%	-0,06%	-0,07%	-0,09%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,04%	0,03%	0,02%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	-	-0,00%	-0,00%	-0,01%	-0,01%	-0,02%	-0,03%	-0,04%
Reinvesticijos	0,53%	0,43%	0,32%	0,21%	0,11%	0,06%	0,02%	-	-0,02%	-0,06%	-0,11%	-0,21%	-0,32%	-0,43%	-0,53%
Investicijų likutinė vertė	-3,15%	-2,52%	-1,89%	-1,26%	-0,63%	-0,38%	-0,13%	-	0,13%	0,38%	0,63%	1,26%	1,89%	2,52%	3,15%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,23%	0,18%	0,14%	0,09%	0,05%	0,03%	0,01%	-	-0,01%	-0,03%	-0,05%	-0,09%	-0,14%	-0,18%	-0,23%
Elektros energijos išlaidos	0,96%	0,77%	0,57%	0,38%	0,19%	0,11%	0,04%	-	-0,04%	-0,11%	-0,19%	-0,38%	-0,57%	-0,77%	-0,96%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0,35%	0,28%	0,21%	0,14%	0,07%	0,04%	0,01%	-	-0,01%	-0,04%	-0,07%	-0,14%	-0,21%	-0,28%	-0,35%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1,30%	1,04%	0,78%	0,52%	0,26%	0,16%	0,05%	-	-0,05%	-0,16%	-0,26%	-0,52%	-0,78%	-1,04%	-1,30%
Kitos išlaidos	0,68%	0,54%	0,41%	0,27%	0,14%	0,08%	0,03%	-	-0,03%	-0,08%	-0,14%	-0,27%	-0,41%	-0,54%	-0,68%
Statistinio gyvenimo vertė	-22,90%	-18,32%	-13,74%	-9,16%	-4,58%	-2,75%	-0,92%	-	0,92%	2,75%	4,58%	9,16%	13,74%	18,32%	22,90%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	-10,43%	-8,35%	-6,26%	-4,17%	-2,09%	-1,25%	-0,42%	-	0,42%	1,25%	2,09%	4,17%	6,26%	8,35%	10,43%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.4. Optimalios alternatyvos jautrumas EVGN atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-8,61%	-6,34%	-4,21%	-2,67%	-2,67%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	26,35%	20,01%	14,31%	9,10%	4,37%	2,58%	0,85%	-	-0,82%	-2,46%	-4,00%	-7,73%	-11,19%	-14,40%	-17,43%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,24%	0,18%	0,15%	0,09%	0,06%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,06%	-0,09%	-0,15%	-0,18%	-0,24%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,09%	0,09%	0,06%	0,03%	0,03%	-	-	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,09%	-0,09%
Reinvesticijos	0,12%	0,12%	0,09%	0,06%	0,03%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,09%	-0,12%	-0,12%
Investicijų likutinė vertė	-0,36%	-0,30%	-0,21%	-0,15%	-0,06%	-0,03%	-	-	-	0,03%	0,06%	0,15%	0,21%	0,30%	0,36%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,15%	0,12%	0,09%	0,06%	0,03%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,09%	-0,12%	-0,15%
Elektros energijos išlaidos	0,76%	0,61%	0,45%	0,30%	0,15%	0,09%	0,03%	-	-0,03%	-0,09%	-0,15%	-0,30%	-0,45%	-0,61%	-0,76%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0,27%	0,21%	0,15%	0,12%	0,06%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,06%	-0,12%	-0,15%	-0,21%	-0,27%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1,03%	0,82%	0,61%	0,42%	0,21%	0,12%	0,03%	-	-0,03%	-0,12%	-0,21%	-0,42%	-0,61%	-0,82%	-1,03%
Kitos išlaidos	0,55%	0,42%	0,33%	0,21%	0,12%	0,06%	0,03%	-	-0,03%	-0,06%	-0,12%	-0,21%	-0,33%	-0,42%	-0,55%
Statistinio gyvenimo vertė	-16,62%	-13,22%	-9,85%	-6,52%	-3,24%	-1,94%	-0,64%	-	0,64%	1,94%	3,21%	6,37%	9,52%	12,61%	15,71%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	-7,73%	-6,16%	-4,61%	-3,06%	-1,52%	-0,91%	-0,30%	-	0,30%	0,91%	1,52%	3,03%	4,55%	6,06%	7,55%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Atlikus jautrumo analizę, nustatytas kritinis kintamasis (tai yra kintamasis, kurio reikšmei pasikeitus 1%, projekto FGDV(I), FVGN(I), EVGN arba EGDV pasikeičia daugiau nei 1 %) – investicijų likutinė vertė.

Šių kritinio kintamojo atžvilgiu turi būti tinkamai įvertintos rizikos bei parinkti tinkami rizikų valdymo veiksmai.

Įvertinus lūžio taškų reikšmes (žr. lentelę žemiau), būtina akcentuoti, kad investicijų sumai padidėjus 341%, taip pat apskaičiuotai socialinei ekonominei naudai tapus žalos komponentu (pvz., jeigu vietoje gyvenimo kokybės pagerėjimo būtų stebimas iš esmės tokio paties dydžio gyvenimo kokybės sumažėjimas), projekto EGDV taptų lygi nuliui (ekonominė nauda taptų lygi ekonominėms išlaidoms). Kadangi tokia situacija yra labai mažai tikėtina, projektas neturėtų būti vertinamas kaip ypač rizikingas generuojamos naudos visuomenėje kontekste. Atsižvelgiant į tai, kad investicijų likutinė vertė turi esminę įtaką projekto rezultatams, būtina užtikrinti tinkamą infrastruktūros valdymą tam, kad investicijų likutinės vertės prognozė atitiktų realią situaciją, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui.

Lentelė 6.5. Lūžio taškai

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(GDV)	(realiai)	Lūžio taškai (GDV)	Lūžio taškai (% nuo plano)
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	29.684.624	31.502.279	131.052.741	341%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	369.822	400.000	99.972.573	26933%
Projekto administravimas ir vykdymas	115.992	123.053	78.666.042	67720%
Reinvesticijos	2.351.539	3.732.249	112.931.678	4702%
Investicijų likutinė vertė	12.917.846	23.264.311	-89.502.121	-793%
Darbo užmokesčio išlaidos	760.360	1.098.278	85.182.979	11103%
Elektros energijos išlaidos	3.734.915	5.259.137	101.239.648	2611%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.368.512	1.927.003	100.481.571	7242%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	5.731.897	8.071.089	115.857.515	1921%
Kitos išlaidos	2.623.716	3.694.457	98.956.053	3672%
Statistinio gyvenimo vertė	67.181.026	105.589.641	-6.145.293	-109%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	30.604.952	47.658.867	-42.721.368	-240%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.2. Scenarijų analizė

Scenarijų analizė yra atliekama, pasinaudojant IP skaičiuoklėje nurodytais scenarijų analizės atlikimo principais ir tvarka:

a) nurodomos standartinės IP rengimo skaičiuoklėje nurodytos kiekvieno scenarijaus prielaidos, bei

b) išnagrinėjami penki galimi scenarijai (pesimistinis, mažiau pesimistinis, realus, mažiau optimistinis ir optimistinis).

Projekto finansiniai ir ekonominiai rodikliai yra paskaičiuojami kiekvienam optimalios alternatyvos kintamųjų reikšmių deriniui (scenarijui). Scenarijų analizės rezultatai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau). Pabrėžtina, kad net ir pesimistinio scenarijaus atveju (visiems projekto kintamiesiems pablogėjus 25%), projektas netaptų nenaudingas, EGDV liktų ženkliai teigiama, o EVGN netaptų mažesnė nei taikoma diskonto norma (5%). Šie rezultatai patvirtina, kad projektas nėra ypač rizikingas sukuriama ekonominės naudos požiūriu, tačiau projekto veiklų įgyvendinimo metu turi būti skiriamas nuolatinis dėmesys investicijų likutinės vertės valdymui bei kontrolei. Kartu reikėtų pabrėžti, kad palankiai susiklosčius aplinkybėms, projekto generuojama ekonominė nauda išaugtų daugiau nei 1,4 karto.

Lentelė 6.6. Scenarijų analizė

Scenarijaus pavadinimas / Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-48.738.340	-39.789.454	-33.823.531	-27.857.610	-18.908.726
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-15,94%	-11,76%	-9,32%	-7,03%	-3,69%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-8,36%	-6,23%	-4,87%	-3,50%	-1,39%
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	38.140.727	59.252.082	73.326.321	87.400.560	108.511.919
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	18,87%	26,96%	32,98%	39,78%	52,20%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.3. Kintamųjų tikimybės

Nustatant biudžeto eilutės taikytinus tikimybių skirstinius, buvo įvertintos IP metodikos 6.3. skyriaus nuostatos, taip pat galimybė rizikos kintamųjų tikimybės apskaičiuoti savarankiškai atskiroje elektroninėje byloje, pateikiant alternatyvius tikimybių skirstinius ir/ar parametrus³¹. Atsižvelgiant į tai, šio IP 2 priede yra pateikiami ir paaiškinami alternatyvių tikimybių skirstinių parametrų pasirinkimo argumentai bei metodika.

Atlikus papildomus skaičiavimus, kaip nurodyta 2 priede, IP kontekste aktualiems kintamiesiems yra priskirtini tikimybių skirstiniai bei jų parametrai nurodyti žemiau.

Lentelė 6.7. Tikimybių skirstinių ir jų parametrų priskyrimas

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	Tikimybių skirstinio pavadinimas	Tikimybių skirstinio parametrai
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,016841$ $\beta - 0,279729$ $\gamma - 0,692479$ moda – 0,977812
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,814280$ $\beta - 0,261860$ $\gamma - 0,703260$ moda – 0,968868
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 1,964875$ $\beta - 0,191375$ $\gamma - 0,709125$ moda – 0,916773
A.8.	Reinvesticijos	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,166742$ $\beta - 0,270468$ $\gamma - 0,699968$ moda – 0,970436
B.	Investicijų likutinė vertė	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 146,15385 %
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %

³¹ IP metodikos 6.3. skyriuje yra nurodoma: „Jei vartotojas (pvz., atsižvelgiant į 6.6. skyriuje nustatyta tvarka atliktus veiksmus) nesutinka naudoti SNA skaičiuoklėje pagal nutylėjimą siūlomus skirstinius ir/ar jų parametrus, tuomet rizikos kintamųjų tikimybės galima apskaičiuoti savarankiškai atskiroje elektroninėje byloje, pateikiant alternatyvius tikimybių skirstinius ir/ar parametrus. Pasirinkdami tikimybės skaičiuoti naudoti alternatyvius skirstinius ir/ar jų parametrus, pateikite pagrindimą, dėl kokių priežasčių priėmėte tokį sprendimą (pvz., parinkti konkretūs rizikų valdymo veiksmai, mokslinis (eksperimentinis) tyrimas (straipsnis), kt.). Taip pat pateikite teikiamų alternatyvių skirstinių pasirinkimo priežastis bei pagrįskite įrašomus skirstinio parametrus. Pagrindimas turi būti paremtas bent vienu iš šių šaltinių: atliktų mokslinių tyrimų rezultatais, moksliniais straipsniais, tyrimų ataskaitomis, istoriniais (empiriniais) duomenimis, įvadytų ekspertų apklausos rezultatais.“

Jei pagrindimo šaltiniai negali būti laisvai prieinami internetu, tuomet svarbiausi tyrimo, kuriuo grindžiamas skirstinio ir jo parametrų pasirinkimas, metodikos aspektai ir gauti rezultatai turi būti aprašyti IP.“

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	Tikimybių skirstinio pavadinimas	Tikimybių skirstinio parametrai
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.6.	Kitos išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 200 %
H.1.1.	Statistinio gyvenimo vertė	Normalus	Standartinis nuokrypis – 50 %
H.1.2.	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	Normalus	Standartinis nuokrypis – 50 %

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.4. Rizikų vertinimas

Remiantis IP metodikos 6.4.1. skyriaus nuostatomis, apskaičiuojant rizikų įverčius, kiekvienam nagrinėjamam kintamajam yra taikoma parinkta tikimybių skirstinio kaupiamosios tikimybių kreivės reikšmės apskaičiavimo formulė, laikantis prielaidos, kad pasitikėjimo laipsnis yra lygus 70 % bei taikomi IP 6.3. skyriuje nurodyti tikimybių skirstinio parametrai.

Lentelė 6.8. Rizikų įverčiai

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	IP biudžeto eilutės reali suma	IP biudžeto eilutės rizikos įvertis
A.	Alternatyvos investicijos, iš viso	35.757.581	5.070.797
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	31.502.279	4.524.932
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	400.000	36.432
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	123.053	11.665
A.8.	Reinvesticijos	3.732.249	497.768
B.	Investicijų likutinė vertė	23.264.311	2.248.735
D.	Veiklos ir finansinės išlaidos, iš viso	20.049.964	2.259.664
D.1.	Veiklos išlaidos	20.049.964	2.259.664
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	1.098.278	123.778
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	5.259.137	592.713
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.927.003	217.176
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	8.071.089	909.625
D.1.6.	Kitos išlaidos	3.694.457	416.371
F.	Grynosios pajamos	-23.782.213	-7.828.620
G.	Finansavimas, iš viso	55.807.544	18.370.705
G.2.	Nuosavos lėšos	55.807.544	18.370.705
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	55.807.544	18.370.705
H.	Socialinio ekonominio (SE) poveikio finansinė išraiška	153.248.508	40.181.798
H.1.	SE nauda	153.248.508	40.181.798
H.1.1.	Statistinio gyvenimo vertė	105.589.641	27.685.631
H.1.2.	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	47.658.867	12.496.167

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis „5.1“ ir darbalapis „Rizikos“; sudaryta autorių.

Būtina akcentuoti, kad aukščiau nurodytų rizikos įverčių reikšmė yra apskaičiuota, neįvertinus šios rizikos pasiskirstymo pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus, tai yra šis rizikos įvertis nėra diskontuotas taikytinos finansinės / socialinės diskonto normos dydžiu. Be to, pažymėtina, kad socialinio-ekonominio poveikio rizikos įvertis neturi įtakos finansiniams srautams bei negali įtakoti projekto vykdytojo neapibrėžtų įsipareigojimų, kaip jie suprantami pagal 19-ąjį verslo apskaitos standarto „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“ 4.4. punktą, dydžio, todėl nėra vertintinas, atliekant rizikų paskirstymo pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus veiksmus.

Remiantis IP metodikos 6.4.2. skyriaus nuostatomis, apskaičiuoti rizikų įverčiai yra paskirstomi atitinkamoms rizikų grupėms bei sumuojami pagal šias rizikų grupes (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 6.9. Rizikų grupių įverčiai

Rizikų grupės pavadinimas	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės
1. Projektavimo rizika	10.995	A.5., A.6.
2. Rangos darbų rizika	4.263.848	A.1., A.2., A.3.
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	33.684	A.4.
4. Įsigyjamų Paslaugų rizika	0	A.7.
5. Finansavimo prieinamumo rizika	0	D.2.
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.602.550	D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4., D.1.5., D.1.6.
7. Paklausos rinkoje rizika	0	C.1., C.2., C.3.
8. Turto likutinės vertės rizika	1.562.266	A.8., B.

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapio "Rizikos" 63-70 eilutės; sudaryta autorių.

Remiantis IP metodikos 6.4.3. skyriaus nuostatomis, rizikos įverčiai paskirstomi pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus, laikantis prielaidos, kad rizikos pasireiškimas ir papildomų šių rizikų valdymui skiriamų lėšų poreikis yra aktualus tais metais, kai atsiranda atitinkamas finansinis srautas (žr. lentelę žemiau; detalus kiekvieno rizikos įverčio pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus yra pateikiamas IP skaičiuoklėje).

Lentelė 6.10. Rizikų pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus

	(GDV)	(reali vertė)	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	7.473.344	9.579.198	66.023	2.042.142	2.464.864	171.394	171.732	172.086	172.457	172.845
Įgyvendinant projektą, priimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	7.473.344	-	66.023	1.963.598	2.278.905	152.369	146.797	141.442	136.295	131.348

(lentelės tęsinys)

	(GDV)	(reali vertė)	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	7.473.344	9.579.198	173.252	173.678	227.472	174.592	619.502	175.595	176.133	2.425.431
Įgyvendinant projektą, priimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	7.473.344	-	126.594	122.024	153.672	113.412	386.939	105.458	101.712	1.346.756

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapio "5.1" 62-64 eilutės; sudaryta autorių.

6.5. Rizikos priimtinumas

Rizikos priimtinumas yra įvertinamas, pasinaudojant IP skaičiuoklėje nurodytais rizikos priimtumo atlikimo principais ir tvarka:

- atliekant Monte Karlo analizę, pasirinktas 5.000 simuliacijų skaičius,
- pagal šį statistinio pasiskirstymo metodą 5.000 kartų imamos (simuliuojamos) atsitiktinės kintamųjų reikšmės pagal IP 6.3. skyriuje apibrėžtą kiekvieno kintamojo tikimybių skirstinį, ir
- kiekvienam kintamųjų reikšmių deriniui (simuliacijai) apskaičiuojamos IP finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės.

Rengiant IP, projekto vykdytojas, įvertinęs projekto specifiką, nusprendė laikyti priimtinomis šias projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmes:

- finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms – -41.296.874 EUR (tai yra optimalios alternatyvos FGDV(I) kartu su apskaičiuotų neapibrėžtųjų įsipareigojimų suma);
- finansinė vidinė grąžos norma investicijoms – -9,3 % (optimalios alternatyvos FVGN(I);
- ekonominė grynoji dabartinė vertė – 0 EUR;
- ekonominė vidinė grąžos norma – 5,00 %.

Kaip nurodyta, apskaičiuojant priimtina FGDV(I) reikšmę, projekto vykdytojas įvertino galimą pasireikšti IP įgyvendinimo neapibrėžtųjų įsipareigojimų finansinę naštą, apskaičiuotą IP 6.4. skyriuje, projekto organizacijos biudžetui ir laiko ją priimtina, kadangi turės galimybę užtikrinti pakankamą planuojamų įgyvendinti pokyčių ir veiklos vykdymo finansavimą.

Pasinaudojant IP skaičiuoklės funkcionalumu bei atlikus Monte Karlo analizę, gauti duomenys (žr. lentelę žemiau) leidžia teigti, kad IP rizikos projekto vykdytojui yra priimtinos, kadangi visų pageidaujamų rodiklių pasiekimo tikimybė viršija 50 %. Nepaisant to, taip pat turi būti numatytos papildomos rizikų pasireiškimo valdymo priemonės (ypač atkreipiant dėmesį į palyginus mažą FVGN(I) pasiekimo tikimybę) tam, kad pageidaujamų rodiklių pasiekimo tikimybė būtų dar didesnė.

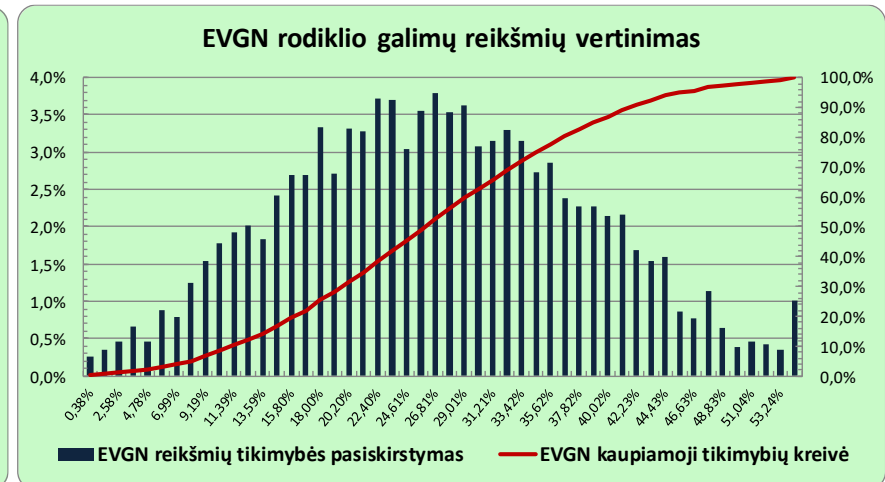
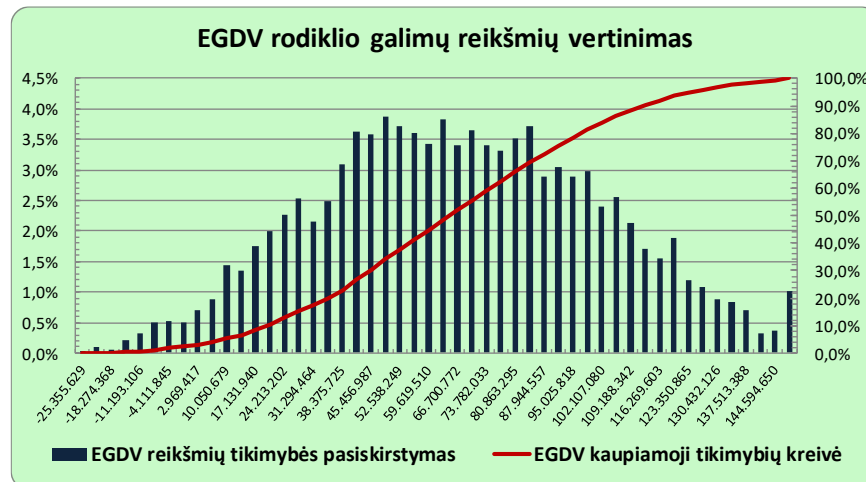
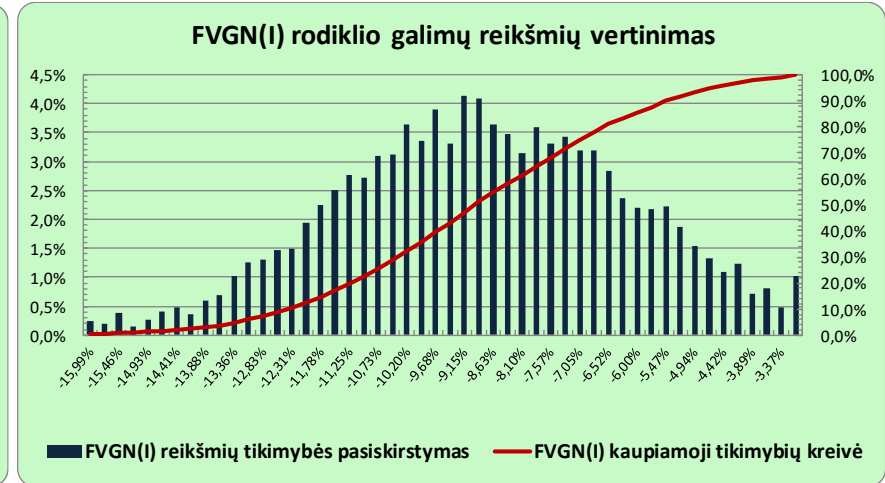
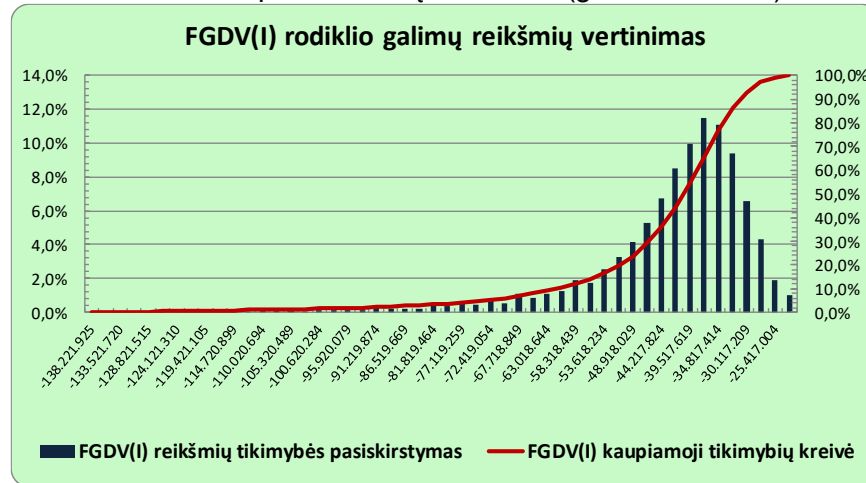
Lentelė 6.11. Rizikos priimtumo įvertinimas

Rodiklis	Minimali priimtina rodiklio reikšmė	Tikimybė, kad nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV(I)	-41.296.874	61,8%	-35.992.465
FVGN(I)	-9,3%	58,6%	-9,0%
EGDV	0	97,2%	50.767.933
EVGN	5,0%	97,2%	27,4%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis "5.4"; sudaryta autorių pagal patikslintus tikimybių skirstinių parametrus.

Rizikos priimtumo analizės grafiniai rezultatai (žr. paveikslą žemiau) patvirtina išvadą, kad projekto įgyvendinimas yra finansiškai nuostolingas (FGDV(I) ir FVGN(I) iš esmės visais atvejais lieka neigiami), o projekto socialinė-ekonominė nauda visuomenei yra teigiama (tikimybė, kad EGDV bus teigiama ir generuos naudą visuomenei yra 95,9 %).

Paveikslas 6.1. Rizikos priimtumo įvertinimas (grafinė išraiška)

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis "5.5"; sudaryta autorių pagal patikslintus tikimybių skirstinių parametrus.

6.6. Rizikų valdymo veiksmai

Rizikos analizė atliekama, siekiant nustatyti pagrindinius veiksnius (įvykius, poveikį), kurie gali neigiamai paveikti IP įgyvendinimą, ir įvertinti šių veiksnių galimą poveikį projekto įgyvendinimui.

Pabrėžtina, kad labiau detalus rizikos veiksnių aprašymas yra pateikiamas IP 7. skyriuje. Atlikant IP rizikos analizę įvertinti šie pagrindiniai rizikos veiksniai, turintys įtakos IP įgyvendinimui laiku, išlaidų dydžiui ir projekto įgyvendinimo kokybei:

- a) rizikų grupė „Projektavimo rizika“. Šios rizikų grupės veiksnių pasireiškimas gali ženkliai įtakoti projekto administravimo ir vykdymo išlaidų pasikeitimą.

Lentelė 6.12. Projektavimo rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Netinkamai atlikti projektavimo veiksmai neleidžia pasiekti projekto rezultatų	prevencija / perdavimas	vidutinė	didelis	Rangovas bus atrinktas pagal galiojančius viešųjų pirkimų reikalavimus, taikant kvalifikacinius reikalavimus, leidžiančius užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Rengiant projektą, įvertinti privačių rinkos dalyvių gebėjimai tinkamai atlikti projektavimo darbus. Rengiant techninį projektą, taip pat dalyvaus tiek darbus atliksiantis juridinis asmuo, tiek nepriklausomi ekspertai.
Reikalavimų infrastruktūrai pasikeitimas projektavimo metu	prevencija / perdavimas	didelė	vidutinis	Pasirašant VPSP sutartį, bus nustatyti / apibrėžti kriterijai, kuriais remiantis bus nusprendžiama, kaip gali būti keičiami reikalavimai infrastruktūrai bei kas atsakingas už šių pakeitimų sąlygojamų sąnaudų apmokėjimą.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- b) rizikų grupė „Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika“. Šios rizikų grupės veiksnių pasireiškimas gali nulemti ženklų investicijų sumos pasikeitimą, o pastaroji yra vienas iš kritinių projekto biudžeto kintamųjų.

Lentelė 6.13. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
LR institucijų sprendimai, apribojantys projekto veiklų įgyvendinimą	prevencija	maža	didelis	Pasirašius VPSP sutartį bus priimti sutartiniai įsipareigojimai, kurių nesilaikymas neigiamai įtakos valstybės biudžetą (bus numatytos finansinės sankcijos). Pasikeitus projekto vadovui ar komandos nariams, visi nauji dalyviai bus informuojami apie Projekto etapą, pažangą bei vykdomas veiklas.
Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	perdavimas	maža	mažas	Rangovas bus atrinktas pagal galiojančius viešųjų pirkimų reikalavimus, taikant kvalifikacinius reikalavimus, leidžiančius užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Rengiant projektą, įvertinti privačių rinkos dalyvių gebėjimai tinkamai atlikti rangos darbus.
Sukeliama žala aplinkai, vykdant nekilnojamojo turto statybos rangos darbus	perdavimas	vidutinė	mažas	Rangos sutartyje bus numatytos sankcijos bei įpareigojimas atlyginti sukeltą žalą aplinkai. KAM darbuotojai atliks nuolatinę darbų vykdymo priežiūrą. Pagal sutartį numatoma atrinkti rangovą, kuris atliks darbus laikydamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos standartų.
Netinkamas projekto valdymas	prevencija	vidutinė	vidutinis	Projekto valdymo komanda bus suformuota iš kvalifikuotų specialistų, turinčių projektų įgyvendinimo patirties. KAM turi pakankamą patirtį, įgyvendinant kompleksinius infrastruktūros plėtros bei atnaujinimo projektus.
Neteisingai įvertintos išlaidos rangos darbų atlikimui	prevencija / perdavimas	vidutinė	vidutinis	Rengiant projektą, pasitelkti kvalifikuoti specialistai planuojamų išlaidų vertinimui. Rengiant techninį projektą, taip pat dalyvaus tiek darbus atliksiantis juridinis asmuo, tiek nepriklausomi ekspertai. Papildomas išlaidų poreikis bus padengtas valstybės biudžeto lėšomis. Pasirašant sutartį su privačiu partneriu, yra numatyta apskaičiuoti maksimalius viešojo sektoriaus įsipareigojimus, atsižvelgiant į identifikuos rizikos įverčius.

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Projekto gyvybingumo pasikeitimas dėl pasikeitusių reikalavimų rangos darbų kokybei	prevencija	didelė	didelis	Pasikeitus reikalavimams dėl infrastruktūros, ypač energinių požymių, kokybės, gali atsirasti poreikis įsigyti brangesnius rangos darbus/medžiagas. Rizika bus valdoma aktyviai bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerija, siekiant užtikrinti taikomų kokybės reikalavimų nuoseklumą bei stabilumą.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- c) rizikų grupė „Finansavimo prieinamumo rizika“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali nulėmti paskolų palūkanų sumos pasikeitimą bei pabloginti FGDV(K) bei FVGN(K) finansinius rodiklius.

Lentelė 6.14. Finansavimo prieinamumo rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Apyvartinių lėšų trūkumas projekto įgyvendinimo metu	prevencija	maža	didelis	Projekto įgyvendinimo metu gali pasireikšti lėšų trūkumas vykdant užsibrėžtas veiklas. Tai galėtų sąlygoti neatsiskaitymus su privačiu partneriu, rangovais už atliktus darbus laiku, konfliktus su rangovais, sankcijas dėl sutarčių nuostatų nevykdymo, projekto įgyvendinimo vėlavimą, vykdomų darbų sustabdymą ir pan. Esant poreikiui, apyvartinių lėšų poreikis galėtų būti padengtas iš skolintų lėšų arba papildomų valstybės biudžeto asignavimų. Veiksmų pasireiškimą taip pat planuojama valdyti, sutartyje su privačiu partneriu numatant atsiskaitymo ir mokėjimų mechanizmą, skatinantį savalaikius apmokėjimus bei drausmingą finansinį planavimą, užtikrinamą civilinės sutarties (tarp KAM ir privataus partnerio) nuostatomis.
Paskolų aptarnavimo išlaidų pasikeitimas	perdavimas	didelė	vidutinis	Pasikeitus paskolų palūkanoms, padidės/sumažės KAM išlaidos, susijusios su paskolų aptarnavimu. Veiksnių pasireiškimo valdymą yra numatoma perduoti privačiam partneriui, siekiant užtikrinti finansavimo šaltinių diversifikaciją (nuosavo kapitalo, skolinto kapitalo ir/ar kitų finansinių priemonių pritraukimą).

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- d) rizikų grupė „Teikiamų paslaugų rizika“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali įtakoti veiklos išlaidų pasikeitimus, pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

Lentelė 6.15. Teikiamų paslaugų rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Vietos gyventojų nepasitenkinimas	prevencija	maža	mažas	Vietos gyventojų nepasitenkinimą gali nulėmti ilgiau, nei planuota užtrukę rangos darbai, taip pat nenumatytos aplinkybės, dėl kurių projekto rezultatai būtų nepasiekti. Riziką planuojama valdyti, nuolat informuojant gyventojus apie numatomus atlikti, taip pat atliekamus darbus ir jų pabaigos terminus tiek KAM ir LK tinklalapiuose, tiek vietinėje spaudoje.
Ekonominio vystymosi ciklo pasikeitimas, nulemiantis mažesnę/didesnę viešųjų paslaugų paklausą	prevencija	maža	mažas	Projekto metu bus sukurta infrastruktūra, kuria bus naudojamos nemokamų viešųjų paslaugų teikimui. Pasikeitus paklausai (išnykus arba ženkliai sumažėjus poreikiui turėti ginkluotąsias pajėgas), numatoma aktyviai valdyti veiklos išlaidas, susijusias su turto priežiūra, tai yra mažinti/didinti naudojimosi turtu intensyvumą.
Atlikus rangos darbus, atnaujinta infrastruktūra bus netinkama naudoti pagal paskirtį visiškai ar iš dalies	prevencija / perdavimas	maža	didelis	Viešųjų pirkimų techninę specifikaciją bei techninį projektą rengs tinkamą patirtį turintys specialistai. Vykdamie viešuosius pirkimus, bus suformuluoti kvalifikaciniai reikalavimai, leidžiantys užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Sutartyje su rangovu bus įtrauktos nuostatos dėl rangovo pareigos nemokamai ištaisyti atliktų darbų

				trūkumus per įstatymų nustatytą garantinį laikotarpį. KAM darbuotojai nuolat kontroliuos darbų eigą bei fiksuos nukrypimus nuo darbų plano ir /ar darbų kokybės. Šių veiksmų aktyvų valdymą yra planuojama perduoti numatomam pasitelkti privačiam partneriui, įskaitant veiksmų pasireiškimo finansinio poveikio valdymą.
Elektros energijos išlaidų pokyčiai	perdavimas	didelė	vidutinis	Pasireiškus veiksmui, gali sumažėti/padidėti elektros energijos išlaidos. Šio veiksmo valdymą yra numatoma perduoti privačiam partneriui, numatant galimybę pasidalinti veiksmo aktyvaus valdymo nauda tais atvejais, kai privatus partneris sugeba įsigyti elektros energiją geresnėmis rinkos sąlygomis.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- e) rizikų grupė „Turto likutinės vertės rizika“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali nulemti planuotos turto likutinės vertės pokyčius, kas įtakotų ir visų finansinių bei ekonominių rodiklių pasikeitimus.

Lentelė 6.16. Turto likutinės vertės rizikų veiksniai

Veiksny s	Valdymo būdas	Tikimyb ė	Poveiki s	Rizikos valdymo priemonė
Dėl lėšų trūkumo ar kitų priežasčių nevykdomas infrastruktūros būklės palaikymo planas	perdavimas	vidutinė	didelis	Infrastruktūros būklei palaikymui kasmet yra sudaromas planas. Šių rizikų veiksmų valdymą yra planuojama perduoti privačiam partneriui, įskaitant veiksmų pasireiškimo finansinio poveikio valdymą.
Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per projekto ataskaitinį laikotarpį	prevencija	maža	vidutinis	Naujai sukurta infrastruktūra bus nuolat prižiūrima, taip pat bus fiksuojami turto naudojimo intensyvumo pokyčiai, vandalizmo atvejai, kiti įvykiai, kurie gali turėti poveikį investicijų likutinės vertės pokyčiui. Esant nenumatytoms aplinkybėms, bus nedelsiant informuojama KAM bei LK vadovybė bei pagal poreikį kitos savivaldybės/valstybės institucijos.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

7. RIZIKŲ MATRICA

Šiame skyriuje yra apibūdinama rizikų matrica, tai yra paaiškinama, kurie rizikos veiksniai / atvejai yra būdingi IP ir nurodoma, kas prisiima riziką („Privatus subjektas“, „Viešasis subjektas“ ar „Dalijamasi“). Pabrėžtina, kad rizikos veiksniai yra suvokiami taip pat, kaip nurodyta IP metodikos 7 priedo lentelėje, tai yra rizikos veiksnių paaiškinimas atitinka IP metodikos 7 priedo lentelėje pateiktą rizikos veiksnių paaiškinimą.

Lentelė 7.1. Rizikų matrica

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
1.	Projektavimo rizika	Projektavimo rizika pasireiškia, kai projektavimo paslaugų tikslai ir rezultatai, kaina, trukmė nukrypsta nuo planuotosios, taip pat atsiranda kiti veiksniai, darantys įtaką projektavimo paslaugų ar projekto valdymo išlaidoms	Parengtas statinio techninis projektas ar atskiros jo dalys yra netikslūs	Nagrinėjamame projekte infrastruktūros plėtros techninį projektą parengs privatus subjektas, tai yra viešasis subjektas techninio projekto nerengs. Atitinkamai, rizikos veiksnys „Viešasis subjektas rengė techninį projektą“ yra neaktualus, o rizikos veiksnio „Privatus subjektas rengė arba patikslino Viešojo subjekto parengtą techninį projektą“ valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų kaina nukrypsta nuo planuotos	Kadangi projektavimo sąlygos bus prieinamos viešojo pirkimo vykdymo metu, potencialūs paslaugų teikėjais turės galimybę tinkamai įvertinti projektavimo paslaugų apimtį bei kainą, taip pat susijusias papildomas išlaidas. Šio rizikos veiksnio valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų trukmė nukrypsta nuo planuotos	Kadangi projektavimo sąlygos bus prieinamos viešojo pirkimo vykdymo metu, potencialūs paslaugų teikėjais turės galimybę tinkamai įvertinti projektavimo paslaugų apimtį bei trukmę. Šio rizikos veiksnio valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Reikalavimai infrastruktūrai, nurodyti pirkimo dokumentuose, negali būti realizuoti praktikoje	Nagrinėjamame projekte reikalavimai infrastruktūrai bus apibrėžti pirkimo sąlygų techninėje specifikacijoje, kurią parengs perkančioji organizacija. Šie reikalavimai galės būti tikslinami pirkimo vykdymo metu, tai yra potencialiems paslaugų teikėjams bus sudaryta galimybė tikslinti ir/ar koreguoti šias sąlygas iki pateikiant galutinį pasiūlymą. Tais atvejais, kai konkretūs pakeitimai bus atlikti privačių subjektų iniciatyva, dėl šių pakeitimų atsiradusios rizikos bus priskirtos privačiam subjektui. Tais atvejais, kai pirkimo metu nebus atsižvelgta į konkrečius pasiūlymus, dėl šių sprendimų atsiradusios rizikos bus priskirtos viešajam subjektui.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
			Igyvendinant projektą, paaiškėja žemės sklypo (-ų) ir/ar perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimai	Nagrinėjame projekte visi žinomi žemės sklypo (-ų) ir/ar perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimai bus atskleisti pirkimo dokumentuose. Jeigu paaiškėtų papildomi apribojimai, kurie nebuvo atskleisti, riziką dėl šių veiksnių prisiims viešasis subjektas.
			Igyvendinant projektą paaiškėja, kad reikalinga nustatyti ar pakeisti specialiąsias žemės sklypo ir /ar perduodamo turto naudojimo sąlygas	Pirkimo vykdymo metu bus numatyta galimybė susitarti dėl specialiųjų žemės sklypo ir/ar perduodamo turto naudojimo sąlygų. Priklausomai nuo susitarimo turinio, rizika, atsirandanti dėl šių veiksnių, numatoma dalintis.
			Neįvertinami apribojimai dėl kultūros paveldo apsaugos reikalavimų	Pirkimo dokumentuose bus atskleisti visi žinomi apribojimai dėl kultūros paveldo apsaugos reikalavimų. Informacija apie šiuos apribojimus bus prieinama visiems dalyviams, todėl šių veiksnių valdymas bus priskirtas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų teikimo metu paaiškėja parengtų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentų netikslumai/trūkumai	Poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentai bus rengiami privataus subjekto iniciatyva, todėl ši rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Projektavimui reikalingi dokumentai nėra prieinami per nustatytą terminą	Jeigu dokumentai nėra gaunami per nustatytą laiką ir juos gali išduoti viešasis subjektas arba kiti valdžios subjektai, šio rizikos veiksnio sąlygojamos papildomos išlaidos yra priskirtinos viešajam subjektui.
			Projektavimo etape pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai, viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, todėl šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui.
			Kyla ginčai tarp šalių	Rizika priskirtina tai šaliai, dėl kurios veiksmų kilo ginčas. Atsižvelgiant į tai, kad ginčo situacijoje paprastai pateikiamos abipusės pretenzijos, rizika planuojama dalintis.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės projektavimo metu	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
2	Rangos darbų rizika	Rangos darbų (įskaitant paslėptus darbus) kokybė vertinant rizikos veiksnius suvokiama ne	Sukeliama žala aplinkai dėl nekilnojamo turto būklės	Projekto veiklų įgyvendinimo pradžios dienai (2020-01-01) numatomi nekilnojamojo turto objektai gali būti priežastimi dėl žalos aplinkai atsiradimo. Jeigu ši žala atsiranda iki nekilnojamojo turto perdavimo privačiam subjektui, ši rizika tenka

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
		tik kaip nukrypimas nuo standartų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto rangos darbų grafiko bei biudžeto, kai tai turi įtakos rangos darbų išlaidoms. Pažymėtina, kad visi rizikos veiksnių pasireiškimas turi įtakos tik rangos darbų kainai.		viešajam subjektui, o jeigu po perdavimo – privačiam subjektui.
			Sukeliama žala aplinkai atliekant rangos darbus jau esama nekilnojamo turto objekte.	Projekto veiklų įgyvendinimo pradžios dienai (2020-01-01) numatomi nekilnojamojo turto objektai gali būti priežastimi dėl žalos aplinkai atsiradimo. Jeigu ši žala atsiranda iki nekilnojamojo turto perdavimo privačiam subjektui, ši rizika tenka viešajam subjektui, o jeigu po perdavimo – privačiam subjektui.
			Sukeliama žala aplinkai, atliekant naujo nekilnojamojo turto rangos darbus	Naujo nekilnojamojo turto rangos darbai bus atliekami po infrastruktūros perdavimo privačiam subjektui, todėl ši rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Neužtikrinama rangos darbų kokybė dėl aplinkybių, susijusių su informacijos, apie infrastruktūros būklę disponavimu	Informacija apie perduodamos infrastruktūros būklę bus prieinama visiems pirkimo dalyviams, todėl pirkimo dalyviai turės galimybę tinkamai patikrinti infrastruktūros būklę, kad būtų sudaryta galimybė tiksliai įvertinti galimas išlaidas. Atitinkamai, rizikos veiksnio valdymas yra priskirtinas privačiam subjektui.
			Rangos darbai vėluoja dėl rangos darbų pirkimo procedūrų vėlavimo	Rangos darbų pirkimo procedūrų atlikimą yra numatyta patikėti atlikti privačiam subjektui, todėl šis rizikos veiksnys priskirtinas būtent jam.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl nepalankių oro sąlygų.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių procesų organizavimo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl teisės aktais nustatytų kokybės reikalavimų pasikeitimo rangos darbų vykdymo metu.	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai keičiami norminiai teisės aktai, kurie nustato reikalavimus visam ekonominės veiklos sektoriui, rizikos veiksnys priskiriamas privačiam subjektui.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių išteklių tinkamumo ir pakankamumo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl komunalinių paslaugų kainos bei kokybės	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai kinta verslo sąnaudos, rizikos veiksnys yra priskiriamas privačiam subjektui.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Vykdam rangos darbus sukelia žala gretimose teritorijose esančiam turtui	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl MTEPI veiklų plano	Vykdam rangos darbus, nėra numatoma vykdyti MTEPI veiklų, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Paaikėja iš anksto nežinomi rangos darbų apribojimai dėl archeologinių ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimų.	Pirkimo dokumentuose bus atskleisti visi žinomi apribojimai dėl archeologinių ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimų. Informacija apie šiuos apribojimus bus prieinama visiems dalyviams, todėl šių veiksnių valdymas bus priskirtas viešajam subjektui.
			Rangos darbų vykdymo etape pakeičiami reikalavimai rangos darbų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai ir viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės rangos darbų vykdymo metu	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
3	Įsigyjamoms (pagaminamos) įrangoms, įrenginiams ir kito ilgalaikio turto rizika	Įsigyjamoms (pagaminamos) įrangoms, įrenginiams ir kito ilgalaikio turto kokybė vertinant rizikos veiksnius suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų,	Sukeliama žala aplinkai, kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Įrangos, įrenginių ar kito turto sukūrimo kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį. Jeigu rizika pasireiškia dėl infliacijos poveikio, rizika priskirtina viešajam subjektui.
			Įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai ir viešasis subjektas

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksmų paaiškinimas
		normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto įrangos pristatymo grafiko ir pan. Rizikos veiksmų pasireiškimas turi įtakos išimtinai tik įrangos įsigijimo išlaidoms.	gamybos ir tiekimo metu pakeičiami reikalavimai jų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui.
			Įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto kokybė neužtikrinama dėl MTEPI veiklų plano	Tiek vykdant rangos darbus, tiek teikiant paslaugas nėra numatoma vykdyti MTEPI veiklų, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Vėluoja įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto įsigijimas	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
4	Įsigyjamų Paslaugų rizika	Įsigyjamų Paslaugų rizikos veiksnys suvokiamas ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderintos teikiamų Paslaugų apimties bei biudžeto. <u>Rizikų veiksniai pasireiškia išimtinai investavimo laikotarpiu</u> ir daro įtaką įsigyjamų paslaugų išlaidoms.	Įsigyjamų paslaugų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių kokybės ir prieinamumo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Įsigyjamų paslaugų trukmė nukrypsta nuo planuotos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų kaina nukrypsta nuo planuotos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų teikimo metu pakeičiami nustatyti reikalavimai paslaugų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai ir viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
5	Finansavimo prieinamumo rizika	Finansavimo prieinamumas vertinant rizikos veiksnus suvokiamas ne tik kaip finansavimo trūkumas dėl	Nuostoliai dėl skirtingų finansavimo sąnaudų ir veiklos pajamų valiutų.	Valiutos pasirinkimas priklauso nuo privataus subjekto sudaromo finansinio veiklos modelio bei pasirenkamų finansavimo šaltinių, todėl rizikos veiksnys yra priskirtinas privačiam subjektui.
			Finansavimo poreikis pasikeičia	Finansavimo užtikrinimas investicijų išlaidoms padengti turi būti

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
		pasikeitusio poreikio, bet ir nukrypimas nuo suderintos finansavimo paslaugų kainos, finansavimo teikimo laiko bei kitų sąlygų.	dėl padidėjusių investicijų išlaidų.	užtikrinamas privataus subjekto pasirenkamais finansavimo šaltiniais, todėl rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Pagrindinės paskolos suteikimo sąlygų įvykdymas.	Priklausomai nuo to, kas turi įvykdyti pagrindinės paskolos suteikimui nustatytas sąlygas, rizika tenka arba viešajam subjektui, arba privačiam subjektui. Remiantis metodinėmis nuostatomis, rizika priskiriama privačiam subjektui.
			Pasikeičia pagrindinės paskolos tarpbankinių paskolų palūkanų norma.	Tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimo rizika iki VPSP sutarties įsigaliojimo negali būti valdoma privataus subjekto, todėl ši rizika tenka viešajam subjektui. Po VPSP sutarties įsigaliojimo tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimo rizika tenka privačiam subjektui, atsižvelgiant į pastarojo galimybę imtis aktyvių veiksmų šios rizikos valdymui (arba prisiimti šią riziką, priklausomai nuo rizikos valdymo sąnaudų dydžio).
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo.	Pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo rizika iki VPSP sutarties įsigaliojimo negali būti valdoma privataus subjekto, todėl ši rizika tenka viešajam subjektui. Po VPSP sutarties įsigaliojimo pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo rizika, susijusi su finansavimo poreikiu, tenka viešajam subjektui, siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokestį ar rinkliavos tarifo pasikeitimo.	Mokesčių tarifų pasikeitimas tiek iki VPSP sutarties įsigaliojimo, tiek po VPSP sutarties įsigaliojimo rizika, siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, yra priskirtina privačiam subjektui.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subsidijų sumos pasikeitimo.	Investicijų projekto įgyvendinimui nėra numatoma teikti subsidiją, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl finansinių instrumentų forma teikiamo finansavimo sumos pasikeitimo.	Investicijų projekto įgyvendinimui nėra numatoma teikti finansavimą finansinių instrumentų forma, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia valstybės pagalbos	Investicijų projekto įgyvendinimo metu nėra numatoma teikti valstybės

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
			teikimo taisyklių pažeidimo.	pagalbą, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl rangovų ar subrangovų veiksmų ar neveikimo.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
6	Teikiamų Paslaugų rizika	Nukrypimus nuo nustatytų Paslaugų kokybės reikalavimų reiškianti rizika. Tinkamumo rizika suvokiama ne tik kaip jų kokybės nukrypimas nuo standartų, normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų, ar techninėse specifikacijose nustatytų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto Paslaugų teikimo grafiko bei biudžeto. Veiksnių pasireiškimas turi įtakos veiklos išlaidoms.	Pakeičiami nustatyti kokybės reikalavimai paslaugoms	Jeigu viešojo subjekto iniciatyva ir sprendimu yra pakeičiami kokybės reikalavimai teikiamoms paslaugoms, rizikos veiksnys yra priskirtinas viešajam subjektui.
			Pasikeičia teisės aktai, reglamentuojantys teikiamas Paslaugas	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai keičiami norminiai teisės aktai, kurie nustato reikalavimus visam ekonominės veiklos sektoriui, rizikos veiksnys priskiriamas privačiam subjektui.
			Nėra gauti reikalingi leidimai (licencijos)	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų tinkamumas neužtikrinamas dėl žmogiškųjų išteklių	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Naudojamos netinkamos technologijos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Sukeliama žala aplinkai teikiant paslaugas	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
7	Paklausos rinkoje rizika	Paklausos rinkoje rizika suvokiama kaip nukrypimas nuo planuojamų Paslaugų, prekių ar produktų realizavimo rinkoje apimčių. Rizikos veiksnio pasireiškimas turi įtakos gaunamų pajamų apimčiai.	Vėluojama pradėti teikti paslaugas, realizuoti rinkoje prekes ar produktus	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasikeičia konkurentų skaičius ir jų vykdoma veikla	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Be to, valstybės teritorinio vientisumo ir suvereniteto gynyba yra išimtinė valstybės funkcija, o kitų valstybių ar tarptautinių organizacijų teikiamos analogiškos paslaugos gali atsirasti ir būti teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje tik esant išankstiniam Lietuvos Respublikos leidimui ir tik tais atvejais, kai tokie koviniai pajėgumai atitinka Lietuvos Respublikos interesus, taigi, konkurentai nagrinėjamų viešųjų

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
				paslaugų teikimui negali atsirasti, todėl rizikos veiksnys yra neaktualus.
			Pasikeičia vartotojų nuomonė apie teikiamas Paslaugas, prekes ar produktus	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus.
			Pakeičiama kainodara	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus.
			Pasikeičia demografiniai veiksniai	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus. Būtina pabrėžti, kad investicijų projektas yra skirtas infrastruktūros įrengimui, todėl nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausos pokyčiai VPSP projekto apimtyje neturės įtakos nei privataus partnerio, nei viešojo subjekto finansiniams įsipareigojimams. Taip pat būtina pabrėžti, kad Lietuvos Respublikos gyventojų demografiniai pasikeitimai nėra šio projekto objektas ir šie pasikeitimai neturės įtakos VPSP projekto apimtyje teikiamoms paslaugoms. Atsižvelgiant į CPVA 2018 m. gegužės 4 d. el. paštu gautą pastabą („... atsižvelgiant į projekto specifiką, manome, kad rizika dėl demografinių veiksnių pasikeitimo yra taikoma, kadangi KAM užtikrina atitinkamą karininkų skaičių, kuriam kuriama infrastruktūra ir kuris gali būti veikiamas atitinkamų demografinių veiksnių (mažas gimstamumas, emigracija ir pan.). Šiuo atveju viešasis subjektas ją turėtų pasikilti sau.“), rizikos veiksnys yra priskirtas viešajam subjektui.
			Senėja technologijos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
8	Turto likutinės vertės rizika	Turto kaip investavimo objekto likutinė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.	Nukrypstama nuo infrastruktūros būklės palaikymo plano.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per ataskaitinį laikotarpį.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Nustatyti perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisių apribojimai dėl sandorių su trečiosiomis šalimis.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

8. VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO RODIKLIAI

Šiame skyriuje yra apskaičiuojami pagrindiniai VPSP projekto rodikliai:

- a) maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai,
- b) maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui,
- c) prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai,
- d) partnerystės projekto vertė, ir
- e) tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse.

8.1. Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai

Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra maksimali perduodamų veiklų įgyvendinimo kaina (įskaitant visas rizikas ir PVM), kuri atitinka planuojamus didžiausius valstybės turtinius įsipareigojimus. Skaičiuojant rodiklį, laikomasi prielaidos, kad visą riziką, kuri susijusi su perduodamomis privačiam subjektui veiklomis, prisiima viešasis subjektas. Pabrėžtina, kad IP ir VPSP projekto apimtys nesiskiria, todėl šiame IP nurodyti lėšų srautai gali būti naudojami be korekcijų.

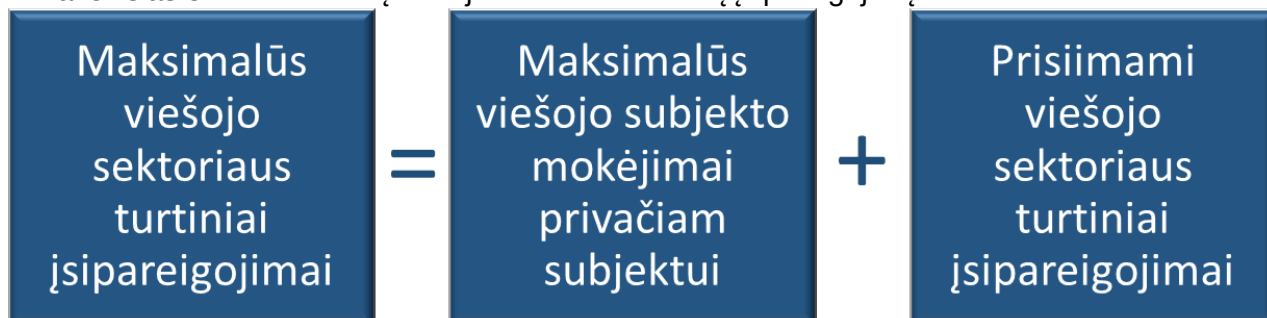
Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“. Pabrėžtina, kad standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, kadangi standartinėje IP skaičiuoklėje VPSP mokėjimas už investicijas bei už veiklos išlaidas yra apskaičiuojamas jau nuo antrųjų projekto įgyvendinimo metų (2020 kalendorinių metų), kai projekto veiklos dar nebus baigtos įgyvendinti.

Maksimalių turtinių įsipareigojimų reali reikšmė sudaro 74.682.518 Eur, o GDV – 53.689.048 Eur.

8.2. Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui

Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui yra maksimali mokėjimų (įskaitant PVM ir rizikas) vertė, kurią viešasis subjektas turėtų sutikti mokėti privačiam subjektui už pastarajam perduodamų veiklų vykdymą pagal VPSP projektą. Kitaip tariant, tai yra lėšų suma, lygi maksimaliems viešojo sektoriaus turtiniams įsipareigojimams, atėmus rizikų, kurias viešasis subjektas planuoja valdyti pats, finansinę išraišką (pastaroji suma sudaro prisiimamus viešojo sektoriaus turtinius įsipareigojimus; žr. paveikslą žemiau).

Paveikslas 8.1. Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų sandara

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“. Pabrėžtina, kad standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, kadangi standartinėje IP skaičiuoklėje, apskaičiuojant maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui vertę, nėra atsižvelgiama į tai, kad rizikų matricoje visų turto likutinės vertės rizikos veiksnių valdymas yra priskirtas privačiam subjektui (privatus subjektas yra 100 % atsakingas už turto likutinės vertės rizikų valdymą). Kartu šių rizikų (išskyrus reinvesticijų sąlygojamas rizikas, kurios priskirtos privačiam subjektui) finansinė išraiška priskiriama viešajam sektoriui pagal rodiklį „Prisiimami viešojo

*sektorius turtiniai įsipareigojimai*³², nors faktinės sąnaudos dėl turto likutinės vertės rizikos veiksmų pasireiškimo teks privačiam subjektui, kaip ir nurodyta rizikų matricoje³².

Maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui reali reikšmė sudaro 73.325.814 Eur, o GDV – 52.510.794 Eur (žr. lentelę žemiau).

8.3. Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai

Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra suprantami kaip rizikų veiksmų, už kurių valdymą atsakingas viešasis subjektas, finansinė išraiška. Kaip minėta, prisiimami viešojo sektoriaus turtinius įsipareigojimai VPSP projekte yra apskaičiuojami iš maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų atimant maksimalius viešojo subjekto mokėjimus privačiam subjektui, tai yra prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra lygūs viešojo subjekto prisiimamoms rizikoms, susijusioms su privačiam subjektui perduodamomis projekto veiklomis, kaip tai yra nurodyta rizikų matricoje.

Prisiimamų viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų reali reikšmė sudaro 1.356.705 Eur, o GDV – 1.178.254 Eur (žr. lentelę žemiau).

³² Siekiant užtikrinti VPSP projekto rodiklių skaičiavimo korektiškumą, standartinės IP skaičiuoklės darbalapio „6.4“ langelyje K21 pateikiama privataus subjekto prisiimtų rizikų vertė (Eur) turėtų sutapti su langelyje D124 pateikiama viešojo subjekto perduodamų rizikų verte, tačiau nagrinėjamo projekto atveju šie skaičiai nesutampa.

Lentelė 8.1. VPSP projekto rodiklių apskaičiavimas

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investicijų lėšų srutas	32.062.329	35.297.932	0	14.237.694	17.327.989	0	0	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srutas	14.219.400	20.049.964	0	0	0	1.520.779	1.523.775	1.526.915	1.530.204	1.533.649
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srutas	7.407.320	9.513.173	0	2.042.142	2.464.864	171.394	171.732	172.086	172.457	172.845
VPSP mokėjimas už investicijas	32.062.329	45.146.995	0	0	0	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846
VPSP mokėjimas už veiklos išlaidas	14.219.400	20.022.350	0	0	0	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	53.689.048	74.682.518	0	2.042.142	2.464.864	5.184.421	5.184.759	5.185.112	5.185.483	5.185.871
Viešojo sektoriaus perduodamos rizikos	6.229.065	8.156.469	0	1.632.507	1.941.481	139.258	139.532	139.820	140.121	140.436
1. Projektavimo rizika	6.467	6.861	0	3.351	3.510	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	3.358.260	3.567.127	0	1.629.156	1.937.971	0	0	0	0	0
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.302.072	1.835.977	0	0	0	139.258	139.532	139.820	140.121	140.436
8. Turto likutinės vertės rizika	1.562.266	2.746.503	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	52.510.794	73.325.814	0	1.632.507	1.941.481	5.152.284	5.152.559	5.152.846	5.153.147	5.153.463
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.178.254	1.356.705	0	409.635	523.382	32.136	32.200	32.266	32.336	32.408

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Investicijų lėšų srutas	32.062.329	35.297.932	0	0	400.000	0	3.332.249	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srutas	14.219.400	20.049.964	1.537.258	1.541.039	1.545.001	1.549.150	1.553.498	1.558.052	1.562.823	1.567.821
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srutas	7.407.320	9.513.173	173.252	173.678	227.472	174.592	619.502	175.595	176.133	2.425.431
VPSP mokėjimas už investicijas	32.062.329	45.146.995	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846	3.472.846
VPSP mokėjimas už veiklos išlaidas	14.219.400	20.022.350	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181	1.540.181
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	53.689.048	74.682.518	5.186.278	5.186.704	5.240.499	5.187.618	5.632.529	5.188.622	5.189.159	7.438.458
Viešojo sektoriaus perduodamos rizikos	6.229.065	8.156.469	140.767	141.113	194.824	141.856	586.674	142.671	143.108	2.392.300
1. Projektavimo rizika	6.467	6.861	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	3.358.260	3.567.127	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.302.072	1.835.977	140.767	141.113	141.476	141.856	142.254	142.671	143.108	143.566
8. Turto likutinės vertės rizika	1.562.266	2.746.503	0	0	53.348	0	444.420	0	0	2.248.735
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	52.510.794	73.325.814	5.153.793	5.154.140	5.207.850	5.154.882	5.599.701	5.155.698	5.156.134	7.405.327
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.178.254	1.356.705	32.485	32.565	32.648	32.736	32.828	32.924	33.025	33.131

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

8.4. VPSP projekto vertė

VPSP projekto vertė yra visos pagal VPSP sutartį privataus subjekto planuojamos gauti pajamos be PVM. Atsižvelgiant į tai, kad IP numatoma įgyvendinti valdžios ir privataus sektorių partnerystės būdu (VŽPP), numatoma VŽPP vertė yra lygi maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui diskontuotai sumai be PVM. Įvertinus maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui diskontuotą sumą su PVM (52.510.794 Eur), VPSP projekto vertė yra lygi 43.397.350 Eur.

8.5. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse

Remiantis Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinių rekomendacijų³³ 5.5. skyriaus nuostatomis, viešojo sektoriaus balanse skolos dydis būtų apskaitomas tokia verte, kurią sudaro visų VPSP projekte nurodytų investicijų ir reinvesticijų vertė. Kaip nurodyta rekomendacijose, investicijų ir reinvesticijų vertė yra lygi investicijų ir reinvesticijų verčių ir rizikų, susijusių su šių investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu ir kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, verčių sumai.

Pabrėžtina, kad standartinėje IP skaičiuoklėje, apskaičiuojant tikėtiną skolos dydį viešojo sektoriaus balanse, yra atsižvelgiama tik į investicijų ir reinvesticijų vertes, tačiau nėra atsižvelgiama į rizikas, susijusias su šiomis investicijomis ir reinvesticijomis, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui. Dėl šios priežasties standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, o tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse yra apskaičiuojamas pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinių rekomendacijų 5.5. skyriaus nuostatas ir pateikiamas žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiamas IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“.

Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse yra 34.087.361 Eur (reali reikšmė), o GDV – 30.285.303 Eur.

8.6. Nominalių VPSP finansinių rodiklių reikšmių apskaičiavimas

Apskaičiuojant nominalias VPSP finansinių rodiklių reikšmes, yra taikomas 2,00 % lėšų srauto konvertavimo iš realaus į nominalų koeficientas, atsižvelgiant į Europos Centrinio Banko siekiamą ilgalaikį infliacijos lygį. Nominalių reikšmių skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“.

8.7. Apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija

Žemiau yra pateikiama apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 8.2. VPSP finansinių rodiklių reikšmės

VPSP finansinis rodiklis	GDV	Realinė reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turiniai įsipareigojimai PP	53.689.048	74.682.518	89.109.789
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui	52.510.794	73.325.814	87.639.341
Prisiimami viešojo sektoriaus turiniai įsipareigojimai PP	1.178.254	1.356.705	1.470.448
PP vertė	43.397.350	60.599.846	72.429.208
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	34.087.361	36.542.458

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

³³ Patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2017 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 2017/8-48 redakcija), paskelbta interneto svetainėje http://www.pplietuva.lt/wp-content/uploads/2017/03/II_metodika.pdf

Lentelė 8.3. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investicijų ir reinvesticijų vertė be PVM	26.212.285	28.862.623	0	11.777.119	14.001.000	0	0	0	0	0
Rizikų, susijusių su investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, vertė be PVM	4.073.018	5.224.737	0	1.349.761	1.605.139	0	0	0	0	0
1. Projektavimo rizika	6.467	6.861	0	3.351	3.510	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	2.775.421	2.948.039	0	1.346.410	1.601.629	0	0	0	0	0
8. Turto likutinės vertės rizika	1.291.129	2.269.837	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	34.087.361	0	13.126.880	15.606.140	0	0	0	0	0

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Investicijų ir reinvesticijų vertė be PVM	26.212.285	28.862.623	0	0	330.579	0	2.753.925	0	0	0
Rizikų, susijusių su investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, vertė be PVM	4.073.018	5.224.737	0	0	44.089	0	367.289	0	0	1.858.459
1. Projektavimo rizika	6.467	6.861	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	2.775.421	2.948.039	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Turto likutinės vertės rizika	1.291.129	2.269.837	0	0	44.089	0	367.289	0	0	1.858.459
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	34.087.361	0	0	374.668	0	3.121.214	0	0	1.858.459

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

Lentelė 8.4. Nominalių VPSP finansinių rodiklių skaičiavimas

Nominalios reikšmės	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	53.689.048	89.109.789	0	2.082.985	2.564.444	5.501.749	5.612.149	5.724.783	5.839.696	5.956.936
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	52.510.794	87.639.341	0	1.665.157	2.019.917	5.467.645	5.577.295	5.689.159	5.803.281	5.919.709
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.178.254	1.470.448	0	417.828	544.527	34.103	34.854	35.624	36.415	37.227
VPSP projekto vertė	43.397.350	72.429.208	0	1.376.163	1.669.353	4.518.715	4.609.335	4.701.784	4.796.100	4.892.322
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	36.542.458	0	13.389.418	16.236.628	0	0	0	0	0

(lentelės tęsinys)

Nominalios reikšmės	8	9	10	11	12	13	14	15
-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	6.076.551	6.198.592	6.388.138	6.450.151	7.143.408	6.712.035	6.846.986	10.011.185
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	6.038.490	6.159.674	6.348.340	6.409.448	7.101.774	6.669.445	6.803.410	9.966.595
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	38.061	38.918	39.798	40.703	41.634	42.591	43.576	44.589
VPSP projekto vertė	4.990.488	5.090.640	5.246.562	5.297.065	5.869.235	5.511.938	5.622.653	8.236.856
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	0	0	456.718	0	3.958.455	0	0	2.501.241

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

9. PROJEKTO VYKDYMO PLANAS

Šiame skyriuje yra pristatoma IP įgyvendinimo alternatyva, veiklos, kurios yra planuojamos atlikti, numatoma projekto įgyvendinimo komanda.

9.1. Projekto etapai ir trukmė

Pasirenkant projekto trukmę, yra atsižvelgta į pirkimų vykdymui reikalingą laikotarpį, numatomų vykdyti veiklų kompleksiskumą, taip pat į kitus KAM bei LK administruojamus bei vykdomus projektus, į sezoniškumo įtaką projekto rangos darbams.

IP yra numatoma įgyvendinti vienu etapu, žemiau yra pateikiamas projekto veiklų įgyvendinimą detalizuojantis grafikas pagal IP metodikos 8 priede pateikiamą formą (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 9.1. Projekto vykdymo planas

Eil. Nr.	Projekto veiklos	Metai	2020												2021											
			I			II			III			IV			I			II			III			IV		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas	-																								
2.	Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas	-																								
3.	Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus	-																								

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

9.2. Projekto vieta

Investicijų projekto veiklų įgyvendinimo fizinė vieta yra Šilalės rajono savivaldybė, Pajūrio seniūnija, Pajūrio miestelis, adresas Dariaus ir Girėno g. 19. Projekto veiklas yra numatoma įgyvendinti žemės sklype, kurio unikalus Nr. yra 8750-0002-0105.

Konkreiti fizinė vieta buvo pasirinkta, atsižvelgiant į jos prieinamumą, pasinaudojant vietine susisiekimo infrastruktūra, taip pat į galimybę greitai pasiekti visą Žemaitijos teritoriją.

9.3. Projekto komanda

Numatoma, kad IP veiklas koordinuos KAM Logistikos departamento darbuotojai, kurie turi reikiamą patirtį rengiant pirkimų technines specifikacijas bei administruojant projekto veiklų įgyvendinimą. Papildomų ekspertų, konsultantų įdarbinimas projekto administravimui nėra planuojamas.

Numatoma, kad projekto vadovo funkcijas atliks už veiklos sritį atsakingas KAM Logistikos departamento direktorius arba jam tiesiogiai pavaldus asmuo, o kiti darbuotojai (trys specialistai) vykdys jiems numatytas funkcijas pagal projekto veiklų darbų grafiką.

Projekto veiklų įgyvendinimui yra numatoma parinkti privatų partnerį, kuris prisiims atsakomybę bei riziką už projekto rezultatų savalaikį ir kokybišką pasiekimą.

9.4. Projekto prielaidos ir tęstinumas

Įgyvendinus projekto veiklas, projekto tęstinumą užtikrins KAM administracija. Atnaujinta bei naujai sukurta infrastruktūra sukurs ilgalaikį teigiamą poveikį gyvenamajai aplinkai, taip pat saugumui valstybėje, padidins karių ir civilių bendradarbiavimo apimtį bei civilių gyventojų suvokimą apie kariuomenės vykdomas funkcijas ir jų svarbą ne tik suvereniteto gynybos požiūriu, bet ir kiekvieno žmogaus gyvenime.

Projekto metu sukurta ir atnaujinta infrastruktūrą projekto vykdytojas prižiūrės bei išlaikys, tokiu būdu užtikrindamas karių galimybes ją naudoti pagal paskirtį, nesukeliant grėsmės saugumui. KAM yra biudžetinė įstaiga, kurios veiklos laikotarpis nėra apribotas, taip pat nėra planuojama įstaigos restruktūrizacija ar pertvarkymas. IP kontekste nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimą KAM numato organizuoti pasitelkdama privatų partnerį infrastruktūros sukūrimo, priežiūros bei valdymo poreikių tenkinimui. Lėšos šiai infrastruktūrai bus kasmet skiriamos iš valstybės biudžeto, todėl gali būti teikiamas prioritetas sukurtų veiklos rezultatų palaikymui ir aptarnavimui.

KAM veikla, įgyvendinus projektą, pasikeis, kiek tai liečia papildomai sukurta ir prižiūrimą materialų turtą (šių veiklų vykdymui yra numatoma pasitelkti privatų partnerį), taip pat bus sukurti papildomi koviniai pajėgumai, kurie bus nuolat dislokuoti naujai sukurtoje ir atnaujintoje infrastruktūroje. Kitais aspektais įstaigos veikla nepasikeis.

Naudojimasis infrastruktūra bus užtikrintas, kasmet sudarant infrastruktūros būklės palaikymo planą, pagal kurio nuostatas turi būti tvarkoma infrastruktūra bei numatomi atskiri neprieinamumo laikotarpiai (kai valomi, prižiūrimi infrastruktūros vienetai), apie kuriuos bus iš anksto informuota LK.

IŠVADOS

Šiame dokumente yra pateiktas investicijų projekto „*Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone*“ įvertinimas. Projekto tikslas yra padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui. Žemiau pateikiamos pagrindinės išvados, parengus IP ir įvertinus numatomas įgyvendinti veiklas:

- IP buvo parengtas vadovaujantis IP metodikos, SE metodikos, Kokybės metodikos, taip pat Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėmis rekomendacijomis;
- Suformuluotas projekto uždavinys – užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniui dislokavimui;
- Išanalizuoti kiti susiję projektai bei nustatyta, kad dvigubo finansavimo rizikos šio IP kontekste nėra, taip pat identifikuotos pagrindinės tikslinės grupės: Lietuvos Respublikos gyventojai, Tauragės apskrities gyventojai, Šilalės rajono savivaldybės gyventojai bei Pajūrio seniūnijos gyventojai;
- Įvertinus galimas įgyvendinti veiklas, suformuluotas trumpasis veiklų sąrašas bei jame esančios veiklos priskirtos dviem alternatyvoms: „*Naujų pastatų statyba*“ ir „*Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija*“;
- Atlikus suformuluotų alternatyvų atžvilgiu finansinę ir ekonominę analizę, optimalia alternatyva yra pripažinta alternatyva „*Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija*“;
- Optimalios alternatyvos įgyvendinimui yra reikalingos 26.467.216 Eur (neįskaitant PVM), kas sudarytų 32.025.332 Eur, įskaitant PVM, investicijos per trejų metų laikotarpį (2019-2021 metai);
- Įgyvendinus projektą, numatoma socialinė-ekonominė nauda sudaro 153.248.508 Eur (grynąja dabartine verte – 97.785.978 Eur) bei apima kiekybiškai įvertintą naudą dėl statistinio gyvenimo vertės išsaugojimo bei pagerinto saugumo ir gyvenimo kokybės padidėjimo;
- IP įgyvendinimui atlikus rizikų analizę, parinktos adekvačios rizikų valdymo priemonės, kurios užtikrina KAM bei LK priimtina IP rizikingumo lygį;
- Sudarytas projekto įgyvendinimo planas, kurio pagalba gali būti stebima bei kontroliuojama projekto vykdymo eiga ir pažanga;
- Apskaičiuoti viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto rodikliai:

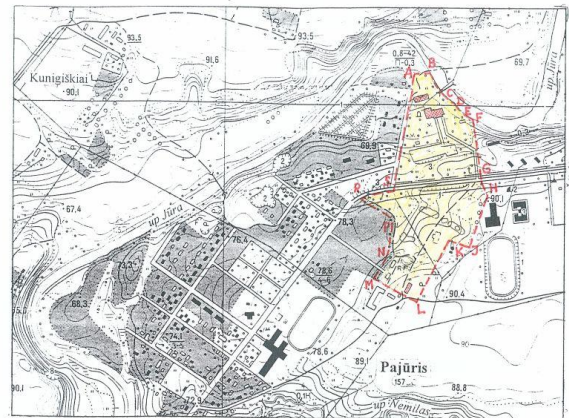
VPSP finansinis rodiklis	GDV	Realioji reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	53.689.048	74.682.518	89.109.789
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui	52.510.794	73.325.814	87.639.341
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	1.178.254	1.356.705	1.470.448
PP vertė	43.397.350	60.599.846	72.429.208
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	30.285.303	34.087.361	36.542.458

1 PRIEDAS. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Nr. 634 teritorijos ribų planas

PAJŪRIO DVARO SODYBA

TERITORIJOS RIBŲ PLANAS

Pajūrio mstl., Pajūrio sen., Šilalės r., Tauragės aps.

M 1 : 10 000 (viename cm. – 100m)

Vertybės teritorijos ribų taškų koordinatės
1994 m. Lietuvos koordinatinių sistemoje

Taško Nr.	Koordinatės		Žemėlapių lapo Nomenklatūra
	X (B)m	Y (L)m	
A	6148532.5	375740.6	35/49
B	6148549.6	375776.4	35/49
C	6148472.0	375820.3	35/49
D	6148460.5	375841.3	35/49
E	6148421.8	375872.8	35/49
F	6148407.0	375900.2	35/49
G	6148248.6	375994.8	35/49
H	6148180.7	375940.6	35/49
J	6148046.3	375883.3	35/49
K	6148067.4	375827.9	35/49
L	6147898.9	375735.8	35/49
M	6147958.5	375627.6	35/49
N	6148042.7	375672.2	35/49
P	6148129.8	375689.3	35/49
R	6148193.2	375591.4	35/49
S	6148211.4	375673.0	35/49

Sutartiniai ženklai:

 - vertybės teritorijos ribos

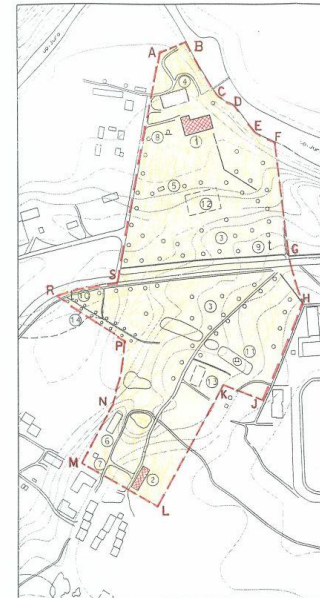
Pastabos:

1. Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esantiems visiems žemės sklypams ir jų priklausiniams yra taikomos nekilnojamosios kultūros vertybės reglamente nustatytos šios vertybės priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygos.
2. Nekilnojamosios kultūros vertybės individualios apsaugos zonos nenustatytos, nes nereikalingos.

Kultūros vertybės kodas:
64564

TVIRTINU:

.../V. Karčiauskas/
Kultūros paveldo centro direktorius
2003 m. ... men. d.

Schema M 1 : 5000

Eksplikacija:

1. pastatas, vad. bravoru
2. svirnas
3. parko fragmentai

Kiti statiniai teritorijoje:

4. arklidės liekanos
5. rūsys
6. ūkinis pastatas
7. ūkinis pastatas
8. postamentas
9. kryžius
10. kryžius
11. skulptūra
12. sporto aikštelė
13. ponų namo vieta

Kitos kultūros vertybės teritorijoje:

14. Pajūrio kapinyno A730P dalis 0.17 ha

Teritorijos plotas – 11.38 ha

Teritoriją nustatė:

KPC Kultūrinio kraštovaizdžio ir architektūros paveldo instituto Kraštovaizdžio, urbanizuotų vietovių ir statinių apskaitos sk. vyriausioji architektūros istorikė

AB „Paminklų restauravimo instituto“ architektė

Planą sudarė:

KPC kartografavimo ir fiksacijos skyriaus vyresn. inžinierė

Tikrino:

Kultūros paveldo centro direktoriaus pavaduotojas

2003 m. 12.18

(data)

ALTERNATYVIŲ TIKIMYBIŲ SKIRSTINIŲ PARAMETRŲ PASIRINKIMO PAGRINDIMAS**I. STANDARTINĖS IP SKAIČIUOKLĖS TIKIMYBINIŲ SKIRSTINIAI BEI JŲ PARAMETRAI**

Standartinėje IP skaičiuoklėje (v1.2.9) yra taikomi šie projekto kontekste aktualių kintamųjų tikimybių skirstiniai bei jų parametrai:

Kintamasis	Tikimybių skirstinys	Tikimybių skirstinio parametrai
A.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 1,9673$ (formos parametras) $\beta - 0,32927$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,74202$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,92827$ (moda)
A.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 2,7906$ (formos parametras) $\beta - 0,28554$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,72694$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,945188$ (moda)
A.6. Projekto administravimas ir vykdymas	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 1,9247$ (formos parametras) $\beta - 0,23155$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,7493$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,876598$ (moda)
A.8. Reinvesticijos	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 2,2174$ (formos parametras) $\beta - 0,30981$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,73931$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,931093$ (moda)
B. Investicijų likutinė vertė	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)
D.1.2. Darbo užmokesčio išlaidos	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)
D.1.3. Elektros energijos išlaidos	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)
D.1.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)
D.1.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)
D.1.6. Kitos išlaidos	Trikampio	$a - 50\%$ (žemiausia riba) $b - 200\%$ (aukščiausia riba) $c - 100\%$ (moda)

II. PAGAL NUTYLĖJIMĄ TAIKOMO PASITIKĖJIMO LAIPSNIO APSKAIČIAVIMAS

Aukščiau nurodyti tikimybių skirstiniai bei jų parametrai yra parinkti, remiantis tam tikra duomenų seka (duomenų šaltiniu). Pagal nutylėjimą taikomą pasitikėjimo laipsnį tiesiogiai nulemia šios duomenų sekos ypatumai (tai yra planuotos kintamųjų reikšmės, lyginant su faktiškai stebėtomis kintamųjų reikšmėmis).

Remiantis standartinėje IP skaičiuoklėje pateiktais tikimybių skirstiniais bei jų parametrais, gali būti apskaičiuotas ir pagal nutylėjimą taikomas pasitikėjimo laipsnis (ACL, angl. *assumed confidence level*). Siekiant nustatyti ACL, buvo keičiamas standartinės IP skaičiuoklės rizikos įverčio apskaičiavimo formulėje nurodytas pasitikėjimo laipsnis tol, kol rizikos įverčio reikšmė tampa lygi nuliui (*MS Excel Goal Seek* funkcionalumas). Atlikus skaičiavimus, gauti šie kiekvienam projekto kontekste aktualiam kintamajam taikomi ACL:

Pasitikėjimo laipsnio pagal nutylėjimą apskaičiavimas		ACL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	24,5836%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	32,0827%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	24,0219%
A.8.	Reinvesticijos	26,4971%
B.	Investicijų likutinė vertė	33,3333%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	33,3333%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	33,3333%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	33,3333%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	33,3333%
D.1.6.	Kitos išlaidos	33,3333%

III. KINTAMŲJŲ REIKŠMĖS APSKAIČIAVIMAS

Vienas iš pagrindinių Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos įgyvendinamų projektų ypatumų yra planavimo patikimumas, siekiant užtikrinti numatytų rezultatų pasiekimą. Planavimo patikimumas apima efektyvų rizikų valdymą, kas didina tiek infrastruktūros objektų kūrimo skaičiuojamąsias kainas (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V-1014 patvirtintos skaičiuojamosios kainos ženkliai viršija UAB "SISTELA" skelbiamus ekonominius normatyvus specialiosios paskirties infrastruktūros objektams), tiek planuojamą/numatomą pasitikėjimo laipsnį rizikų valdymo požiūriu. Tai atitinka ir tarptautinę praktiką, pagal kurią kariuomenės infrastruktūros objektų skaičiuojamosios kainos turi būti nustatomos, taikant mažiausiai 50 % pasitikėjimo laipsnį (pvz., *Case Study 10: Risk Analysis, from Defense Acquisitions*, GAO-05-183, GAO Cost Estimating and Assessment Guide, United States Government Accountability Office, <https://www.gao.gov/new.items/d093sp.pdf>, p. 21; Appendix J: Joint Cost and Schedule Confidence Level (JCL) Analysis, NASA Cost Estimating Handbook Version 4.0, p.5). Siekiant aiškiai identifikuoti nagrinėjamo projekto pasitikėjimo laipsnį, buvo atlikta ekspertų apklausa (pridedama), kurios apibendrinti rezultatai yra pateikiami žemiau.

Planuojamas pasitikėjimo laipsnis (angl. <i>planned confidence level, PCL</i>)		PCL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	51%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	51%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	54%
A.8.	Reinvesticijos	50%
B.	Investicijų likutinė vertė	52%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	50%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	50%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	50%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	50%
D.1.6.	Kitos išlaidos	50%

IV. STANDARTINĖS IP SKAIČIUOKLĖS TIKIMYBIŲ SKIRSTINIŲ PARAMETRŲ KOREKCIJA

Įvertinus tai, kad standartinėje IP skaičiuoklėje taikomas pasitikėjimo laipsnis yra mažesnis, nei yra planuojamas šiame investicijų projekte, standartinių tikimybių skirstinių parametrai, taikant PCL bei siekiant kuo mažiau keisti standartinių tikimybių skirstinių formą, mastelį, išdėstymą ir ribas, buvo paeiliui keičiami 0,000001 dydžiu tol, kol rizikos įverčio reikšmė tapo lygi nuliui (*MS Excel Goal Seek* funkcionalumas).

Apskaičiavimui buvo panaudotas Excel VBA funkcionalumas, tai yra makrokomanda, kurios programinis kodas yra pateikiamas žemiau.

Sub Parametrai_A3()

Application.ScreenUpdating = True

Do While Sheet1.[C39].Value > 0

Sheet1.[E39].Value = Sheet1.[E39].Value + 0.000001

Sheet1.[F39].Value = Sheet1.[F39].Value - 0.000001

```

Sheet1.[G39].Value = Sheet1.[G39].Value - 0.000001
Sheet1.[H39].Value = Sheet1.[H39].Value + 0.000001
Loop
End Sub

```

```

Sub Parametrai_A4()
Application.ScreenUpdating = True

Do While Sheet1.[C40].Value > 0
Sheet1.[E40].Value = Sheet1.[E40].Value + 0.000001
Sheet1.[F40].Value = Sheet1.[F40].Value - 0.000001
Sheet1.[G40].Value = Sheet1.[G40].Value - 0.000001
Sheet1.[H40].Value = Sheet1.[H40].Value + 0.000001
Loop
End Sub

```

```

Sub Parametrai_A6()
Application.ScreenUpdating = True

Do While Sheet1.[C41].Value > 0
Sheet1.[E41].Value = Sheet1.[E41].Value + 0.000001
Sheet1.[F41].Value = Sheet1.[F41].Value - 0.000001
Sheet1.[G41].Value = Sheet1.[G41].Value - 0.000001
Sheet1.[H41].Value = Sheet1.[H41].Value + 0.000001
Loop
End Sub

```

```

Sub Parametrai_A8()
Application.ScreenUpdating = True

Do While Sheet1.[C42].Value > 0
Sheet1.[E42].Value = Sheet1.[E42].Value + 0.000001
Sheet1.[F42].Value = Sheet1.[F42].Value - 0.000001
Sheet1.[G42].Value = Sheet1.[G42].Value - 0.000001
Sheet1.[H42].Value = Sheet1.[H42].Value + 0.000001
Loop
End Sub

```

Atliktų skaičiavimų rezultatas yra pateikiamas žemiau:

Standartinių tikimybių skirstinių parametų korekcija		PCL	a	b	y	M
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	51%	2,016841	0,279729	0,692479	0,977812
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	51%	2,814280	0,261860	0,703260	0,968868
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	54%	1,964875	0,191375	0,709125	0,916773
A.8.	Reinvesticijos	50%	2,166742	0,270468	0,699968	0,970436

(lentelės tęsinys)

Standartinių tikimybių skirstinių parametų korekcija		PCL	a	b
B.	Investicijų likutinė vertė	52%	146,15385%	50%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	50%	150%	50%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	50%	150%	50%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	50%	150%	50%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	50%	150%	50%
D.1.6.	Kitos išlaidos	50%	150%	50%

V. RIZIKOS ĮVERČIŲ APSKAIČIAVIMAS, PANAUDOJANT REIKALAUJAMĄ PASITIKĖJIMO LAIPSNĮ (70%)

Taikant tikimybių skirstinių parametrus, parinktus pagal planuojamą pasitikėjimo laipsnį, apskaičiuoti rizikų įverčiai, esant reikalaujamam 70 % pasitikėjimo laipsniui (RCL, angl. *required confidence level*), kaip yra nurodyta IP metodikos 6.4.1. skyriuje.

Rizikų įverčiai, taikant koreguotus tikimybių skirstinių parametrus		Rizikos įvertis	RCL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	4.458.909	70%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	36.432	70%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	11.665	70%
A.8.	Reinvesticijos	497.768	70%
B.	Investicijų likutinė vertė	2.248.735	70%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	123.778	70%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	592.713	70%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	217.176	70%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	909.625	70%
D.1.6.	Kitos išlaidos	416.371	70%

EKSPERTŲ APKLAUSA

Nr.	Pavadinimas	Plotas (m ²)	Tūris (m ³)	Planuojama investicijų vertė (su PVM)	<u>Jeigu šis objektas būtų statomas 50 kartų atskirose savivaldybėse, kiek kartų, Jūsų nuomone, numatytos investicijų sumos užtektų sėkmingai pasiekti rezultata, atitinkantį reikalingus kokybinius parametrus, taikomus kariuomenės paskirties pastatams?</u>
1	Kareivinės	6.000	24.000	5.796.000	20
2	Universali sporto salė	2.000	19.800	3.825.360	23
3	garažai	4.067	24.402	5.268.593	23
4	valgykla	1.320	7.260	1.753.290	25
5	štabas	1.100	4.400	1.078.539	18
6	rikiuotės aikštė	7.000	-	570.037	29
7	medicinos punktas	600	2.400	608.580	26
8	stadionas	15.256	-	915.555	28
9	degalinė	600	2.400	496.514	25
10	plovykla	1.350	5.400	1.117.157	25
11	sandėliai (inventorius)	1.200	8.400	1.856.169	28
12	remonto dirbtuvės	880	6.490	2.231.460	29
13	pastogė technikai	1.100	6.050	1.051.974	26
14	technikos aikštės tvora su vartais	440	440	85.008	28
15	technikos aikštė	9.000	-	732.904	25
16	asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	4.608	-	375.247	25
17	techninės kontrolės punktas	70	280	101.430	25
18	praėjimo punktas	100	400	144.900	26
19	inžineriniai tinklai	-	-	984.545	34
20	kietos dangos keliai teritorijoje	5.000	-	407.169	24
21	Mokomoji zona (ramovė)	1.700	6.800	1.642.200	24
				PCL	51
Nr.	Investicijų pavadinimas	-	-	Planuojama investicijų vertė (su PVM)	<u>Jeigu šis projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų atskirose savivaldybėse, kiek kartų, Jūsų nuomone, projekto administravimui ir vykdymui numatytos investicijų sumos užtektų sėkmingai įgyvendinti projektą nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.?</u>
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	-	-	115.992	27
				PCL	54

Nr.	Investicijų pavadinimas	-	-	Planuojama investicijų vertė (su PVM)	<u>Jeigu šis projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų atskirose savivaldybėse, kiek kartų, Jūsų nuomone, šio projekto reinvesticijoms numatytos investicijų sumos užtektų 2021-2033 m. laikotarpiu?</u>
A.8.	Reinvesticijos	-	-	3.732.249	25
				PCL	50
Nr.	Investicijų pavadinimas	-	-	Planuojama investicijų likutinė vertė (su PVM)	<u>Jeigu šis projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų atskirose savivaldybėse, kiek kartų, Jūsų nuomone, šio projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (2033 m.) investicijų likutinė vertė būtų lygi numatytai arba didesnė?</u>
B.	Investicijų likutinė vertė	-	-	23.264.311	26
				PCL	52
Nr.	Išlaidų pavadinimas	-	-	Planuojama išlaidų vertė (su PVM)	<u>Jeigu šis projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų atskirose savivaldybėse, kiek kartų, Jūsų nuomone, numatytų veiklos išlaidų užteks vykdyti reikalingos apimties veiklą nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2033 m. gruodžio 31 d.?</u>
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	-	-	1.098.278	26
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	-	-	5.259.137	26
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	-	-	1.927.003	29
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-	-	8.071.089	20
D.1.6.	Kitos išlaidos	-	-	3.694.457	24
				PCL	50

Ekspertai:

Kpt. Vidmantas Sorakas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas

Gediminas Dabulskis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas

Kpt. Tomas Jurgulis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas

Mjr. Virginijus Kleponis, Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos bataliono Štabo viršininkas

3 PRIEDAS. Alternatyvus socialinės-ekonominės naudos vertinimas

Remiantis Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 (kartu su vėlesniais pakeitimais), 10 p., parengtas investicijų projektas buvo pateiktas vertinti viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai (toliau – CPVA). CPVA 2018 m. balandžio 27 d. el. paštu pateikė pastabas dėl IP identifikuotos socialinės-ekonominės naudos³⁴. Pateikus papildomą pagrindimą 2018 m. gegužės 3 d., CPVA 2018 m. gegužės 7 d. el. paštu informavo, kad turėtų būti suformuota atskira alternatyva su CPVA nurodytais socialinės-ekonominės naudos įverčiais. Atsižvelgiant į tai, IP skaičiuoklės darbalapyje „A.3.“ buvo parengta papildoma alternatyva Nr. III „*Naujų pastatų statyba ir esamų pastatų rekonstrukcija (alternatyvi CPVA identifikuota ekonominė nauda)*“, kuriai sudaryti yra panaudoti alternatyvos Nr. II finansiniai lėšų šrantai bei CPVA nurodytų socialinės-ekonominės naudos komponentų ekonominiai lėšų šrantai. Šiame skyriuje yra:

a) paaiškinamos prielaidos, kuriomis remiantis yra apskaičiuoti ekonominės naudos komponentų „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*“ ir „*Laiko sutaupymai*“ įverčiai, ir

b) nurodomos ekonominių rodiklių reikšmės alternatyvai Nr. III.

Ekonominės naudos komponento „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*“ įverčių apskaičiavimo prielaidos yra šios:

- Pajūrio miestelis yra priskiriamas 46.4. vertės zonai, kurioje būsto vieno ir dviejų butų namuose 1 m² normatyvinė vertė, remiantis Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2017 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. v-341, sudaro 85 Eur,
- vidutinio buto dydis, tenkantis vienam kariui Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje, remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, sudaro 76 m²,
- vidutinė buto vertė 46.4. vertės zonoje sudaro $85 \times 76 = 6.460$ Eur,
- remiantis SE metodikos 2.2.3 skyriaus nuostatomis, metinio nuomos mokesčio dydžio santykis su buto verte yra lygus 1/22 (aukštesnis santykis, iki 1/12, yra labiau būdingas Vilniui ir kitiems didesniems miestams, kuriuose didesnė būsto paklausa),
- atitinkamai, išvengto nuomos mokesčio dydis yra lygus $6.460 \times 1 / 22 = 293,64$ Eur,
- esant numatytam karių skaičiui (769 kariai), metinė ekonominė nauda sudaro $769 \times 293,64 = 172.073$ Eur, kuri yra numatoma trečiaisiais-penkioliktaisiais projekto įgyvendinimo metais, tai yra pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

³⁴ „... Manome, kad naudos komponento „*Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė*“ taikymas šio projekto kontekste yra negalimas, nes minėtas komponentas pagal SNA Metodikos nuostatas gali būti taikomas projektuose, kuriuose investuojama į infrastruktūrą, turinčią sąsają su viešosios tvarkos užtikrinimu. Deja, bet SNA Metodikoje neturime įverčio kuris leistų išmatuoti visuomenės saugumo lygio padidėjimą krašto apsaugos sektoriaus kontekste.

Manome, kad naudos komponento „*Statistinio gyvenimo vertė*“ naudojimas skaičiuojant projekto socialinę (ekonominę) naudą būtų galimas. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad IP skaičiavimuose nėra nustatyta aiški sąsaja tarp infrastruktūros sukūrimo 586 kariams ir išvengtų karinių konfliktų skaičiaus, manome, kad minėto įverčio pritaikymas neleidžia objektyviai įvertinti projektu sukuriamos socialinės (ekonominės) naudos.

Siūlome pakeisti projekto socialinės (ekonominės) naudos skaičiavimus šiuo metu naudojamus socialinės (ekonominės) naudos komponentus „*Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė*“ ir „*Statistinio gyvenimo trukmė*“ kitais komponentais:

1. „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*.“ Šio naudos komponento taikymo esmė – skaičiuojamos išvengtos kariūnų apsirūpinimo būstu išlaidos;

2. „*Laiko sutaupymai*.“ Šio naudos komponento taikymo esmė – skaičiuoti išvengtus nuvykimo į alternatyvią maitinimo įstaigą laiko sutaupymus dėl valgyklos pastato pastatymo karinio dalinio teritorijoje.

Toks naudos skaičiavimas yra labai pesimistinis, nes realiai skaičiuojama išskirtinai kareivinių ir valgyklos sukūrimo nauda. Tačiau, jei panaudojus tik šiuos įverčius nauda gaunasi, vadinasi projekto įgyvendinimas net su pesimistinėmis prielaidomis būtų pagrįstas. „

Ekonominės naudos komponento „Laiko sutaupymai“ įverčių apskaičiavimo prielaidos yra šios:

- vidutinis atstumas nuo Pajūrio miestelio iki Šilalės yra 11,2 km, o vidutinis atstumas nuo Pajūrio miestelio iki Tauragės yra 41,7 km,
- į Šilalę valgyti tris kartus per dieną vykstančių kačių skaičius sudaro 70 % nuo dislokuotų karių skaičiaus, o į Tauragę – 30 % nuo dislokuotų karių skaičiaus, atsižvelgiant į tai, kad Šilalės teritorijoje esančios maitinimo įstaigos nebus pajėgios užtikrinti visų karių maitinimą tris kartus per dieną;
- vidutinis keliavimo automobiliu greitis yra 70 km /h,
- į Šilalę vykstančio kario laiko sąnaudos sudaro $11,2 \text{ (km)} * 6 \text{ (vykimas pirmyn bei atgal tris kartus per dieną)} / 70 \text{ (vidutinis vykimo greitis)} = 0,96 \text{ val.}$,
- į Tauragę vykstančio kario laiko sąnaudos sudaro $41,7 \text{ (km)} * 6 \text{ (vykimas pirmyn bei atgal tris kartus per dieną)} / 70 \text{ (vidutinis vykimo greitis)} = 3,57 \text{ val.}$,
- bendros metinės laiko sąnaudos sudarytų $(0,96 * 70 \% + 3,57 * 30\%) * 769 \text{ (kariai)} * 365 \text{ (dienos)} = 489.234 \text{ (val./metai)}$. Šis įvertis yra numatomas trečiaisiais-penkioliktaisiais projekto įgyvendinimo metais, tai yra pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

Taikant aukščiau nurodytus socialinės-ekonominės naudos įverčius alternatyvai Nr. III apskaičiuoti ekonominiai rodikliai yra pateikiami žemiau.

Ekonominis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Konvertuota investicijų (A.) GDV	23.412.726
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	9.248.373
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	12.318.630
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	32.719.448
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	18,77%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	2,16

4 PRIEDAS. Investicijų projekto duomenų suvestinė

Eil. Nr.	Investicijų projekto duomenys	Investicijų projekto duomenų aprašymas
1.	Viešoji paslauga, kurios kokybei gerinti skirtas investicijų projektas	Viešosios paslaugos tikslus pavadinimas – Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas, taip pat prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Tikslinės grupės, kurioms skirtas IP: a) Šilalės rajono savivaldybės Pajūrio seniūnijos gyventojai (1.929 gyventojai); b) Šilalės rajono savivaldybės gyventojai (23.530 gyventojų); c) Tauragės apskrities gyventojai (97.525 gyventojai); d) Lietuvos Respublikos gyventojai (2.816.615 gyventojų).
2.	Projekto tikslas	Padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui
3.	Projekto veiklos	1. Pastato Dariaus ir Girėno g. 19, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daikto Nr. 8797-8004-9024) atnaujinimas 2. Pastatų Dariaus ir Girėno g. 17, Pajūris, Šilalės rajono sav. (unikalus daiktų Nr. 8796-7007-8038 ir Nr. 8796-7007-8040) atnaujinimas 3. Kovinio dalinio veiklai reikalingų pastatų statyba, išskyrus esamus pastatus
4.	Projekto pareiškėjas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
5.	Projekto partneris (-iai)	Lietuvos kariuomenė
6.	Projekto biudžetas, Eur	26.467.216 Eur (neįskaitant PVM) 32.025.332 Eur (įskaitant PVM)
7.	Prašomas finansavimas, Eur	Finansavimo iš ES struktūrinių ir investicinių fondų, kitų tarptautinio finansavimo šaltinių lėšų nėra prašoma. Pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui, yra numatoma skirti valstybės biudžeto asignavimus trečiaisiais-penkioliktisiais projekto ataskaitinio laikotarpio metais veiklos rezultatų panaudojimo tęstinumo užtikrinimui.
8.	Projekto įgyvendinimo vieta	Šilalės rajono savivaldybė, Pajūrio seniūnija, Pajūrio miestelis
9.	Projekto įgyvendinimo trukmė	24 mėn. (2020-2021 metai)